SPOVEDANIA UNUI PREOT ATEU

ION AION

„De mulți ani port haina preoției. Am slujit atâtea Învieri, an de an, și atâtea morți, mult mai multe, ori de câte ori s-a ivit prilejul. Am văzut atâtea nașteri și decese, atâtea vieți… atâtea suflete pe dinăuntru, din scaunul spovedaniei, acolo unde mii de oameni, de-a lungul vremii, mi-au arătat gândurile lor, îndoielile, neputințele, durerile, dar mai ales toate mizeriile ascunse în viscerele lumii.

Când m-am hirotonit eram doar un copil. După primele spovedanii, m-am maturizat. După primele înmormântări, m-am abrutizat. După atâtea slujbe, m-am plictisit… de moarte… M-am săturat de studiul ăsta antropologic al omului religios. Cândva m-a fascinat, dar acum, că am văzut prea mult…“

ION AION

29 00

www.curteaveche.ro
ISBN 978-606-588-961-3
9786065889613

CURTEA VECHE

ION AION

Spovedania unui preot ateu

CURTEA VECHE

Absolvent de teologie şi de limbi clasice, ospătar, hamal, profesor de greacă veche încununat cu performanţe didactice de excepție, doctor în teologie, traducător publicat de Patriarhia Ortodoxă Română în cadrul prestigioasei colecţii „Părinţi şi Scriitori Bisericeşti", doctorand în studii literare şi culturale, dar mai ales preot, slujind timp de 11 ani la diferite parohii din judeţele Buzău şi Vrancea, Ion Aion — aşa cum debutează sub pseudonim — şi-a găsit în cele din urmă vocaţia în literatură şi totodată stigmatul: demisia din preoţie, caterisirea, apoi respingerea de către familie pentru cartea de faţă — *Spovedania unui preot ateu.*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
AION, ION
Spovedania unui preot ateu / Ion Aion. - Bucureşti : Curtea Veche Publishing, 2017

ISBN 978-606-588-961-3

821.135.1

Editor: Grigore Arsene
Redactor: Cristina Neagu
Tehnoredactor: Irinel Niculae

CURTEA VECHE PUBLISHING
str. Aurel Vlaicu nr. 35, Bucureşti, 020091
redacţie: 0744 55 47 63
distribuţie: 021 260 22 87, 021 222 25 36, 0744 36 97 21
fax: 021 223 16 88
redactie@curteaveche.ro
comenzi@curteaveche.ro
www.curteaveche.ro

ISBN 978-606-588-961-3

CNI CORESI
Tipărit la C.N.I. „CORESI" S.A.

Omul și Moartea stau față-n față, fiecare cu ritualul său,
parcă ar fi un păun și o panteră:
Moartea își arată colții, ghearele și mușchii negri,
încleștați de atac;
Omul îi arată niște pene frumoase.
„Asta-i tot ce poți?"

Cerință:
precizează cui îi aparține replica și formulează-ți propriul răspuns,
pornind de la modelul următor:

I

Introducere în lumea ta

Babele sunt moartea mea! Dis-de-dimineață îmi iau geanta cu împărtășanie și mă duc la mamaia Zoița, o bătrână abandonată de rude, pe jumătate paralizată, dar cu gura zbârnâind cât pentru toate celelalte mădulare. Pesemne că Providența i-a cruțat Zoiței tocmai ce are ea mai de preț. Locuiește singură, într-o cocioabă izolată din valea satului. Mai sunt câteva case în jur, dar toate au rămas părăsite odată cu moartea proprietarilor, Oncel Zoe fiind ultima supraviețuitoare dintr-un ungher de lume mort înainte să apuc eu să-l mântuiesc sau măcar să-l îngrop. Din când în când îi mai dă roată Cocuța, o fată robustă, cu gâtul scurt și mintea aidoma, care îi și „administrează“ pensia. Tot Cocuța mă anunță, la fiecare patruzeci de zile, să vin să o împărtășesc.

Poarta fără zăvor stă mereu deschisă ospitalier, ironică pe singurătatea bătrânei. Înăuntru trebuie să fi bătut multe dintre blestemele pământului. Locul palid — o întindere stearpă de praf năclăit, doar ici-colo câțiva salcâmi șui — aduce puțin cu fața decrepită și mustăcioasă a babei. Casa e modestă, din pământ: lipit, văruit, apoi scorojit, crăpat, peticit, răsvăruit, crăpat din nou, în fine, pornit cu toți pereții spre menirea lui de bază — aceea de a sta plat, așa cum sfârșește-n cele din

urmă orice plămădire ce-ar vrea să se desprindă din pământul ăsta. Timpul, mereu pus pe șotii, s-a agățat de-un colț al acoperișului și-l tot trage într-acolo. Pe post de „înăuntru" e o cameră mică, infectă, abuzată de vânt prin toate crăpăturile, porii și ferestrele sparte, înfundate cu carton.

Odată intrat, doar vaietul iernii oftând de pretutindeni mai concurează, fără prea mult succes, cu limbarița babei. Nu-i trebuie neapărat interlocutori, uneori o aud de la poartă cum repetă singură dialoguri de acum jumătate de veac, cu râsete, întrebări, drăcuieli și restul detaliilor. Totuși, baba nu-i nebună de tot, deja o cunosc prea bine. Însă, ca orice făptură încolțită de moarte, care se apără cu ce-apucă, Zoița turuie întruna doar ca să se asigure că-i încă vie. Asta-i terapia ei, prin care evadează, întinerește, trăiește din nou, face și desface, numai să uite de mizeria destinului real. Odată, într-un post, când îmi notam în carnețel bătrânii de împărtășit pentru a doua zi, am uitat cum o cheamă și i-am zis Baba Literatură, atât de mare mi se părea asemănarea: adevăruri urâte și minciuni frumoase de-a valma, o sporovăială cumplită, de care avem nevoie doar ca să uităm că viața e și mai cumplită.

7.30 — Baba Literatură (pe luncă)

8.00 — Nea Victor a' lu' Dezgropatu' (Str. Viitorului, casa cu ferestre mari)

8.30 — Țața Atanasia din fundătură

Marea deosebire dintre cei doi termeni comparați (fenomenul literar *vs* fenomenul Zoița) e că baba mai și pute… cu o ambiție năucitoare. Nu știu dacă face parte tot din planul ei de supraviețuire, dar cu siguranță astea două i-au rămas ultimele speranțe cu care deocamdată mai alungă moartea: vorbele goale și candeala în draci. Cel mai greu de îndurat pentru cineva care

se încumetă să intre în acei patru-cinci metri pătrați ai Zoiței, adică doar preacucernicul de mine, poștașul cu pensia și retardata de Cocuța, este, fără îndoială, mirosul. Într-un top olfactiv al duhorilor îngrămădite acolo ca într-un pocal cu esențe interzise, te izbește cumplit—locul întâi detașat!—putoarea de latrină. Ca și când o cazarmă întreagă ar defeca peste babă continuu, timp de treizeci și nouă de zile, dispărând în a patruzecea chiar înainte de sosirea mea, nu fără a trage în urmă câteva rafale de bășini. E cumplit!!! Locurile doi și trei aproape nu mai contează, le simți doar exilate, când te refugiezi spre vreun colț sau altul al încăperii, căutând cu disperare firișoarele de aer infiltrate din afară. În colțul din stânga, unde este și o măsuță plină mereu cu resturi de mâncare: miros dulceag de șoareci, amestecat cu iz rânced de restaurant bulgăresc (din cele care „reciclează" resturile de alimente de la un client la altul și de pe-o zi pe alta, sub dictonul glorios *Love food, hate waste*). În dreapta ușii, căci tot restul camerei e ocupat de patul babei, un șifonier plin cu boarfe emană duhoarea a nouăzeci de ani de viață. Iar viața pute îngrozitor...

Până să ajung la ea, tot drumul mă motivez în fel și chip și-mi fac planuri de supraviețuire:

1. Nu o să mori, deci nu te panica din nou!
2. Când intri, lasă ușa deschisă cât mai mult, ca să pătrundă aer!
3. Prefă-te că ai uitat ceva afară și mai ieși-intră-ieși-intră, până ce te acomodezi puțin!
4. Apoi, nu respira! Orice ar fi, nu respira!

Și, până la urmă, ai întotdeauna de rezervă planul B: dacă nu mai rezişti, dă-o dracului pe babă și pleacă de-acolo. Degeaba. De fiecare dată când intru, mă apucă instantaneu niște spasme cu contracții involuntare ale abdomenului și sufocare, vestindu-mi o iminentă borală.

— Bună dimineața, bre, mamaie.

Gata, intrasem în Împărăția Rahatului. Aici, aerul stătut își modificase atât de mult compoziția, încât devenise o materie prea densă și nocivă pentru plămânii mei omenești. Da, Zoița este dovada vie (încă) a forței uriașe de adaptare grație căreia omul poate trăi chiar și într-o lume de căcat. El nu mai e conștient de capacitatea sa uimitoare de anduranță, doar simte instinctiv nevoia să și-o exerseze mereu; de-aia se căsătorește, unii chiar de mai multe ori.

— Hai, părințele, săr' mâna, ce bine c-ai venit, nu mai pot, mor, închide ușa! Unde pleci? Nu-i nimeni afară, au murit toți. Vino mai aproape, că baba nu vede! Ce tânăr mai ești! Eh, s-a dus viața... Ia vezi, sfinția ta, c-a rămas ușa deschisă. Împinge-o mai bine, să nu intre frigul! Așa, așa... a erupt vulcanul fără dinți.

Ca de obicei, încerc să-mi salvez pielea cu o bine cuvântată minciună:

— Mamaie Zoiță, îmi cer scuze, dar mă grăbesc foarte tare, am întârziat la Protoierie, trebuie să ajung în dimineața asta urgent, m-au sunat aseară târziu să mă anunțe, veneam mai devreme la matale, însă nu știam dacă te-ai trezit...

Și încep repede să-i citesc molitfa: „Doamne, Iisuse Hristoase, Păstorule și Mielule, Cel ce ridici păcatele lumii..." Apoi, țup la jumătatea rugăciunii, ba mai bine direct la final, că mă ia cu leșin: „Iată, fiică duhovnicească, Hristos stă nevăzut, primind mărturisirea ta cu... hâc! (un spasm)... cu umilință. Iar eu sunt doar un martor"... În timpul ăsta, baba sporovăie furibund, cu gura ușor căzută într-un colț, unde o bătuse paralizia:

— Părinte, are ceva dacă stau în pat? Nu mai pot să mă ridic, știi de data trecută, vezi că am lumânarea acolo pe masă, unde-o fi chibritul? Ia uite, proasta aia de Cocuța iar a lăsat

masa nestrânsă, ce să-i faci, părinte, e handicapată, știi matale. Decât ca ea, mai bine moartă, vai de soarta ei! Da' io-s mai handicapată ca ea… Au și trecut patruzeci de zile? S-a dus viața… Parcă s-a auzit clopotele de mort, ai? Pe cine mai îngropi azi?

Până la urmă, văzând că eu trag întruna cu „iartă-i, Doamne, păcatele" fără s-o bag în seamă, se învoiește și tace puțin. „Iar eu sunt doar un martor, ca să mărturisesc înaintea Lui tot ce-mi vei spune mie. Deci, ia seama, de vreme ce ai venit la doctor, să nu te întorci nevindecată." Spasmele au mai trecut puțin, însă abia acum începe tortura: trebuie să-i ascult spovedania.

— Mamaie Zoiță, în timpul ăsta care s-a scurs de la ultima spovedanie te-ai mai certat cu cineva?

— Doamne ferește! Cu cine, taică părinte, că au murit toți, aș vrea io… Da' nici cu bețiva asta din spate care a murit nu am avut nimic. Nu o știi matale, că ai venit mai târziu la noi. Locuia aci, cum urci pe uliță la prima casă. Ai mai intrat pe-acolo cu Boboteaza? Ce o mai fi? Cât am ajutat-o eu, pe toți i-am ajutat, și ea, mincinoasa, zice că mi-a dat banii înapoi, da' cică m-am sclerozat io și-am uitat, nesimțita dra… Doamne, iartă-mă! Așa pățești când faci bine. Că era să moară mai demult, da' mi-a fost milă de ea și i-am dat bani de doctor, mai bine murea de-atunci… vai de capu' lor, că așa au fost și mă-sa, și tac-su… și… și… apoi… și încă… dar mai ales…

E de-ajuns o singură întrebare ca să declanșeze diluviul verbal al babei: avalanșe de enunțuri frânte brusc de altele care se impun cu și mai multă necesitate, amintiri de-o viață șuierând iute printre gingiile chele, bârfe despre vecinii care au îndrăznit să moară prea devreme, variațiuni și lamentări pe tema destinului uman, al ei în speță, încheiate adesea cu câte-o bășină sinceră. În gând, vocația misionară m-a părăsit

de mult: Lua-te-ar… Du-te-n… Fir-ai… Face-ți-aș… De ce, Doamne, nu i-ai amorțit limba în locul picioarelor?

Trecuseră deja vreo zece minute, cam de zece ori mai mult decât îmi planificasem să stau, organele interne îmi impuneau cu disperare să plec, totuși simțeam că nu pot. Ceva mă ținea, nicidecum excesul datoriei preoțești sau dragul de babă, ci altceva care-mi sfida impulsurile de autoconservare, ceva ce venea parcă de pretutindeni din mine: mi-era milă de ea. Sub ochii mei, un om se lupta cu moartea… Compasiunea e vreo minune uimitoare a vieții: ori vine de undeva dinăuntrul ADN-ului (uman și al câtorva alte viețăți mai reușite), ori îl blochează complet ca o vrajă din afară, ce ne transformă brusc în batistă pentru mucii altora. Iar Zoița mă umpluse de milă din cap până-n picioare, în plămâni, în ficați, în toți rărunchii, ba îmi dăduse și-n ochi, fiindcă aproape mă podideau lacrimile. Biata babă era terminată — rămăseseră din ea doar câteva zgârciuri și oase, ce slujeau tremurătoare unei guri despotice. Mai întâi îi căzuseră dinții, smulși, zic eu, de curenții furibunzi ai logoreei mai degrabă decât de vârstă, apoi o izbiseră crizele de rinichi, atacul cerebral, paralizia, erupțiile purulente și toate celelalte pe care mi le detaliază de fiecare dată cu maximă elocință. Loviturile bătrâneții căzuseră de pretutindeni asupra ei, moartea o-ncălecase de tot și o juca-n picioare, iar baba tot se făcea că nu pricepe mesajul. Un om cumsecade crapă din prima, cel mult la a doua încercare. În cazul Zoiței nici moartea nu mai știa cât se căznise degeaba. Printr-un viraj brusc, baba ajunsese acum cu spovedania la un capitol predilect: propria familie. Ca să nu vă supun acelorași suplicii pe care trebuie să le îndur de fiecare dată, sar direct la final (oricum sunt într-o criză grozavă de timp, acum când scriu):

— Doar nepotu' de la capitală, mânca-l-ar mămăița, mă mai sună din când în când. Ar veni să mă vadă, mititelu' de el,

da' nu-l lasă mă-sa. Da-i-ar și ei Dumnezeu o noră la fel și să zacă și ea opt ani ca mine singură și... și... pă-...-rin-...-ti...

În sfârșit, a tăcut puțin ca să poată plânge, deși în alte dăți le ducea pe amândouă deodată. Baba smiorcăia sub epitrahil și eu deasupra lui, ea că nu mai scapă, eu că nu mai scăpam de ea, adică plângeam fiecare de mila proprie. De câțiva ani, de când tot vin să o împărtășesc, telefonul babei zace defect în aceeași poziție, între pat și perete, cu receptorul scos din furcă. Poștașul mi-a confirmat și el că „tanti Zoița" și-a reziliat abonamentul la scurt timp după ce a rămas paralizată. Iar ea îmi servește mereu aceeași minciună că o sună nepotul, la care nici până astăzi nu m-am dumirit cum să reacționez:

Dacă o mustru că minte la spovedanie ar însemna să o deconectez de la „terapia" ei și să o trântesc fix în rahatul în care stă de fapt. Adică m-aș purta ca un popă de duzină încremenit în formalismul cultic, care nu înțelege minunata și unica relevanță a slujirii sale, aceea profund umană. Nu m-ar durea gura să-i zic: „Mamaie, minciuna în Taina Spovedaniei este un păcat grav, pentru care vei fi pedepsită" (cu alte cuvinte: „Credeai că pedeapsa asta de-acum e tot? Stai să vezi după ce mori..."). Sau: „Bre, dacă minți acum, Taina nu mai are nicio valoare. Și nici nu poți să te împărtășești." La asta, distinsa mea doamnă, adică scârba de babă, sigur ar protesta cu ceva de genul: „Cum, părinte? Să mă-mpărtășesc n-am voie, să mor neîmpărtășită n-am voie, atunci cu mine cum rămâne?" Și dă-i bocete... Așadar, prima variantă pică.

Dacă mă ofer să o ajut cu repararea telefonului, ea nu-i deloc genul care să guste subtilitățile și, probabil, ar riposta cu o avalanșă întreagă de minciuni în sprijinul primeia: cum că-i aduce Cocuța vreun smartphone, sau mai degrabă poștașul, ba nu, de fapt cineva pe care nu-l cunosc eu și n-am cum să

verific, ceea ce ar crește atât numărul păcatelor, cât și perioada mea de ședere.

Tocmai de aceea aleg varianta a treia: profit de clipa de răgaz și torn repede împărtășania în linguriță. Doar că ciolaca e și ea pe fază. Știe la fel de bine că împărtășirea înseamnă un fel de rămas-bun liturgic și că își va pierde interlocutorul. Numaidecât își prizează mucii și mă anunță prompt, printre mustățile rare și lungi:

— Părințele, stai, că mai am ceva de spovedit!

Până aici! nu mai rezist! o omor! La naiba cu toată compasiunea și vrăjile ei!

Trezit brusc din sevrajul empatiei, am simțit din nou putoarea năucitoare care mă înconjura de pretutindeni într-un dozaj industrial. Chiar atunci, un șoricel țâșnit din colțul cu măsuța abia îmi evită piciorul și dispare sub pat. Lua-te-ar... Du-te-n... Fir-ai... Face-ți-aș... Hoașcă împuțită, cânta-ți-aș odată Veșnica Pomenire. Îmi refulez din nou cele mai sincere urări și o mint părintește, dar pe un ton cât pot eu de ferm să am, parcă întreaga viață mi-ar fi atârnat doar de puterea vocii:

— Mamaie Zoiță, te cred că (aici trebuie mare atenție la formulare: „ți-e greu singură“ ar fi o imprudență care m-ar costa alte minute de lamentații, de aceea încerc cu) ți-e dor să stăm mai mult de vorbă. Și mie (deja am scos-o din sfera sacră a spovedaniei și a obligațiilor mele profesionale și am adus-o în spațiul laic al relațiilor strict umane dintre mine și ea). Dar te rog să mă înțelegi că de data asta nu mai pot sta nicio singură secundă (între timp mi-am și strâns lucrurile cu viteza unui prestidigitator). Gata, sănătate multă! Doamne-ajută! Numai bine!

— Părințele, uite banii, stai, nu pleca, spovedania trebuie plătită, altfel nu e primită de Dumnezeu, așa zicea mămica, Dumnezeu s-o ierte, că tare era credincioasă, nu o știi

matale… nu lipsea de la biserică niciodată, mai degrabă lipsea popa ca ea… biata mămica, ea a făcut ușa bisericii, fără să știe tăticu, dac-ar fi aflat ce-ar mai fi bătut-o, oricum o bătea și degeaba, când a făcut ușa s-a tocmit cu niște meșteri de la… ăăă… ia uite… ptiu… de la dracu'… de la munte, de unde era neamurile lu' mămica… Părințele, banii, unde ai plecat?

Când am împărtășit-o prima dată, chiar m-am întors din pridvor după bani, fără să știu că baba îmi întindea mâna goală. Au urmat, bineînțeles, scuze nepregetate, bocete adiacente, căutări artificiale, promisiuni cu duiumul, așadar încă vreo câteva minute de inhalații. Acum însă, grație experienței acumulate și conduitei preoțești desăvârșite, mă mulțumesc doar cu slujirea în sine, fără a nădăjdui la foloase trecătoare. Ba mă și închin de bucurie în timp ce ies grăbit pe poartă, respirând abundent aerul curat al dimineții de iarnă. Lumea asta nu ne oferă cât aer am vrea noi să respirăm…

— Săr' mâna… trage matale zăvorul la poartă…

Urcând costișa pe ulița pustie, ochii mi s-au umplut de lacrimi, atâtea câte încăpeau între pleoape fără să curgă pe-afară. Nu știu de ce. Poate de la gerul înțepător spre care mă refugiasem cu atâta disperare. Poate de bucurie că mă simțeam mai util ca niciodată în profesia mea, ajutând o babă să mai uite de singurătate și de moarte, ceea ce pesemne că nu-i puțin lucru. Sau poate fiindcă vedeam din nou menghina morții strivind o viață de om și nu puteam face mai mult decât să fug… să fug!… cu scârbă și cu milă.

Așa, pe fugă, a început cea mai importantă zi din viața mea. Așa m-am gândit să-mi încep și eu spovedania, fie și pentru faptul că îmi amintesc aproape fiecare detaliu din ziua aceea. Da, sunt preot deja de prea mulți ani, dacă o tinerețe de om de la douăzeci și trei de ani și până acum, când mă simt atât de străin de promisiunile vieții, poate însemna „prea

mulți ani". Dacă vei continua să citești, vei pătrunde în lumea mea (de fapt, a ta, doar că din altă perspectivă), într-o lume reală, așa cum s-a-ntâmplat. Niciun scriitor nu ar avea atâta imaginație încât să construiască o astfel de lume fără să fi trăit în ea. Deci vei înțelege că nu ai înaintea ochilor literatură, ci Adevărul pur. Dar, dacă vei continua să citești, vei rămâne pentru totdeauna captiv în lumea mea, așa cum și eu am fost în a ta, un blestem pentru amândoi…

2

Mâncat de viu — blestemele există!

Apropo de blesteme, după ce am plecat de la Zoița, mai aveam de făcut o vizită pastorală Filicăi, altă poamă gata putredă, măiastra satului în blesteme și conflicte sociale. De câteva luni încoace, cum mă vede, baba asta se preface că abia merge, ca să nu o chem să se spovedească la biserică, unde ar putea da nas în nas cu vecinele cu care e certată. Ultima dată când le-am prins pe toate la slujbă, le-am oprit la urmă și le-am pus să se împace. Le-am amenințat că nu le mai împărtășesc niciodată dacă nu se împacă pe loc. Doamne, ce naiv mai sunt uneori, crezând că pot eu să schimb lumea… S-au disculpat care cum a putut, s-au jurat că nu au nimic una cu alta, apoi s-au înjurat tot drumul până acasă..

Am bătut drumul până la casa Filicăi, poarta era încuiată ca întotdeauna. Am luat de jos o piatră mai mare, în formă de inimă, și-am tăbărât pe gard:

— Mamaie, ești acasă? Cioc-cioc! Țață Filică?! Cioc-cioc-cioc-cioc!

Vuia tot satul în liniștea dimineții, câinii se asmuțeau prin vecini, eu și mai îndârjit:

— Hei! Ești acasă?

Bineînțeles că e acasă, auzi la mine ce întrebare neroadă!... Ca preot însă, nu aveam de ales decât să tremur preacucernic la poarta baborniței, în timp ce ea mă urmărea ascunsă după vreo perdea, și să o aștept nerăbdător să iasă ca să îi pot zâmbi cu dragoste creștinească. Așa e în meseria mea, trebuie să excelez în bunele maniere. Firesc era să strig peste gard: „Fă Filico, ieși odată c-am înghețat, fi-ți-ar neamul de diavol ce ești! Număr până la trei și am plecat: unu... doi..." Ia să vezi ce mi-ar fi ieșit baba sărind într-un picior.

— Mamaie Filică, ești acasă? țipam și eu, și gardul.

Când m-am preoțit, mi se părea că toate babele sunt la fel, strâmbe, insidioase. Nu puteam face diferența între ele și mereu le încurcam numele. Acum însă, cunoscându-le atât de bine, pot spune cu precizie că toate sunt la fel. Da, babele sunt cei mai mari actori ai omenirii. Imită viața cu atâta înzestrare, încât și biata moarte se mai zăpăcește uneori, luându-i pe alții mai tineri. Filica ieșise în prag și imita fuga, aproape stând pe loc.

— Stai, părințele, că vin acuși.

Trecu un „acuși", trecură mai multe... Baba trecuse și ea la schiat, cu un baston pe care-l luase de la colțul casei.

— Împinge mai tare în poartă, așa stă ea, înțepenită, îmi strigă opintindu-se în baston după câțiva pași.

În limba latină babelor li se zicea *anus*, după cum tot *anus* însemna și partea din dos a omului. Ce mi-ar fi plăcut să trăiesc pe vremea aia, măcar așa, doar ca să le pot spune în față ce simt: „Cur Filică, ești acasă? Am venit să te spovedesc." A mai pus un pas, acum își trage sufletul...

— Părinte, nu mai pot de picioare. Așa mi-era de dragă biserica, dar acu' nici până în spate, la veceu, nu mai pot să mă duc.

— Bre, țață Filică, matale compari veceul cu sfânta biserică? Asta-i bună! Păi, care-i chestia mai importantă?

— Păi… nu știu, părințele. Amândouă. Trupul are nevoie de una, sufletul de alta.

— Ca să se descarce de… păcate, așa-i, bre. Văd că știi și teologie. Numai că veceul nu vine la matale. Biserica uite că vine.

Zicând acestea, i-am luat-o înainte, grăbit să intru la căldură. Casa Filicăi, veche de când galaxiile, crăcănase o crăpătură adâncă în zidărie, din fundație și până sub ferestre. Vecinele vedeau bucuroase într-asta împlinirea unor blesteme mai vechi abătute asupra babei, care o viață întreagă nu ratase la rându-i nicio crăcănare. Unii oameni nu au vocația căsniciei, iar Dumnezeu doar o ajutase pe Filica să-și descopere sinele, lăsând-o văduvă din tinerețe. De-atunci, ea nu și-a mai ascuns recunoștința. Soții vecinelor, milițianul Viorel-la-datorie, perceptorul, inginerul de la cooperativă, Viorel în patrula de zi, veterinarul, Viorel în descindere nocturnă, preotul cel bătrân, Dumnezeu să-l odihnească!, și toți bărbații destoinici ai comunei îi făcuseră favorul văduviței. Încă păstrează automatismele unui trecut fecund: felul în care cântărește din priviri sau cum vine până în sufletul omului de fiecare dată, sprijinirea capului pe genunchii mei în timpul spovedaniei și alte nu-știu-ce-uri tainice din recuzita femeiască, pe care un bărbat doar le simte, fără a le putea numi. Acum însă, la peste optzeci de ani, grasă și scursă, pare mai degrabă un ultim compromis între pofta de amor și nevoia de moarte.

Am intrat în casa cu boiul crăcănat și, ca de obicei, m-am dus direct în odăița babei, unde o spovedeam pe timpul iernii, fiindcă în restul casei era prea frig. Doar vara stăteam în holul cel mare de la intrare. Înăuntru trosnea soba. De pereți atârnau ștergare îmbâcsite, o icoană cu candelă și o ramă cu poza babei din veacul trecut—fusese o femeie frumoasă. Și la baba asta același iz înecăcios de moarte… Până să mă ajungă

și ea din urmă, am avut tot timpul din lume să pregătesc trusa de împărtășanie, apoi cartea, deși cunoșteam rânduiala pe de rost, apoi să-mi pun epitrahilul pe grumaz și să mă aranjez puțin într-o oglindă spartă și cojită din spatele ușii. Eram cam palid?

— Hai, mamaie, hai!

— Stai așa, părințele, iar te grăbești?

— Maxim.

M-am așezat cu fundul pe pat și baba, rotundă cât putina, a îngenuncheat într-un târziu în fața mea, scâncind și oftând. I-am pus epitrahilul pe cap și-am început molitfa. Filica, iscoditoare, cu ochii în sus spre mine, tot dădea epitrahilul într-o parte ca să mă poată vedea. Eu i-l puneam din nou pe creștet, continuând inflexibil rugăciunea. Spurcăciunea se smucea ușor de sub epitrahil, cât să mă țină în raza ei vizuală și tot așa. După mai multe încercări de a scăpa de zgâitul ei în cerul gurii mele, am luat cartea și i-am deschis-o pe cap, ca și cum aș fi citit de-acolo rugăciunea. S-o fi uitat vreo câteva clipe în coperțile cărții, nu știu, dar nu a mai mișcat deloc. Apoi a început să aranjeze niște ciucuri de la covor, după care s-a minunat puțin de șireturile mele.

— „...Deci, ia seama, de vreme ce ai venit la doctor, să nu te întorci nevindecată." Țață Filică, de la ultima spovedanie încoace, să-mi spui matale ce păcate mai grele te apasă acolo, pe suflet.

— N-am, părinte, niciun păcat. Mă auzi?

Deși nu era nimeni în casă și nici prin curte, vorbea în șoaptă, nu cumva să o audă vecinele de peste șosea, pe care urma să le umple de ocări sub epitrahilul meu. De fiecare dată spovedește păcatele întregii parohii, mai puțin pe ale ei. Asta numesc eu „spovedanie apofatică", o capodoperă a genului.

— Da, bre, te aud. Vorbește mai tare!

— N-am ce păcate să am (prima minciună). Io îmi văd de curtea mea (a doua minciună) și nu vorbesc cu nimeni (aici spune adevărul, fiindcă e certată cu toate babele din jur), treaba lor, la vârsta mea nici nu știu cum să mai trăiesc de azi pe mâine. Părinte, stai să-ți spun ce-am pățit azi-noapte. Cum dormeam eu în somn, mă auzi, da?, s-a făcut c-am visat-o pe Irina de peste drum. Iar se luase de mine degeaba și eu nu i-am răspuns nimic, dar ea tot mai tare țipa să ne-auză tot satul. De rușinea ei, am intrat în curte și-atunci ea a-nceput să mă polocrească, părinte, în toate felurile. S-o fi auzit și matale, gura ei ca dosul scroafei. Eu am tăcut și am lăsat-o în pace, că știam că mă împărtășesc de dimineață, altfel vedea ea că n-am ajuns bătaia de joc a nimănui. Și mă blestema, cică să mă umplu de purici. O sută cincizeci! Ce zici, părinte, se poate să mă blesteme așa, în vis?

— Nu, bre, stai liniștită, doar ai visat matale urât.

— Cum, părinte, am visat urât?

Dintr-o curiozitate fără miză, am dat puțin cartea la o parte să o văd pe babă, care dialoga aprins cu genunchii mei. Vorbea cu atâta înfocare, încât cutele feței îi palpitau ca-n mijlocul unei crize de intestine:

— Cum, părinte, am visat io urât, dacă m-am trezit azi-dimineață și eram toată plină de purici? Și pe cămașă, și în pat, și sub pernă, toți, o sută cincizeci! Nici nu știu ce să mai fac. După ce pleci matale, trebuie să scutur tot din casă. Nu eram io și așa amărâtă? De ce, părinte, își bat toate joc de mine? Ele se cred deștepte și io-s proasta lor?

Eu stăteam tocmai pe patul unde lovise blestemul! M-au cuprins deodată scârba, revolta, neputința și celelalte stări ale unei victime pe care o paște violul. Baba mă ținea imobilizat cu spovedania ei, iar puricii se pregăteau să mă siluiască pe toate părțile. De frica puricilor, tot sângele mi s-a refugiat

brusc în cap și m-au cuprins niște dureri înfiorătoare, cum mai avusesem în ultimul timp: tâmple inflamate, amețeli, zvâcnituri, fulgerări, dinți încleștați, îîîîîîîîîîîîîî, aaaaaaaaaah, clacam! Simțeam că nu mai pot să îndur și durerile mele de cap, și exalațiile biologice, și puricii, și înghițitul scârnăviilor duhovnicești ale unor ființe care își risipiseră Viața, iar acum mă mai aveau doar pe mine ca să facă același lucru, să mă risipească. Cred că am stat vreo câteva minute cu mâinile încleștate în cearșafurile cu purici, până ce mi-a trecut cât de cât valul de dureri. Când mi-am revenit, Filica își spovedea în continuare vecinele. Scuipa venin când prea în șoaptă, când prea răstit, amestecând cuvintele cu o respirație greoaie și hârâită, ce trăda un viu interes pentru moarte. Nu-mi amintesc precis ce zicea, știu doar că m-am ridicat brusc, fără să mai rostesc formula pentru dezlegarea păcatelor. Am deschis trusa de împărtășit și am turnat în linguriță. Când m-am întors, baba era tot în patru labe, muncindu-se să se ridice, în timp ce fusta lungă de lână, strânsă peste picioarele grase, îi reteza orice avânt.

— Ia, bre!

— Părinte, da' am lingurița mea pregătită pe masă și lumânarea-i acolo, cu chibrit…

La câte trecuseră pe la gura ei o viață întreagă, acum se spuzea tocmai de la lingurița mea… 'Tu-ți!…

— Lasă, bre, că așa e creștinește, să ne împărtășim toți din același potir și cu aceeași linguriță. Și eu, și matale, și țața Irina, și oricine e vrednic. Hai, se împărtășește roaba lui Dumnezeu cu trupul lui Hristos, deschide gura!, aaaa-min! Gata, bre.

I-am urmărit cu satisfacție răzbunătoare expresia feței. În loc să se însenineze la chip după sfânta cuminecare cu trupul și sângele lui Dumnezeu, un rictus necontrolat îi adânci brusc ridurile bătrâneții. Marginile botului îi căzură în barbă,

descompunerea își stârni valurile până peste ochi. Într-adevăr, lingurița mea era cam coclită și vinul oțetit, de când îl tot purtam prin geantă, dar pe moment m-am încrezut că tot numele Irinei o strepezise mai adânc pe proaspăt-împărtășită.

— Să aprinzi lumânarea după ce te ridici! Ia uite, ai pregătit și banii aici, pe masă. Bine, facă-se voia ta, deși nu trebuia... Mereu ești grijulie matale cu mine, data trecută te-ai ostenit să aduni și niște oușoare proaspete, biata de matale... Hai, Doamne-ajută!

Am lăsat-o pe Filica în genunchi și am ieșit repede din casa blestemată, blestemând și eu, la rându-mi, toate babele cu tot rahatul și puricii lor. Abia se crăpase de ziuă. Soarele își înțepa printre nori un răsărit sângeriu. Vântul se scărpina de toți copacii. Sub reverendă începuse vărsarea sângelui pentru Hristos. Fiarele sălbatice ale Filicăi, sau ale Irinei, dar expediate Filicăi prin vis, mă devorau ca pe un veritabil martir. Blestemul babelor era real și era pe mine. Legiuni de purici mă bântuiau pe la toate încheieturile și m-au purtat aproape în zbor până la biserică. Am descuiat repede lacătul gros de la intrare și am trântit în urmă ușa veche din lemn masiv, care, mulțumită mamei Zoiței, străjuia accesul în casa Domnului. Am fugit în altar și-am început să mă dezbrac, scărpinându-mă necontrolat și compunându-i Filicăi necrologuri: „Îndoliată familie, clopotele ne-au chemat astăzi la sfânta biserică pentru a ne lua rămas-bun (în sfârșit) de la cea care a fost (curva satului) enoriașa noastră și pe care (a luat-o dracu') a chemat-o la sine Bunul Dumnezeu, după ce și-a împlinit menirea pe acest pământ (aceea de-a ne umple de purici, de sculament și alte virtuți venerice)." În câteva clipe eram gol ca Adam în fața Creatorului, cu mult înainte ca Acesta din urmă să fi creat căldura. Să fi fost pe puțin minus zece grade Celsius. La meteo anunțaseră cea mai geroasă zi

din ultimii ani pentru începutul calendaristic de primăvară. De pe peretele altarului în formă de semicerc, sfinții mă priveau înmărmuriți. Am luat hainele pe rând și-am început să le scutur violent. Apoi am ieșit fuga din altar, le-am aruncat pe strană, am înșfăcat iute maioul, scuturându-l și examinându-l precipitat. La geam, o vrăbiuță mă examina și ea cu un ochi lateral, țopăind întruna la vederea viermișorului înghețat de sub burtă. Își întorcea mereu căpșorul pentru a-și încredința și celălalt ochi de întreaga priveliște. Uite, așa e și viața, ca o vrăbiuță: câteva țopăieli inutile, o privire cu jind la ceva ce nu se poate, încă una în gol și… zboară! Ușa de la intrare se deschise.

— Părințele!? Sunteți înăuntru?

— Nuuuuuuu!!! Adică, da, dar nu intra că n-am terminat… aia, rugăciunea! Vin eu acum! Stai acolo! Ce-i?

Norocul meu că închisesem și ușa de la pronaos. M-am ghemuit în spatele stranei.

— Părințele, sunt Micu, am venit după steag pentru mormântare.

— Așteaptă acolo, nu intra! Ai auzit?

— Ce?

— Nu intra, bă!

— Gata, părințele?

M-am ridicat și mi-am tras repede reverenda peste trupul gol, apoi m-am încălțat cu ghetele, fără șosete. Într-o clipă îmi trecuse tremuratul, ba chiar nădușisem tot. Dac-am văzut că Micu e răbdător, mi-am scos ghetele, mi-am luat iute chiloții, pantalonii, până la urmă mi-am dat jos reverenda, ca să-mi pot aranja omenește maioul, cămașa, vesta și bluza de lână. Mi-am pus șosetele și m-am încălțat la loc.

Micu, bețiv din rasă pură ca mă-sa și tac-su, este groparul satului, împreună cu frații lui, tustrei neînsurați și fără

căpătâi. Eu îl iubesc pe omul ăsta, tot satul îl iubește pentru firea lui imatură, sclipitoare, inofensivă. Se pricepe la toate, dar nu face nimic. În puținele zile când e treaz, repară orice fel de motoare, forează puțuri, bate acoperișuri, face foișoare și tot ce ține de dulgherie, se zice că-i neîntrecut între-ale zootehniei, la moșitul vacilor și multe altele. Nu-i familie care să nu-l fi tocmit la vreo treabă, cum nu-i familie care să fi rezolvat vreo treabă cu el. Fratele cel „micu“ din trioul de gropari, acum cvadragenar, cu puțină șansă cred că ar fi ajuns un mare savant. Însă viața nu îi dăduse nicio șansă, iar el știa asta și bea cu răzbunare.

— Hai, Micule!

— Săr' mâna, părințele.

— Doamne-ajută. Mă, așa mergi tu la înmormântare, în trening roșu? N-ai găsit altceva mai potrivit?

— Roșu ca la fotbal, părințele. Să știe că io îi trimit la vestiare (așa alintă el mormintele, cică „acolo ne schimbăm pentru veșnicie“).

— Hai, ia steagul și du-te înapoi la săpat, că am treabă azi, nu stau după voi. Mai aveți mult?

— Mai e, părințele, da' a intrat frigu-n noi. E-un cancer afară de mori! Asta-i ultima groapă la care mai sap în iarna asta!

— Și pe urmă ce facem cu morții care-or mai fi, îi înviem?

— Nu știu, părințele, mai amână-i și matale spre primăvară, că io nu mai calc în cimitir nici mort pe geru' ăsta. Doar... dacă dai și sfinția ta o sticlă de-aia...

— Aha, ăsta era leacul pentru „cancerul“ tău. Ori ați băut deja de dimineață? Bă, să nu faceți vreun circ azi, că am ținut mult la mamaia Filofteia, Dumnezeu s-o ierte.

— S-o ierte. Da' când am făcut noi circ, părințele? se apără groparul, căutându-și o mimică serioasă.

— Nu mai răscolim acum trecutul, știi tu... Doar ți-am zis să fiți serioși. Hai să-ți dau o sticlă. Dar să știi că nu mai am țuică, au băut-o babele la hram. Dacă vrei niște vin...

— Hai, părințele, mai caută matale pe-acolo, prin sfântu' altar. De la cinci dimineața dăm cu târnăcoapele. Nu merge la cazma, că e pământu' prea înghețat.

— Voi nici n-aveți târnăcoape, mă, ce îndrugi acolo?

— Cum, părințele? A adus frate-miu Petrică unu'... Doar o tărie mică, bre, dă și matale. Că doar lucrăm în aceeași industrie, punctă Micu victorios.

— Care industrie, mă?

— Hai, părințele, aia... industria morții. Matale îi prepari și noi îi ambalăm. Merge treaba ca unsă.

— Micule, taci din gură. Ce știi tu despre viață și despre moarte?

— Știu, părințele, cum să nu. Ca să trăiești trebuie să te hidratezi. Ăsta-i cel mai principal, pe urmă restu'.

— Mare pișicher mai ești, numai hidratare ai în cap. Și cu moartea cum crezi tu că e?

Micu venise după mine până la altar și mă urmărea din ușa laterală cum făceam inventarul sticlelor.

— Moartea, părințele, moartea... e ca țiganca aia neagră și urâtă care venea mereu la noi în sat. Nimeni nu voia s-o primească în bătătură, da' pân' la urmă tot se găsea câte unu' cu inimă bună să-i dea ceva de mâncare. De-asta a murit și țățica Filofteia, Dumnezeu s-o ierte, că avea inima prea bună. Nu vezi că doar ăia proști și ăia buni moare? Ca să trăiești trebuie să fii mai al dracu' ca moartea... Ui' c-am zis cu dracu' în sfânta biserică, Doamne, iartă-mă. Părințele, da' aia de-acolo fără culoare? Aia! Aia!

— Aici e sfânta agheasmă, băi, păcătosule. Na! Asta-i toată țuica pe care o am. Să nu te pună cel rău să te găsesc iar beat, ca data trecută.

— Nu, părințele, da' nu eram beat atunci, așa-s io mereu. Bogdaproste. Săr' mâna.

— Gata, hai, înapoi la treabă! Micule, ce tot ronțăi acolo? Te-am mai văzut și în alte dăți.

— Nuci, părințele.

Și scoase din buzunar un pumn de mieji drept dovadă.

— Fac sete. Așa mânca mama și tata mereu.

— Mă!

— Ce?

— Ia stai! Când duci steagul, anunță-i că venim cu vreo juma' de oră mai devreme, că am ceva important de făcut după-amiază. Treci și pe la dascăl, tot e-n drumul tău, și zi-i să vină, că-l aștept aici.

— Gata, părințele, săr' mâna.

Simțeam o mâncărime pe gât. Bag două degete și prind un purice chiar sub gulerul cămășii. Îl strivesc între unghii, apoi mă duc în altar, unde am o oglindă pe interiorul catapetesmei. Mă uit în oglindă, văd un șirag de bube și oftez degeaba. Mai bine să-mi aranjez copca reverendei la gât! Fiindcă femeile nu au voie în sfântul altar, oglinda a rămas de aste veri pătată cu rahat de muște. Intrăm aici doar eu, dascălul și doi băieței care mă ajută la slujbă, deci e curat peste tot ca-n oglindă. Eu n-am ce face acum și stau nătâng, fixat în oglindă, uitându-mă când la mine, când la rahatul de muște, când iar la mine și tot așa. Imaginile se suprapun, se întrepătrund, se contopesc, până când mă uit la mine și văd… rahat de muște. Ce profesie onorabilă! Am urât-o mereu! Uite-mă, un nimic ferchezuit! Înghețat, ros de purici, cu ficații plini de vapori fecali, cu mâna întinsă la bănuțul văduvei. Și m-am complăcut așa o

viață întreagă! Nu merit să mă ridic nici măcar la statura unui rahat omenesc, sunt doar un... căcățel de muscă. Unul care își aranjează gulerul reverendei. Așa... Beton!

De mulți ani port haina preoției. În religia noastră se numește reverendă ori sutană, fiind, potrivit canoanelor, neagră și lungă până-n pământ. „Lungă și neagră ca moartea“, cum ar zice Micu. De fapt, este o rochie simplă, fără niciun fel de fasoane, uneori sufocantă și mereu căptușită cu purici, mai ales vara; alteori incomodă, când dau peste vreun ateu încrâncenat, din tipologia ochelaristului imberb pe care l-aș îmbăta cu o singură împărtășanie; plină de taină și chiar magică pentru unii; insuficient de lungă să ascundă de alții omul banal de sub ea; mereu prăfuită la colțurile de jos și călcată prost de nevastă-mea. Am slujit atâtea Învieri, an de an, și atâtea morți, mult mai multe, ori de câte ori s-a ivit prilejul. Am văzut atâtea nașteri și decese, atâtea vieți... atâtea suflete pe dinăuntru, din scaunul spovedaniei, acolo unde mii de oameni, de-a lungul vremii, mi-au arătat gândurile lor, îndoielile, neputințele, durerile, dar mai ales toate mizeriile ascunse în viscerele lumii. Ale lumii tale, rahatule care te uiți la mine, ale lumii tale pe care o cunosc acum ca nimeni altul. Toate păcatele au îngenuncheat rând pe rând înaintea mea, odată cu soțiile, amantele, babele, moșii, profesorii, studentele, cerșetorii, bolnavii, toți muribunzii acestei lumi. Preoția m-a purtat prin subteranele omenirii. Când m-am hirotonit eram doar un copil. După primele spovedanii, m-am maturizat. După primele înmormântări, m-am abrutizat. După atâtea slujbe, m-am plictisit... de moarte... Se va-ntâmpla ceva rău, simt asta. M-am săturat de studiul ăsta antropologic al omului religios. Cândva m-a fascinat, dar acum, că am văzut totul, mă dezgustă îngrozitor.

M-am mai zgâit așa în oglindă până când a venit dascălul, un bețivan bătrân care nu merită descris, deși cred că deja am zis totul despre el. Apoi am plecat la înmormântare, bântuit de o presimțire rea sau doar de ger.

— Dascăle, hai să o îngropăm și pe mamaia Filofteia!

— Gata, părințele.

— Repejor, ca de obicei, că murim pe frigul ăsta.

— Gata, bre.

3

În drum spre cimitir: Filofteia, *religia* și *credința*

Mi-am luat *Molitfelnicul* și epitrahilul și am plecat. În *Molitfelnic*, carte cu rânduieli de slujbe la diferite trebuințe, există o rugăciune pentru bolnavii care trag să moară, numită „la ieșirea cu greu a sufletului“. Se crede în popor că rostirea ei atrage numaidecât moartea, pardon, „curmarea suferinței“ și „eliberarea sufletului“. Prima oară când am fost solicitat pentru așa ceva, îmi aduc aminte că eram mai speriat decât bietul bolnav, care mă privea ca pe-un călău. Aveam douăzeci și trei de ani și nu mai văzusem niciodată un om zăcând, darămite unul atât de sluțit de suferință — o mână de oase direcționate spre doi ochi uriași ce nu voiau să se închidă, dar nici nu mai aveau spre ce să privească. În schimb, m-au fixat pe mine, apoi au trecut prin mine înăuntru, unde au sfâșiat într-o parte și-n alta tot ce au găsit și s-au întors să vadă rezultatul: transpirația curgându-mi pe frunte, mâinile tremurând pe carte, vocea tot mai înecată chemând moartea: „Așa, Stăpâne Doamne, Dumnezeule, auzi-mă pe mine, păcătosul și nevrednicul Tău slujitor în acest ceas, și dezleagă pe robul tău de această durere de nesuferit și de această neputință amară ce-l ține, și-l odihnește pe el unde sunt sufletele drepților“... Întâmplarea sau Bunul Dumnezeu l-a omorât în aceeași zi. Până seara, tot

satul vuia că „părințelul cel nou are har". La țară, un zvon bun poate atinge viteze amețitoare și, cel puțin acolo, la prima parohie, nimic nu era mai greu de oprit decât timpul și bârfa. Doar moartea le mai stăvilea uneori.

Noua aură de profet al morții pe care o căpătasem își arătă roadele imediat. În special două lucruri m-au frapat și, cumva, mi-au marcat definitiv relația cu enoriașii: mai întâi, ori de câte ori treceam pe ulițe, învăluit în mantia lungă și neagră a preoției ca un veritabil înger al morții, până și cei mai încrâncenați bețivi ai satului se ridicau în picioare și își scoteau pălăria în semn de „sărut-mâna", vorbă pe care nu reușeau mereu s-o mai articuleze. Mă respectau toți necondiționat. Eu eram amfitrionul din împărăția morții, maestrul care dirija înmormântările și pășea totdeauna semeț înaintea dricului. Simțeau în simpla mea prezență ceva ce nu puteau cuprinde, iar eu mă străduiam să nu-i dezamăgesc. Moartea era a mea, iar ei credeau în mine.

În al doilea rând, și treaba asta m-a scârbit îngrozitor, dreptmăritorii mei păstoriți au început să mă cheme tot timpul cu „cartea aia", când aveau câte o soacră ce nu se îndura să moară sau vreun părinte bătrân, vinovat că nu mai putea să-și poarte singur de grijă. Câtă barbarie se cuibărește uneori în seninătatea omului simplu! Iar eu, complice, devenisem criminalul în serie al satului, chiar dacă de cele mai multe ori dădeam rateuri. „Părințelul are har, da' nu mereu", din această ultimă concluzie n-am mai ieșit. Mie îmi convenea, mă mai exonera de responsabilități.

În urmă cu trei zile îi citisem și mamaiei Filofteia aceeași rânduială a morții, cu atâta har, încât acum trebuia să o îngrop. Zăcuse la pat vreo câțiva ani, îngrijită de fiicele ei cu multă afecțiune. Apoi, starea i s-a agravat subit, astfel că, tocmai la insistențele ei nezdruncinate, am fost chemat să-i dau o mână

de ajutor. Iar eu am avut din nou mână bună—în aceeași zi, după ce ani la rând fusese curtată de moarte, mamaia Filofteia i-a primit, în sfârșit, îmbrățișarea. Eram încă acolo. A murit simplu, după manual. Mulți oameni nu știu că vor muri; când află, cei mai mulți nu știu să moară. Baba Filofteia însă nu a iscat probleme. A durat puțin până să se hotărască, apoi a tras aer în piept o dată, de două ori, de mai multe ori, ca un scufundător emotiv înainte de a plonja spre adâncuri, și imediat dădu afară tot aerul și muri. La ce-o mai fi stricat atâta oxigen, dacă tot știa că moare?

Mai întâi însă, băbuța s-a spovedit și s-a împărtășit. Nu-mi amintesc să fi cunoscut vreun om cu mai multă credință în asemenea momente. Simțea că moare, iar ea stătea atât de senină!... Credința îi anesteziase instinctele.

— Părinte, stai, că nu ți-am sărutat mâna!

— Lasă, bre, mamaie.

— Nu se poate! Aoleu, am uitat că m-am împărtășit. Părințele, ce mă fac... astăzi... nu se poate să-mi sărut măcar nepoțeii înainte să...?

Atunci mi s-a părut că recunosc și în ochii ei, doar pentru o clipă, acea străfulgerare disperată a omului care se tocmește cu moartea. După ușă se auziră bocetele înfundate ale fetelor, care trăgeau cu urechea.

— Bre, mamaie, în ziua când te împărtășești n-ai voie altfel de pupături, de-alea necuviincioase. Matale poți să-i săruți pe toți cei pe care-i iubești, și pe frunte, și pe obraji, și cum vrei, fără nicio grijă.

S-a liniștit din nou. Moartea cea odioasă n-a avut nicio putere asupra ei. Pe mine însă m-a tulburat credința babei, îmi era ciudă pe ea. Eu mor de frică la gândul pieirii și mă gândesc la moarte tot timpul—parcă o și văd cum se apropie continuu ca un hăitaș neobosit, ca o stâncă uriașă ruptă

de pretutindeni, ce și-a fixat pe noi umbra tot mai deasă în căderea ei. Cum spuneam, în acea dimineață stânca s-a prăvălit peste babă. N-a mai apucat decât să-și golească plămânii, până și ochii și gura i-au rămas puțin deschise. Dar în expresia ei se fixase ceva intrigant: un zâmbet… senin, cald, sfidător. Cu excepția țaței Filofteia și a câtorva copii pe care nu știu de ce a trebuit să-i îngrop tocmai eu, toți ceilalți morți m-au întâmpinat numai cu mutre pocite. Probabil îmi arătau că se bucură să mă vadă tot la fel de mult ca eu pe ei. Buze subțiate, dând să se deschidă la colțuri, ca și cum ar mai fi avut ceva de zis, ceva atât de important că nu-și găseau cuvintele; chipuri reci și încleștate, galbene precum ceara stinsă, urâte ca niște fețe moarte; guri scurse într-un sictir prelung, de parcă le-ar fi rămas un gust rău înainte să moară—toate măștile lepădate în urma unui carnaval ieftin, numit viață. Dimpotrivă, baba Filofteia zâmbea. N-am văzut mort mai vesel! Era zâmbetul impetuos al credinței, al acelei încrederi totale cu care omul poate sta netulburat chiar și în fața morții.

Acum, abia așteptam să ajung la ea, să văd dacă mai zâmbește și după trei zile. Am bătut repede drumul până la casa răposatei, mânat de curiozitate sau doar de ger. Cele trei fete ale Filofteii ne-au întâmpinat aliniate în pragul casei. Femei în toată firea, cea mare fiind trecută de cincizeci de ani, se repeziră în ordine să-mi sărute mâna dreaptă. Prima:

— Sărut mâna, părinte.

— Doamne-ajută.

Cea mijlocie:

— Sărut mâna, părinte.

— Doamne-ajută.

Și fata cea mică (asta îmi e cam dragă—o intrigă mai veche):

— Sărut mâna, părinte.

— Doamne-ajută. Dumnezeu s-o ierte.

— Dumnezeu s-o ierte.

Prin curte și prin casă erau săteni și rude. Unii lăcrimau, alții tremurau, cei mai mulți vorbeau în șoaptă. Toți erau îndoliați, doar Micu printre ei în trening roșu.

— Micule, ce-i cu voi aici? Parcă ziceai că mai aveți de săpat nu știu cât. Ați și terminat groapa?

— De ieri, părințele, și pârdalnicul îmi făcu ștrengărește cu ochiul.

N-am pierdut mult timp, nu-mi place risipa. Am cântat o slujbă zgârcită, apoi i-am ordonat pe toți de plecare și am pornit spre biserică în cortegiu organizat. În față, cărând steagul, Petrică, fratele cel mare din tripleta de gropari, un bărbat pe care Creatorul l-a făcut din (pământ, bineînțeles, ca pe toți ceilalți pământeni, însă luat așa cum s-a nimerit la lopată, în cazul lui mai mult) pietriș, că e tare de cap și de trup precum granitul. Imediat în urma lui, roșu de fâș, Micu duce pe umăr crucea lungă din lemn. Apoi, câteva babe cu picioare arcuite, asortate la negru și sigur vorbite să meargă toate ca pinguinii. La câțiva pași în spate veneam eu cu dascălul, urmați de mamaia Filofteia, care se ținea zâmbitoare în dric, și de restul lumii. Pe sus ne însoțeau mai multe vrăbiuțe curioase. La porți, peste garduri ori privind furiș printre țambre — fiecare după firea lui — oamenii ne măsurau și ne cântăreau ca la o prezentare de modă. Filofteia era *la pièce de résistance*. Colecția Viață-Moarte defila din nou pe podiumul înghețat al unei lumi pregătite s-o poarte.

Ne-am oprit de trei ori, pe la răspântii, cântând și eu, și dascălul scurte rugăciuni pe care noi le numim ectenii, după un termen luat din greaca veche, adică niște cereri către Dumnezeu, ca să aibă milă de sufletul răposatei. Întrucât dascălul tace tot timpul când e treaz, în restul drumului mi-am

adunat gândurile pentru necrolog. Mamaia Filofteia merita o slujbă frumoasă și un cuvânt pe măsură.

Sunt ani buni de când nu mai predic *religie* în cuvântările de la amvon. Cam tot de atunci am început să fiu foarte apreciat pentru predicile mele. Vreo câțiva credincioși mă înregistrează cu reportofoanele de fiecare dată, chiar dacă îi rog să nu o mai facă. „Părinte, mi-a plăcut atât de mult predica trecută, dar până acasă am uitat despre ce ne-ați vorbit. Așa, o ascult toată săptămâna." „Stați fără grijă, nu dau nimănui înregistrările, le țin doar pentru sufletul meu." „Iertați-mă, părințele, am fost jefuită în scara blocului și aveam în poșetă amândouă reportofoanele..." Cred că succesul mi se datorează tocmai discursului *fără religie* și vocii baritonale, care uneori mă zguduie și pe mine până la lacrimi, deși știu dinainte ce urmează să zic.

Cum adică predic *fără religie*? Mai întâi am căutat să nu mai amintesc de draci înaripați care zboară peste tot în jurul nostru ca wifi-ul de la internet și despre nespus de multe altele, pe care abia mă abțin să nu le înșir aici. Eu am fost mereu timid, cu bun-simț, ca mama, fapt pentru care îmi era pur și simplu rușine să ies în fața oamenilor și să le vând asemenea boroboațe. Mă consumam atât de mult înăuntrul meu, mai ales când urma vreo liturghie la care Evanghelia să fie de-a-n ciuda mea, încât pur și simplu mă stricam la burtă din cauza stresului. Evanghelia și diareea... De câțiva ani slujesc doar cu furazolidonul în buzunar.

Trebuia neapărat să găsesc o soluție care să-mi facă preoția mai ușoară! Următorul gând a fost să identific beneficiile concrete ale fenomenului religios și să predic doar despre acelea. Și-am descoperit o droaie. *Credința* într-o putere salvatoare, uriașă, cosmică, accesibilă prin încordarea întregii ființe în rugăciune și transă produce stări mistice într-adevăr

miraculoase. Să luăm un exemplu: creierul unui bolnav resimte prin toate nervurile doar impulsuri pesimiste venite din organism: „mă doare“, „nu mai pot“, „o să mor ca mama și ca tata“, „nevastă-mea rămâne singură, iar vecinul Mugurel de-abia așteaptă“, „iar îmi face asistenta injecție cu acu’ ăla mare“, „aaaaah!“, „la fel o să strige și nevastă-mea când vecinul Mugurel, cu acu’ ăla mare“, „aaaaaah!“ Însă, dacă bolnavul respectiv crede cu toată ființa într-un Dumnezeu atotputernic și execută corect procedeele rugăciunii, se simte inundat de speranțe și de puteri nebănuite, devine optimist, uneori chiar capabil de autovindecări. „Hai, Doamne, hai odată, fă-mă bine și să vezi ce ți-i fut eu și pe nevastă-mea, și pe asistentă, și pe Mugurel!“ Omul e o alcătuire plăpândă, pe care încă o întărește peste măsură credința sau prostia.

Într-o societate elevată, cred că doar arta sau cercetarea științifică ar mai putea furniza un misticism pe măsura celui izvorât din credință. Savantul cufundat între eprubete experimentează și el asceza marilor pustnici, încordarea, postul de bunăvoie, uitarea de sine—autodepășirea sinelui biologic, nădejdea izbânzii, iar, în final, evrika!, mântuirea. Pe savant și pe ascet îi deosebește doar crezul. Într-o lume civilizată, marii savanți ar merita prăznuiți în locul sfinților: Isaac Newton în locul sfântului Daniil Stâlpnicul, un diliu care a trăit toată viața cocoțat pe-un stâlp, ca să fie mai aproape de ceruri. Într-o lume cerebrală, ar trebui să construim mănăstiri închinate Științei și Omului!

În fața mea, Micu îmi tot distrăgea gândurile cu mersul lui ba scâlciat, ba instabil, ba crăcănat, ca să-și mențină centrul de greutate între picioare, așa cum fac bețivii titrați. Drept rezultat, bălăngănea crucea de pe umăr prin tot văzduhul, încât Mântuitorul abia se mai ținea răstignit pe ea. Pe o uliță, se împiedică într-un bolovan, fu gata să cadă, o luă doi-trei

pași înainte cu sfânta cruce aplecată ca la turnir, se opri în frate-su ca într-o lespede de granit, își recăpătă stabilitatea, se-ntoarse spre bolovan, îl înjură scurt și dens, scuipă pe altul nevinovat, apoi se roti împrejur și își continuă marșul.

Nu mai știu ce ziceam... În final, am înțeles că *religia* și *credința* sunt două lucruri diferite, iar eu aveam de gând să predic doar despre cel din urmă. *Religia* este o teorie, o sumă de idei mai mult sau mai puțin valoroase; *credința* este o trăire personală, uneori nespus de prețioasă pentru bietul om care nu mai are nicio altă speranță în afară de ea. *Religia* este exterioară; *credința*, lăuntrică omului. *Religiile* sunt diferite între ele, vechi sau foarte vechi. *Credința* este cam aceeași indiferent de apartenența religioasă, se naște și moare odată cu fiecare credincios. Să fiu mai pedagogic: când te vede ursul rătăcit prin pădure și pornește spre tine parcă zburând de fericire, nu te agăți de *religie*, de perihoreza trinitară despre care habar nu ai. Nu te amăgești nici măcar cu fericita împărăție a lui Dumnezeu (care se apropie scuipând bale) sau cu veșnicia sufletului (cine știe dacă sufletul sau veșnicia mai scapă din ghearele fiarei?), ci te agăți strict de dorința de a trăi, de *credință*, adică tot de tine. „Stai, ursule, că mă rog la Dumnezeu: Doamne, ajută-mă! Doamne, oprește-l! Vineee!!! Doamne, ajută-mă să fug mai repede decât el!“

Credința este un anticorp dezvoltat de creierul uman, un medicament de care mulți încă au nevoie, o morfină gratuită care face rahatul vieții mai comestibil și moartea mai arătoasă, adică *are beneficii sociale incontestabile*. În schimb, *religia* e prospectul pe care nu îl citește nimeni. Iar dacă vreunul își aruncă ochii pe el, se-ngrozește de ce scrie acolo și caută numaidecât să reducă ori să schimbe tratamentul. Între *religie* și *credință* există un raport de invers proporționalitate: cu cât devine cineva mai credincios, cu atât îi pasă mai puțin de conținutul

religiei sale; și, invers, cu cât cunoaște mai bine conținutul propriei religii, cu atât îi va fi mai greu să creadă în ea. Această teoremă, vizându-i bineînțeles, doar pe oamenii normali la cap (nu și pe cei predispuși la reacții ciudate, ca bolnavii la titioacă, orgolioșii până la obtuzenie sau firile prea sensibile, în majoritate femei), această teoremă, spuneam, mi s-a descoperit cu zeci de ani în urmă, în timpul liceului teologic. Când am intrat la Seminar eram printre cei mai credincioși. După un singur an de studiu teologic, mă număram printre cei mai atei, căci deja nu eram unicul.

Eșecul omului civilizat în fața fanaticului:

Primul se referă la *religie*. Al doilea habar n-are ce înseamnă religia sa.

Al doilea se referă la *credință*. Primul a uitat de mult ce înseamnă „a crede".

Primul se referă la ceva ce știe sigur că nu există. Al doilea se referă la ceva ce știe sigur că există, fix în el!

Omul civilizat își demontează *religia* până în măduva oaselor. Fanaticul își simte jignită *credința* până în măduva oaselor.

Succesul omului civilizat în fața fanaticului: nu să caricaturizeze vreo *religie*, ci doar să o popularizeze. Adică, să-și civilizeze semenii, până când nu e, naibii, prea târziu!

— Săru' mâna, părințele, îmi strecură prin gard moș Hudiță, când am ajuns în dreptul casei lui.

— Doamne-ajută, Doamne-ajută.

Ăștia sigur îmi zic „părințele" doar ca să-mi alinte adevărul, să mă menajeze, dar pentru mine sună tot a „săru' mâna, popă sfrijit ce ești". Acum îmi stă mintea și la rahatul ăla de muscă din sfântul altar, încât am tresărit la salutul lui nea Hudiță de parcă mi-ar fi zis „săru' mâna, căcățele". Of, Doamne, cum am ricoșat eu, dintr-o conjunctură într-alta, taman în

profesia asta cinstită? Mama și-a dorit foarte mult să mă vadă preot, de-aia m-a dat la Seminar când aveam paisprezece ani. Pe urmă, mai mult decât mama și-a dorit nevastă-mea. În tinerețe, mă-sa fusese îndrăgostită de un teolog, care o iubise iar apoi o lăsase, și, cu gândul la ăla, i-a împuiat capul fie-sii să ia neapărat un preot, dacă se poate mai din partea locului, în rest să fie oricum ar fi, frumos ca teologul ei sau urât ca mine. Iar fiică-sa, adică viitoarea mea soție, era frumoasă, Doamne, și dârză ca toți muntenii. Nu s-a lăsat până când nu m-a găsit pe mine, care eram... Știi ceva? Dacă de la început și până aici am spus doar adevărul pe de-a-ntregul, asta voi face și în continuare. N-o să ficționez taman acum, deși tare mult aș vrea. Recunosc, eu eram un sărăcan fără calități și fără ambiții, un teolog subnutrit și acneic, concentrat doar pe onanie. Când mi-a zâmbit fata aceea de o frumusețe năucitoare, mie!, ochelaristul cu tunică pătată de muci și cu pantaloni de stofă tociți în fund, am crezut că e o capcană. Când m-a sărutat pentru prima dată, am țopăit pe străzi ca strutul, nici să alerg nu știam, și, ajungând acasă, m-am pomenit închinându-mă în fața unei icoane. Bineînțeles, după ce m-am masturbat mai întâi. Nici acum nu înțeleg ce-a vrut să însemne acea cruce a necredinței mele... Când m-a cerut în căsătorie — tot ea hotărâtă, că eu nu eram bun de nimic — și i-am răspuns „da", am știut că zic „da"-ul atât ei, cât și preoției. Soacră-mea, ca să nu fim chiar ca neoamenii, mi-a dat bani pe ascuns ca să cumpăr un inel de logodnă și s-o cer și eu pe fie-sa. N-am memorie bună, dar scena asta mi-o amintesc ca vie: stăteam la masă cu frumoasa mea, iar mama-soacră ne survola din picioare. Mâncam o ciorbă de perișoare. Aveam lingura în mâna dreaptă și inelul ascuns în pumnul stâng. Niciodată nu mi s-a întâmplat să-mi transpire o singură palmă, ca atunci. Nu știam cum să procedez, când să i-l dau, ce să îi zic... Într-un moment prielnic, i l-am pus în ciorbă, așa, lucind

de aur și de transpirație. Iubirea vieții mele l-a înșfăcat din prima lingură, cu tot cu o perișoară. L-a descoperit abia între măsele. S-a enervat, l-a scuipat, s-a bucurat, l-a luat înapoi, apoi lobul urechii, de-o finețe perfectă, i-a vibrat la vorbele mele rugoase: „Dacă vrei măritiș, asta te-așteaptă." Nici măcar n-am cerut-o în căsătorie, pe cuvântul meu! Așa m-am logodit cu nevastă-mea și cu popia. Să mă-nghită pământul când voi scorni eu ceva în cartea asta! Doar că afurisita, pe cât de frumoasă, pe-atât de prețioasă. Nu mi-a gătit în viața ei nici măcar o singură ciorbă. Un bol amărât cu apă fiartă și acrită... cât de puțin am pretins eu de la viață și nici pe ăla nu l-am primit. Acum mănânc ciorbă de perișoare doar la pomeni și înmormântări, noroc că la noi mor oamenii destul de des.

Că tot veni vorba de înmormântări, deja ajunsesem cu mamaia Filofteia la biserică și trebuia să încep slujba. Groparii așezară coșciugul pe năsălie, în mijlocul naosului, cu picioarele babei îndreptate spre altar. Rudele apropiate se îngrămădiră de o parte și de alta a sicriului, iar ceilalți rămaseră în spate, pe scaune sau în picioare, orientați cu toții către altar. Era mai frig înăuntru decât afară, parc-am fi trecut din frigider direct în inima congelatorului. Eu nici nu sunt vreun norvegian sau alt nepot de viking, ci doar un prăpădit de balcanic cu epiderma subțire și dinții clănțănind pe maxilar ca grăunțele în uruitorul de porumb. Uite, până și mamaia Filofteia tremură toată, așa moartă cum e. Sau îmi tremură mie ochii în cap? Hai, „să punem hamul pe boi", vorba lui Micu.

— „Binecuvântat este Dumnezeul nostru totdeauna, acum și pururea și în vecii vecilooor." Dascălul: „Amiiiin", apoi sare direct la „Binecuvântări", de fapt doar la prima, după care,

hăt, la ultima, „slavă Tatălui și pururea și în vecii vecilor"[1], în sfârșit „amiiiin". Imediat, se repede în sfânta rânduială, respectând cu strictețe un raport de unu la trei: la un stih cântat, sare trei. Nu i-am atras atenția niciodată cu nimic și n-am de gând s-o fac taman acum, când tremur tot ca un vibrator. Moșul nu simte frigul, a trăit toată viața la țară, însă pe el îl motivează dorința de a ajunge cât mai repede la pomană, mai precis la „o țuiculiță hiartă". În ritmul ăsta, vom termina slujba în cel mult un sfert de oră. Va trebui cumva să o lungesc din predică, altfel prea bate la ochi, mai ales că fetele Filofteii sunt toate credincioase, ca baba.

Bineînțeles că nici acum n-aș fi în stare să predic *religie*—despre nemurirea sufletului care stă pitit în noi toată viața, așteptând să zboare către eternitatea pe care o vom trăi fără griji în împărăția lui Dumnezeu. Așa că voi lăuda doar binefacerile *credinței*. Cu mici modificări, predicile mele s-ar potrivi oricărui cult religios: Allah ori Mahomed în loc de Iisus, Buddha în locul Sfântului Apostol Pavel, două-trei retușuri și gata. Gata?!? Trebuie să predic deja, că dascălul a dat mai multe pagini deodată. Îmi dreg vocea baritonală și mă adresez adunării posomorâte:

Dragi credincioși,

Am nesocotit cu toții frigul de afară pentru a ne aduna în jurul familiei îndoliate, care are nevoie acum de căldură și mângâiere, familie ce se desparte de mamă, de bunică, de prietenă și vecină, de enoriașa noastră, mamaia Filofteia. A fost o femeie cu adevărat credincioasă, cum rar am cunoscut. A trăit credința în Bunul Dumnezeu în modul cel mai organic,

1. Prescurtare a formulei liturgice „Slavă Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, și acum și pururea și în vecii vecilor".

deplin, cu fiecare fibră a ființei sale. Pentru dânsa, credința nu a însemnat doar o adeziune la niște practici și idei, luate ca atare, memorate și predate mai departe urmașilor. Ci, mult mai mult de atât, credința ei a fost—şi toţi ar trebui să simțim asta în viață—*o putere lăuntrică nebănuită, ce ne ajută să înfruntăm provocările vieții; o mână ocrotitoare și nevăzută, venită parcă de nicăieri*; totodată, puntea de dincolo de moarte, spre o realitate care ne depășește acum. Iar mamaia Filofteia a trăit, a mărturisit și a lăsat moștenire această credință copiilor și nepoților ei.

După introducere, trebuia să anunț repede tema și să trec la subiect:

Tocmai de aceea, dânsa nu ne-ar fi îngăduit astăzi să fim triști, ci senini și statornici în aceeași credință. Făcându-i pe plac, acum, la căpătâiul ei, dați-mi voie să vorbesc nu despre durere, nu despre neputință sau moarte, ci, dimpotrivă, despre bucurie. Acea bucurie care izvorăște din puterea credinței.

Nici n-am apucat să blagoslovesc prea bine tema propusă, când am simțit o râcâitură intensă în față, la baza burții. Pfui, un purice! Organismul meu reacționă cu o repulsie brutală—nu mai puteam răbda nici măcar un fir de păr îndoit, după câte bube și toxine căpătasem toată dimineața. Mă apucă o mâncărime de-mi venea să boncănesc precum cerbii în călduri, dar degeaba—licheaua dibuise că-i pielea mai presată acolo, sub elasticul chiloților, și se pusese pe supt ca neamu' prost. Să mă scarpin în zona aceea nu puteam nicidecum, cu toate privirile ațintite asupra mea. Hămesitul dracului parcă știa și mă zdrelea mai în ciudă. Primul gând a fost să mă ajut discret de tot ce-mi oferă mediul înconjurător, puricele trebuia să afle cine-i ființa supremă dintre mine și

el… M-am apropiat de marginea amvonului fără să o ating, îmi venea cam sus, peste nivelul buricului. M-am săltat puțin pe vârfuri, cât să dau cu blestematul fix în muchia de lemn, mi-am încordat abdomenul, am prins amvonul cu mâinile ca să-l proptesc mai bine și m-am opintit odată puternic, chiar când am zis „fraților". În urma impactului, mi-a scăpat și-un „hâp" involuntar, în auzul tuturor, în rest operațiunea a fost cât se poate de reușită. Nici nu pot să descriu ce ușurare am simțit prin tot sistemul nervos la gândul că ușuisem puricele de-acolo, poate că-l și ologisem puțin… O bucurie străfundă mi se revărsă pe tot chipul.

Fraților, hâp!, primele cuvinte ale Mântuitorului după înviere, adresate femeilor mironosițe, au fost tocmai: „Bucurați-vă". Sfântul Apostol Pavel folosește aceeași adresare în epistolele sale. De altfel, acest mare salut — „bucuria să fie cu voi" — răsună triumfător din paginile Noului Testament. Credința inundă sufletul de putere și bucurie! Atât de mult, încât… puricele se-ntoarse… încât adevăratul creștin are puterea de a se bucura chiar și… în… suferințele lui. În Noul Testament, bucuria și necazul merg mână-n mână. „Fericiți cei ce plâng, cei flămânzi și însetați"… uuuh, ce flămând și însetat!, hâp!, din nou în amvon… „fericiți cei chinuiți și prigoniți, că aceia se vor bucura!" Sfântul Pavel spune, în a doua Epistolă către Corinteni (6, 4-10), că adevăratul creștin, oricât de încercat și trist, este în același timp veșnic bucuros. Doar creștinul poate fi senin chiar și în suferințele lui! Hai, că i-am rupt picioarele…

Aș aduce aici un exemplu concret: cândva, am cunoscut un om în scaun cu rotile, rămas pentru tot restul vieții cu mersul retezat în urma unui accident. Poate mulți ar cădea în deznădejde doar văzându-se într-o asemenea condiție. Micile

obstacole de zi cu zi, neputințele nou-apărute în rutina vieții ar agrava și mai mult situația. Acest om însă, îngenuncheat la propriu, îl descoperise astfel pe Dumnezeu; în mod paradoxal, devenise acum foarte credincios. Eu încercam să-l mai îmbărbătez puțin, când mi-a răspuns: „Părinte, dacă nu aș fi avut credință, nu mai stăteam acum de vorbă, probabil că mi-aș fi făcut felul demult. Dimpotrivă, sunt convins că Dumnezeu mi-a luat picioarele ca să îmi dăruiască aripi. Și nu știu cum să Îi mulțumesc pentru asta." Iată, fraților, bucuria credinței prezentă chiar și în necaz, în neputință! Iar... puterea credinței... nu se oprește aici!

Ba da, că mi-am pierdut brusc șirul ideilor. Puricele era tot viu și tot flămând, ajunsese cumva în spate, pe buca stângă, și mă mușca sălbatic de cur. O nouă mâncărime, cumplită, se urni prin capilare, se intersectă cu cea dintâi, se dublă, se învrăjbi, se înmii și, gâdilat și înțepat și usturat, mi se împrăștie în toată ființa ca un stol de iritații înaripate, iar stolul urcă și mi se înfipse în creier. Lighioana se împărtășea din trupul și sângele meu, ba trebuie să fi fost vreun soi de-ăla de grajd, înăsprit de traiul greu printre dobitoace, care acum gusta pentru întâia oară dulceața nobilă a sângelui omenesc și nu se mai sastisea. Situația devenise cu adevărat pe viață și pe moarte...

Iar... puterea credinței... nu... nu se oprește aici... Semeni de-ai noștri au ajuns la atâta credință, încât au stat cu bucurie, cu seninătate, chiar și... în fața morții. Aceasta este măsura supremă a participării omului la taina credinței, din care izvorăște, spuneam, atâta putere. Exemplele ne edifică iarăși cel mai bine: sfinții și martirii au simțit această putere. Citim, bunăoară, în actul martiric al sfântului Policarp (secolul II) că, după ce și-a mărturisit credința în fața călăilor săi,

așteptându-și sfârșitul, „s-a umplut de curaj și de bucurie, iar fața îi strălucea de har".

N-am mai rezistat. M-am umplut de curaj și de sinceritate și, fie ce-o fi!, ca orice om m-am scărpinat puțin la dos. Scurt și violent, cu o grimasă ușoară în vârful obrazului. Numaidecât, vreo câteva priviri s-au coborât spre mâna mea, pline de înțeles. Ca s-o dreg, mi-am coborât și eu vocea cât am putut de mult:

Găsim din nou exemple în viața de zi cu zi: cândva am fost chemat să împărtășesc o bătrână, aflată de mult timp în suferință, dar foarte credincioasă. Da, tocmai pe mamaia Filofteia! (Fetele ei răbufniră în hohote înfundate.) Când am ajuns, acum trei zile, avea toată familia în jurul său. Și mie mi-a spus același lucru: „Părinte, mă duc..." După ce s-a împărtășit, cât am mai stat de vorbă cu cei din familie, o auzeam cum le dădea indicații cu ce să o îmbrace, să nu uite ștergarele pentru gropari, să-i pună broboada făcută de dânsa și așa mai departe. Însă, între grijile ei din acele momente, nici vorbă de moarte! Moartea era cea mai puțin importantă, parcă nici nu exista, deși era mai prezentă ca niciodată în viața ei, iar mamaia Filofteia o simțea deplin. În aceeași zi, cu toți alături, cu toate puse la punct, a închis ochii, mulțumită. Dânsa știa că nu se oprește în moartea trupului, altfel s-ar fi zvârcolit în patul ei îngrozită, ci parcă se pregătea de o călătorie dincolo de moarte. Și se bucura literalmente de sfârșitul creștinesc pe care i l-a îngăduit Dumnezeu și pe care îl cerem toți în rugăciune: împărtășită, pe perna ei, înconjurată de toți cei dragi, nu pe nepregătite, ci, dimpotrivă, cu toate pregătite extrem de minuțios, atât cele exterioare, cât și cele pentru suflet.

Dragilor, și ateul, și necreștinul, și păgânul, și pseudocreștinul, și bețivul sau păcătosul se bucură toți de viață, dar nu cu măsura creștinului, nu cu puterea lui. Adevăratul creștin simte, mai mult decât oricine altcineva, bucuria nezdruncinată de a trăi. Tot timpul! Nu doar de ziua lui, ci în fiecare zi; nu doar când pleacă îndestulat de la ospăț, ci și când postește cu un colț de pâine; nu doar când locuiește în „zona zero" a lumii bune, ci și când viețuiește în sterpăciunea pustiului care a dat atâția sfinți. Adevăratul creștin (confucianist/musulman/hindus etc.), de rămâne singur, nu se întristează, nici nu se teme, oriunde ar fi, ci se bucură de prilej ca să vorbească mai mult cu Dumnezeu. Invers, de este înconjurat de prea mulți, iarăși se bucură și îi iubește pe toți, chiar și pe cei ce uneori îl dușmănesc. De pare sărac în văzul altora, creștinul, dimpotrivă, se simte bogat și binecuvântat de Dumnezeu. De se întâmplă să fie bogat, se bucură că-i poate ajuta și pe alții. Când vin asupra lui necazuri și încercări, pe cele mici — boli, dușmănii, invidii sau alte tulburări ce i se fac — nu le ia în seamă, tocmai că-s prea mărunte; iar pe cele mari, știind că nu le poate duce, i le încredințează direct lui Dumnezeu, adresându-i-se simplu: „Doamne, ajută-mă!", ce necaz s-a abătut asupră-mi!, nu mă lăsa!, ăsta nu-i purice, e unealta diavolului, cu pioleți în loc de pinteni, cu trompa sfredelind ca picamărul și sugând ca o vidanjă! La cât de mult s-a îmbuibat, îl simt cum se târăște pe mine. Acum e pe lateral, chiar sub elastic, și vine iarăși în față... de fapt, coboară... nu!, nu la febletșuri!, ajută-mă, Doamne, se repede la micile bucurii!!!, așa urgie nu mai pot îndura, trebuie să-i pun capăt numaidecât!

Dragi credincioși, încheind, putem spune că adevăratul creștin se bucură, nu!... nu doar ca un bătrân ce se uită la lume cu zâmbet lung în ochi, tocmai pentru că i-a înțeles rostul; se bucură, nu!... doar ca un tânăr, ah, ce pășește sprințar

pe cărările vieții, fără teamă de nimic din cele de-aici; dar, cel mai mult, adevăratul creștin se bucură ca un copil. Căci doar copilul, ca să se poată bucura, se încredințează mai întâi cu totul în grija Părintelui. Al Tău sunt, Doamne!!! Și, dacă știe că Părintele veghează și lucrează toate, lui nu-i mai rămâne decât să-L asculte în toate și să se bucure de toate. De aceea, bucuria este atmosfera distinctivă a vieții creștine! Viața fără micile bucurii, adică... fără bucurie, nu este viață creștină! Iar mamaia Filofteia, care s-a încredințat de-acum în grija Părintelui ceresc, iată, ne zâmbește astăzi cu atâta seninătate. A dus bucuria credinței sale până dincolo de moarte. Dumnezeu s-o ierte și s-o odihnească în vecii vecilor, amin!

— Dumnezeu s-o ierte, părinte!

Imediat i-am făcut semn dascălului să cânte „slava“ finală cât mai pe lung, apoi am intrat în sfântul altar și am ieșit din biserică pe ușa din spate, țintă spre closetul din fundul curții parohiale. Clipele puricelui erau numărate, la fel și clipele în care moșul avea să biruiască întreaga pagină de imnografie bizantină. Dacă nu mă întorceam la timp, urma să o cânte din nou—asta era regula. Alergam spre cabina din lemn, cu o mână descheindu-mi reverenda, iar cu cealaltă scărpinându-mă nebunește în partea de jos. Dintr-o smucitură am deschis ușa de lemn, cât pe ce să o smulg din țâțâni.

— Săru' mâna, părințele, zâmbi Micu dinăuntru, ghemuit pe vine și roșu ca fâșul de încordare.

— Ah, Micule, ce faci aici?!?

— Mă cac, bre.

— Hai, Doamne-ajută, și am trântit ușa, încurcat.

— Doamne-ajută, Doamne-ajută, se scremu și Micu dinăuntru.

Am fugit de-acolo în spatele magaziei, zăpăcit de la sperietură și cuprins de remușcări: am înnebunit de tot?, cum să-i

urez „Doamne-ajută“ la căcare?! Ce slab de înger mai sunt!... Cum mă sperii puțin, cum mă pierd complet cu firea și vorbesc necontrolat. Dintr-o pățanie de-asta o să ajung într-o zi de râsul satului... Ultima dată mi s-a întâmplat într-o seară, în cimitir. Eram singur și număram locurile libere, cu gândul să mai măresc taxa de concesionare. Soarele cădea razant pe cruci, întinzându-le umbrele fără contur. Greierii cârâiau din toate părțile prin iarba înaltă. Eu mă plimbam liniștit pe potecuțele înguste, îngânând cântări bisericești și frământând niște gânduri porcoase. Apăsam întruna butonul pixului din mâna dreaptă, încât vârful minei intra și ieșea necontenit. Când ajunsesem pe la jumatea cimitirului, o babă care-și curăța mormântul s-a ridicat deodată dintre niște tufe de merișor, încât am țipat de parcă văzusem strigoi: „Hai!, să te fut, lua-te-ar dracu'!!!“ Mi-a venit să mor de rușine atunci. Noroc că a murit baba după câteva zile și n-a mai apucat să-mi răspândească isprava. Dar Micu, acum, o să mă râdă începând cu prima cârciumă care îi iese-n cale și să vezi pe urmă „Doamne-ajută“-uri de la toți bețivii satului.

În timpul ăsta, pitit după magazie, încercam să dau de urma puricelui, dar nu era nicăieri. Probabil sărise când mi-am desfăcut pantalonii sau se rostogolise pe vreun crac, nemaiputând să sară după atâta îmbuibare. M-am mai cercetat puțin cu luare-aminte, apoi m-am încheiat și am fugit înapoi în biserică. Dascălul abia începuse „slava“ pentru cine știe a câta oară, dar a trecut direct la ultimul rând când m-a văzut. Eu mi-am reluat locul la amvon și, după ce a terminat moșul, le-am făcut semn celor trei fete ale Filofteii:

— Ridicați coșul pentru „Veșnica pomenire“! „Întru fericită adormire, veșnică odihnă dă, Doamne, adormitei roabei Tale Filofteia și-i fă ei veșnică pomenire! Veș-ni-ca po-me-ni-i-re,

veș-ni-ca po-me-ni-i-re, veș-ni-ca e-ei po-me-ni-i-i-re"... Dumnezeu s-o ierte!

— Dumnezeu s-o ierte!

— Gata, să treceți acum să vă luați rămas-bun de la mamaia. Puteți să-i sărutați fruntea, mâna dreaptă sau icoana de pe pieptul dânsei, cum socotiți...

Sărutul morții — era și asta o plăcere mizerabilă de-a mea, să-i văd cum se duc pe rând să pupe mortul, încolonați, unii cu dragoste sinceră, alții strâmbându-și mutrele cu dezgust necontrolat, alții doar prefăcându-se, întinzând din buze perfid, apoi trăgându-le la timp, chiar înainte să atingă ceva atât de contagios. La sfârșit, groparii o ridicară pe Filofteia, cu tot cu năsălie, și ieșirăm toți din biserică. Cerul înnegurat de vifor și praf căpătase culoarea pământului, parcă întreg pământul se înălța la ceruri. Totul era livid și rece ca pielea Filofteii. Un tremur nestăpânit îmi scutură ființa. Clopotul bătu rar și greu anunțând moartea, ecoul nu se mai termina. Dricul vechi tuși răgușit, apoi porni cu un oftat înecăcios. Coloana morții se urni agale, dezordonat. Aceleași case șterse, garduri și ziduri spăsite, babe uscate pe la porți, staturi umane povârnite de ani. Doar la colț cu fostul cămin, două javre rămase cu mendrele îmbârligate împiau gravitatea momentului.

La colț cu fosta școală am oprit să mai zicem o ectenie — spun despre Chira, care m-a întrerupt[1] (să nu uit să inserez și bocetele ei: „unde ai plecat, vecină, uiuiuiuiu, toți se duc și nu mai vine, uiuiuiuiu" ș.a.m.d.).

1. *Spovedania unui preot ateu* este oferită publicului în forma în care a ajuns la editură. Pasajele incomplete, sublinierile și alte adnotări ale autorului au fost păstrate întocmai, fără a se interveni în vreun fel asupra textului.

Spre cimitir, m-am cufundat din nou în tihna gândurilor mele, fără să-mi închipui că pentru ultima dată, că dincolo de acest drum nu aveam să mai cunosc vreodată tihna. Acum însă, băteam pasul liniștit pe turta mea cu credința și simțeam că mă apropii în sfârșit de răspuns, vertiginos ca mamaia de groapă:

Credința a fost una dintre descoperirile fabuloase ale omului, poate chiar cea mai însemnată. La începuturile sale cât de cât decente, puterile omului îi erau limitate, odată cu ele și înțelegerea. Nu știa până unde ține pământul sau ce bântuie în bezna mărilor. Dintr-un cârcel, credea că l-a prins dracu' de picioare. Când tuna de pretutindeni, timpanele îi tremurau îngrozite. Și, totuși, omul era *făptura supremă pe care milioanele de ani ale Vieții terestre o programaseră să învingă*. Cum a biruit toate fenomenele pe care nu le putea înțelege și controla? A dus o dublă luptă concomitent: una lăuntrică și alta exterioară. Ne interesează prima. Cu cine avea de-a face? Cu Necunoscutul-Imprevizibil-Mai-Presus-de-Puterile-Lui. Și, întrucât omul era o formă de viață dintr-o uriașă înlănțuire a Vieții, Necunoscutul-Imprevizibil-Mai-Presus-de-Puterile-Lui negreșit avea și El de-a face cu viața — exista, tuna, se manifesta, deci era viu și cât se poate de real. Iar omul, neputând să-l răpună, trebuia măcar să-l domolească, să și-l apropie, să-i facă, naibii, ceva. I-a făcut cinste (cu tot felul de jertfe și pomelnice), ba chiar s-au înrudit (atribuindu-i trăsături omenești, fiindcă omul gândea doar în categoriile sale), apoi i-a pretins ajutorul, s-a autosugestionat, s-a încrezut în Marele Necunoscut, s-a convins că îi simte ocrotirea. Totul era posibil și real, uneori miraculos, întrucât vorbim acum doar de planul lăuntric al omului.

În exterior însă, lupta se consuma neschimbată: tunetul îi bubuia în urechi atunci când se-ntâmpla; moartea

survenea atunci când se-ntâmpla și tot așa. Doar o schimbare fundamentală intervenise: omul simțea acum *o putere lăuntrică nebănuită, ce îl ajuta să înfrunte provocările vieții; o mână nevăzută și ocrotitoare, venită parcă de nicăieri: credința* (care, indiferent de *religii*, s-a redus dintotdeauna la același conținut: încrederea omului în propria izbândă)! Credința îi dădea avânturi și puteri nebănuite.

Trăgând linie, omul răsturnase sensurile lumii în favoarea lui. Tunetul, din factor de teroare, devenise argument teologic, întărindu-i tocmai credința și puterile. Orice rău anunța, într-un fel sau altul, mai mult bine. Până și teribila moarte avea să fie atrasă de partea omului și convertită în fericita întâlnire cu Marele Necunoscut. Pieirea totală în intestinele viermilor necrofagi promitea însuși raiul. Destinul potrivnic, în loc să-l doboare, mai mult îl întărea. Omul biruise din nou! Însă doar în sinea lui, doar lăuntric, nu și în lupta reală pe viață și pe moarte. O asemenea Victorie încă ne lipsește…

Credința a fost o invenție minunată a omului, dar și o farsă usturătoare. Ne-a tăiat ambiția de a ne autodepăși, lăsându-ne autoiluzionarea și mărunțișul câtorva tămăduiri făcute cu puterea autosugestiei. Câte vieți pierdute, nu de muște, ci de ființe supreme programate să învingă! Câte miliarde — din cele aproximativ o sută care au trăit până acum — de Ifigenii sacrificate în van, de jertfiți și jertfitori, de îndoctrinați și îndoctrinatori, de Giordano Bruno, Torquemada, arși pe rug, pustnici, rabini, șamani, muftii, popime de-alde mine, ieromonahi, ierodiaconi, diaconi, monahi și monahii, imami, profeți, paracleți, călugări, budiști, confucianiști și noroade peste noroade, toate dreptcredincioase, autosuficiente și triumfaliste fiecare în doctrina sa, unica revelată și mântuitoare.

Deja ne apropiaserăm de capătul satului, imediat după colț urma să se vadă cimitirul, iar eu mâncam rahat în continuare

cu același nesaț: prelați venerabili, obligați la celibat de doctrinele lor, pângăresc și astăzi copiii enoriașilor, doar fiindcă nu au puterea de a se elibera din comoditatea unei vieți fără sens. La fel cum am trăit și eu. Adepți ai unor culte își ucid semenii în numele... În numele a ce? Nici ei nu știu, poate că nu și-au citit niciodată Cartea care le promite revelații dumnezeiești. În numele unor ideologii prea sordide pentru a avea voie să le cunoască? Alții, cu sutele de milioane, cred că mântuirea curge doar prin Gange. La fel de mulți se-nchină la niște statui bondoace, cu picioarele chircite, făcute așa cum s-a putut în urmă cu mii de ani, și nici pe alea nu le retușează mai acătării — acum, când există atâtea mijloace tehnice —, pentru a nu împia vechile „canoane". Asta ne e marea civilizație: oameni educați și destupați la minte, dar care nu mai vor urmași ori abia nasc accidental câte unul; și popoare întregi care trăiesc în medievalism și se prăsesc cu duiumul. Cum va arăta viitorul? Grecii lui Tucidide au înțeles primii că istoria se repetă. Evul Mediu s-a întors deja, de această dată înarmat cu artileria secolului XXI. Medievalii prezentului nu se vor opri până când nu vor cuceri lumea, iar dacă nu vor putea, măcar s-o distrugă... Șansa omului civilizat va fi să-și civilizeze semenii (am mai zis asta?); nu-i poate ocoli, nici înfrunta. Convingerile unui om nu vor fi niciodată cucerite în câmp deschis ori ținute prizoniere la nesfârșit. Iar lumea, indiferent de nivelul ei de civilizație, se lasă cucerită oricând doar de valori mai mari decât acelea pe care le posedă. Însă omul civilizat nu mai caută acea Valoare, Noul Graal, în care să creadă el mai întâi și pentru care să se jertfească oricând. Nu-i mai pasă... Vrea doar să huzurească până moare, eventual cât mai ferit de medievali.

Grecii antici — o mână de oameni — au căutat răspunsuri și au găsit atâtea, în matematică, în politică, în filozofie, în medicină, în fizică, în tot. Le datorăm nespus de multe. Apoi,

medievalii au căutat moaște și giulgiuri. Au găsit și ei atâtea, în câini morți, în oameni, în cârpe, în cadavre pe care le-au tranșat și le-au vândut cu gramul. Omul modern nu mai caută… Îi trebuie un Nou Graal care să-l stârnească, să-l miște ca niciodată! Iar acesta, astăzi, nu poate fi decât unul singur:

— Părințele, nu ziceți și aici o ectenie?

— Ce, dascăle?

— O ectenie funerară, bre.

Mânca-te-ar iadul de moș, m-ai întrerupt taman acum, când găsisem răspunsul care să salveze lumea! Oare ce ziceam? Exact! Omenirii de astăzi îi trebuie o ectenie funerară, bre. Aoleu, ectenia!

— Dascăle, hai să zicem aici o ectenie pentru mamaia.

— Gata, bre.

Ne-am oprit cu moarta în mijlocul drumului și am început să cântăm la capul ei:

Eu (din toți plămânii): Miluiește-ne pe noi, Dumnezeule, după mare mila Ta, rugămu-ne Ție, auzi-ne și ne miluiește!

Dascălul: Doamne-miluiește-Doamne-miluiește-Doamnee-mi-luu-iee-ște!

Eu (cu jumătate de glas, că deja îmi intrase gerul prin toți plămânii): Încă ne rugăm pentru odihna sufletului adormitei roabei lui Dumnezeu Filofteia și pentru ca să i se ierte ei toată greșeala cea de voie și cea fără de voieee!

Dascălul, din nou: Doamne-miluiește-Doamne-miluiește-Doamne-mi-luu-iee-ee-ște!

Eu: Ca Domnul Dumnezeu să așeze sufletul ei unde drepții se odihnesc, mila lui Dumnezeu, împărăția cerurilor și iertarea păcatelor ei de la Hristos, Împăratul cel fără de moarte și Dumnezeul nostru să cerem, Domnului să ne rugăăăm!

Moșul: Dă, Doaa-mnee-e-Doam-ne-mi-lu-iee-mi-lu-iee-e-ște!

Eu (mai trebuia să adaug aici o rugăciune către „Dumnezeul duhurilor și a tot trupul“, dar, ținând cont de condițiile meteorologice, am trecut direct la): Că Tu ești învierea și viața și odihna adormitei roabei Tale Filofteia, Hristoase Dumnezeul nostru, și Ție slavă înălțăm, Tatălui și Fiului și Sfântului Duh, acum și pururea și-n vecii vecilooor.

Dascălul: Aaamin.

— Dumnezeu s-o ierte!

— Dumnezeu s-o ierte!

Invocațiile noastre se împleteau în răvașe de aburi albi, care urcau spre cerul pământiu fără niciun răspuns. În zare se vedea doar cimitirul pe o coamă domoală de deal, ca un pântece gravid. Numai că acela, în loc să nască viață, o înghițea mereu. Așa ne prețuim noi morții în partea asta a planetei, îi îngropăm la loc mai înalt, ca să nu băltească apa peste ei în caz că plouă prea tare. Cine știe când or mai avea nevoie de oase?—da' chiar! De ce viermii necrofagi nu ne mănâncă și oasele? Aici trebuie să fie taina mântuirii noastre… Gata cu atâtea gânduri, oricum ăsta cu viermii și oasele m-a frământat tot restul drumului până la cimitir.

Când am ajuns, groparii au ridicat sicriul, șoferul a luat capacul coșciugului și am mers cu toții la groapă. Eu am mai zis o ectenie, am turnat vin amestecat cu ulei peste trupul mort, apoi puțin pământ, fetele bătrânei au plâns, groparii au pus capacul. De obicei, băteau și câteva cuie în capac. Ei m-au încredințat că nu-i nevoie, eu am înțeles că nu aveau cuie ori că uitaseră ciocanul. Au pus trei pari groși de-a curmezișul peste groapă, apoi au așezat sicriul pe pari, suspendat deasupra adâncului. Lumea se strânse tot mai mult spre gura gropii. Unii se înghesuiau pe potecuțele strâmte, alții stăteau pe mormintele din jur. Doar câteva babe rămaseră în urmă, ca să-și plângă morții, risipite printre cruci. Cei trei gropari și

încă un bărbat mai voinic se fixară la colțurile gropii. Petrică și Micu erau în partea cu capul Filofteii, unde e sicriul mai greu. Strecurară o șufă groasă pe sub coșciug, prinzând-o fiecare de câte un capăt, cei doi din spate la fel, cu altă șufă. Au funiile astea de la un fost colonel de aviație, care le-a spus că sunt hamuri de parașută. Niciunul dintre ei nu a văzut vreodată o parașută, așa că l-au crezut și i-au mulțumit. Ei le numesc „bete", nu știu de ce. Cândva atârnase viața de ele, acum doar moartea, așa sunt ițele acestei lumi. Lui Petrică îi plăcea foarte mult istoria betelor, importanța lor îi insufla și lui importanță și le mânuia cu prestanța unui înalt demnitar din aviația militară. Și de această dată tot el preluă comanda:

— Haideți, la semnalul meu! Trei! Doi! Unu! Zbor! — asta este expresia lui.

Deodată betele se întăresc. Sicriul se înalță deasupra gropii. Un mustăcios trage parii, apoi Filofteia coboară ușor, implacabil, spre gura de pământ căscată hulpav. Groparii dau drumul puțin câte puțin la șufe, coșciugul se leagănă lin prin aer, un zbor în groapa morții. Peste o clipă, lui Micu îi alunecă piciorul din față, proptit în pământul proaspăt și moale de la marginea gropii. Centrul de greutate i se dereglează și simte cum puterea morții îl trage de funie înăuntru, cu forța cumulată a gravitației, a unui cadavru îmbălsămat și a unui coșciug din lemn masiv. Dă drumul la bete și țipă. Sicriul cade cu capul în jos, capacul sare într-o parte și mamaia Filofteia o zbughește cu țeasta în peretele gropii, zâmbind în continuare netulburată. Micu flutură de câteva ori din mâini deasupra hăului. Imediat, convins că omul nu știe să zboare, se năpustește peste moartă chiuind și înjurând. De jos, Filofteia îi așteaptă bucuroasă îmbrățișarea. Micu se ferește îngrozit, cade ca mâța, cu toate membrele pe capacul instabil, capacul fuge într-o parte, până-n peretele lateral, și-l răstoarnă pe

Micu bot în bot cu moarta rânjită. Zvonul se întinde repede în văzduh, alarmând vrăbiuțele înghețate. Din groapă, Micu dă să-și revină, mărturisindu-și public înclinațiile nesănătoase: „Aaaah, futu-i morții mă-siiii!!! Uuuuuuu, ce m-am belit!!!" Îi ia puțin să se dumirească pe ce lume se află. Mda, e pe lumea în care, deasupra lui, unii râd cu lacrimi și cu gura cât capul, iar alții plâng folosind același procedeu. De fapt, plâng doar trei femei cu fețe asemănătoare. Un popă își mușcă buzele cât poate, râzând însă cu ochii. Numai câteva babe nici nu râd, nici nu plâng, doar o văicăresc pe „biata Hilofteie, ce-a putut să pățească". Bătrânețea tocește uneori toate simțurile.

Micu se îndreaptă din șale. Dezgustat de lumea care râde ca proasta la un pas de moarte, își coboară privirea spre lumea cealaltă. Deodată răcnește și se trage în spate. Într-o clipă, încremenim toți cu ochii-ntr-acolo. Doamne, Dumnezeule, mamaia Filof…! Maxilarul i se deschise larg, dezgolind gingiile vineții cu doi-trei dinți, și-ăia stricați. Colțurile buzelor erau tot arcuite în sus, ca mai înainte. În urma mozolului violent, vata dintr-o nară îi căzuse alb-roșie spre buză, iar din nas i se prelingea un fir de sânge pe la colțul gurii, peste pielea pământie. Până și ochii i se întredeschiseră grozav. Prin ei ne privea însăși Moartea, cu gura căscată a foame și râs. Râdea și ea la noi. Jos, în adâncul gropii, nu mai era Filofteia. Moartea pusese stăpânire pe rămășițele babei și își arbora victoria cu un hohot amenințător și mut. Ei îi place liniștea. Zâmbetul credinței dispăruse pe vecie.

Micu, alb-vânăt, își luă curaj, scuipând în peretele gropii. Prinse Moartea de picioare, o trase înapoi în sicriu, trânti capacul deasupra și întinse mâinile, disperat să scape de-acolo. Frații de sus îl apucară numaidecât. Petrică își spuse replica instinctiv: „Hai! Trei! Doi! Unu! Zbor!"… Un zbor din groapa

morții, cu viteză, cu picioarele zbătându-se în gol, cu unduiri de vierme beat.

— N-are nimic, se mai întâmplă și de-astea... i-am luat eu apărarea viermelui, apoi am mai încropit două-trei vorbe de consolare pentru familia cătrănită.

Un prestidigitator cu Moartea, așa mă simt la fiecare înmormântare, un iluzionist care o arată și o ascunde în toate felurile de privirile bleojdite. Mai întâi bate clopotul ca un gong, chemându-și spectatorii, apoi iată prestidigitatorul cum le-o aduce sub ochi, strunind-o agale pe străzi, acum o îmblânzește, „moartea nu-i totul, stați să vedeți“, acum o ascunde dintr-o singură jonglerie, „e doar o punte, începe veșnicia“, deja nici n-o mai văd chiar dacă-i tot acolo, între ei, i-a zăpăcit de cap, să moară toți, nu alta!, acum iar le-o arată smeadă mărșăluind spre cimitir, mai are de făcut un ultim truc, doar o magie, aghiotanții se-ncordează, el cântă game triste, minore, moartea e prinsă cu funii și coborâtă în cușca de pământ, gata, pecetluiește groapa cu semnul crucii, a astrucat-o și de data asta!, prestidigitatorul și-a reușit numărul încă o dată, hâda hâdelor a dispărut de tot, trăiască nemurirea și haidam la pomană! Un bărbat înalt și mustăcios, probabil nepot de-al Filofteii, strigă peste noi către crucile din fund:

— Invităm pe toată lumea la pomană!

La ieșirea din cimitir, lunganul îmi aținu calea:

— Părinte, haideți cu noi, cu mașina.

— Nu, mulțumim mult. Luați-i pe cei mai în vârstă, eu cu dascălul venim pe jos. Mai zăbovim puțin într-un loc.

4
Parastas pentru suflet

Până să intru în sat, m-am oprit un minut, privind înapoi spre cimitirul boltit în zare. Era un „ritual“ de-al meu după fiecare înmormântare să stau așa, tâmp, cu ochii pierduți către marele incubator al morții. Aveam și un loc anume unde mă opream mereu, cam la jumătatea distanței dintre sat și cimitir, lângă niște cioturi uscate de salcâm. Acolo mi se părea că e granița dintre viață și moarte, iar eu rămâneam câteva clipe contemplând pe muchia dintre lumi. Trecuse de orele amiezii. Sus pe cornișă, mici, câteva babe negre coborau încet spre viață ca niște furnici obosite. Mai sus de ele, într-o parte, pântecele pământului se închidea încet, moșit de trei gângănii. De fapt, doar de două, o buburuză mică și roșie stătea ghemuită delături. Soarele ieșise timid și arunca o strălucire rece peste întreg mușuroiul putrefacției umane.

Lângă mine, dascălul se oprise și el tăcut, socotind că mă rog. De fiecare dată îmi închei „ritualul“ cu o sfântă cruce, tocmai pentru a-i întări bănuiala. Acum însă, crucea întârziase cam mult, după cum încerca să-mi sugereze și el, suflându-și aburi în mâini. Bătu de câteva ori cu bocancii în pământ, să-și dezmorțească venele. Nicio cruce… Distras de gesturile lui, trecusem granița între cei vii pentru a-l urmări cu coada

ochiului. Își băgă mâna în buzunar. Acolo găsi o batistă murdară. O scoase, o murdări mai mult, apoi o vârî la loc. Când și când, gura i se mișca involuntar, probabil de la înjurăturile sincere cu care mă onora în gând. Îi era ciudă că refuzasem mersul cu mașina. Veni și crucea izbăvitoare.

— Hai, părințele, c-am înghețat!

— Bre, dascăle, de ce îmi ziceți toți „părințelul"?

Moșul pornise deja spre sat cu niște pași lungi și hotărâți, care mai degrabă exersau șpagatul. Când e vorba de pomeni, s-ar duce întins ca vulturul, fără să mai țină cont de toponimia care mai presară ici-colo case, garduri și alte obstacole pe linia imaginară dintre două puncte.

— Da' cum să-ți zicem, bre? Așa ți-am zis mereu.

Am tăcut tot drumul până la casa Filofteii, urmărind ecourile cu care „mereu" se răsfrângea prin mine. Asta voi fi „mereu", un popă, nici ăla deplin, un „părințel"... doar o jumătate de popă... mic și negru... ca un rahat de muscă... „mereu", „mereu"... Mereu? Până când? Până la pensie, până la moarte? Apoi și după moarte? O mie de ani, un milion de milioane de ani? Cât va dura veșnicia? Până când?

Până când am intrat la căldură, în casa defunctei, a durat mai mult de-o veșnicie. Pe șosea am mers ușor, însă pe uliță ne-am pomenit cu vântul în față. Îl simțeam cum venise nas în nas cu noi și de-acolo sufla cu toată puterea. Târziu mi-am dat seama că dascălul, care pornise înaintea mea hotărât, între timp dispăruse. L-am găsit aproape lipit de spinarea mea, gheboșat ca în ciclismul profesionist. La colțul casei Filofteii, vântul își goli plămânii ca de moarte. Plângeam de frig, iar lacrimile ne înghețau usturător pe obraji. Înăuntru însă, raiul.

— Haideți, părinte, c-ați înghețat! ne întâmpină fata cea mare. Intrați aici, la mamaia în cameră, că arde soba.

— Stați mai întâi să slujim pomana. Aduceți dumneavoastră tămâia.

Oamenii se adunaseră deja în tinda lungă cât casa, unde era o masă lungă cât tinda. Cei mai mulți se așezaseră, dar când m-au văzut s-au ridicat. Mi-am pus epitrahilul, am aprins repede lumânările de pe colivă, am primit tămâia. Printr-un consens tacit cu dascălul, slujba asta a durat foarte puțin — eu la trap printre rugăciuni, subalternul meu galopând furibund. Între a doua și a treia „Veșnică pomenire", dascălul o trimisese deja pe una dintre gazde să încingă o țuică fiartă.

— Aaamiiiiin. Dumnezeu s-o ierte! Luați loc la masă!

— Dumnezeu s-o ierte, părinte.

— Hai, dascăle.

— Gata, părințele.

— Ce faci, bre, unde intri acolo? Hai la biserică, nu mai stăm la pomană.

Îmi plăcea să-l tachinez „mereu" pe bătrân. De data asta, moșul o încasă atât de greu, încât rămase aproape fără suflare. Libertatea de animal îl ademenea înăuntru, spre căldură și hrană. Conștiința unor îndatoriri umane absurde îl târa afară, prin glasul șefului. Două forțe egale acționau asupra lui în direcții opuse, țintuindu-l pe loc, pietrificat ca o statuie urâtă. Abia zâmbetul meu înclină balanța în favoarea animalului.

— Hai, părințele, ce-s glumele astea?

Îi sări în ajutor și fata cea mică a răposatei, care ne ajunse din urmă:

— Cum, părinte, nu vreți să stați cu noi la masă? Nu se poate, ne-am pregătit atâta, vă rugăm mult! Mă supăr pe dumneavoastră.

Mi-a prins mâinile cu un gest inocent, o șiretenie feminină. Într-un moment de rătăcire omenească, mi-am petrecut degetele printre ale ei.

— Stăm, desigur. Nu aș îndrăzni să vă supăr.

Moșul începu numaidecât să-și descheie nasturii cojocului. Am rămas câteva clipe privindu-ne și ținându-ne de mâini. M-au trecut fiori, cred că și pe ea, îi vedeam în ochi. Dascălul se holba la noi. Întrucât eu stăteam blocat ca tâmpitul, luă ea inițiativa: porni să-și bocească mama și se lăsă pe pieptul meu. Am îmbrățișat-o. De bucurie că nu plecăm, moșul ne-ar fi îmbrățișat și el. Am mângâiat-o pe spate ușor, mai întâi pentru condoleanțe, apoi nu știu de ce, ca să-i transmit că o mângâi pe spate. Îi simțeam sânii mari lipiți de mine. S-a tras înapoi, ștergându-și lacrimile și așteptând să zic eu ceva. La treburi de-astea sunt mai ceva ca văduva neagră, omor pasiunea pe loc:

— Deci, unde intrăm?

Ce zevzec!

— Unde… doriți… părinte… Și ridică spre mine o privire învăpăiată.

O avalanșă de fantezii căzu peste mine. Mi s-au înmuiat genunchii și m-am speriat atât de tare, încât am fugit de-acolo direct în camera babei. Cum m-a văzut, dascălul și mai și, aproape să mă întreacă. Ne-am așezat la masă în același timp, eu lângă sobă, el în partea dinspre fereastră. A dat să intre și ea în urma noastră, dar moșul a trimis-o după țuica lui fiartă. Inima îmi țopăia în piept cum nu mai pățisem de-o viață întreagă. Sângele îmi clocotea ca repejunile Iordanului. Parcă aș fi fost iarăși tânăr… Tâmplele începură atunci să absoarbă tot sângele, devenind în curând insuportabile, gata să explodeze. Nu mai eram tânăr… Privirea mi se împâcli, îmi vuia tot capul, amețisem și simțeam că leșin. M-am lăsat pe spate și am rămas sprijinit de spătar. Mai pățisem asta în ultimul timp, cred că aveam probleme cu tensiunea.

Până când să-mi revin de tot, deja intraseră în cameră soții celor două fete mai mari, ca să ne țină companie la masă (fata cea mică e divorțată, deși ea nu recunoaște, dar eu știu totul de la mamaia Filofteia, mi-a zis în șoapta spovedaniei). Unul este profesor, altul medic pensionar, doi oameni foarte diferiți între ei, așa cum stă bine spiței omenești. Profesorul e slab mort, dar plin de credință, în schimb doctorul parcă a mâncat vreo câțiva profesori tot căutând gustul credinței. Îi cunoscusem pe amândoi mai demult, la altă pomană, și știam ce mă așteaptă acum — tocmai începu să mă doară capul mai tare. Aschimodia de profesor habotnic mă râcâie mereu cu întrebări dogmatice, pe când doctorul este ateu, enorm, vulcanic, pedant, locvace, sarcastic, trivial, deștept, lua-l-ar dracu', unsuros și urât, cu ochii umflați cât fudulìile de taur, din care curge în neștire o mătărângă de nas cărnoasă și lungă. Profesorul trase scaunul de lângă dascăl și se așeză sprinten, imponderabil, ca un suflet comprehensibil și chel. Huiduma atee veni lângă mine mătăhăind. Când se așeză, scaunul îi dispăru între buci. Fata cea mare a Filofteii ne aduse aperitivele, apoi plecă.

— Biata mamaia, cât s-a chinuit! A izbăvit-o până la urmă Bunul Dumnezeu! începu profesorașul, mai degrabă zâmbitor decât afectat.

— Grozavă izbăvire, toți fug de ea ca de moarte, pufni celălalt și paharele tremurară pe masă. Pe voi, creștinii, nimic nu vă sperie mai tare ca mântuirea și milostenia, hî-hî-hî!, nu-i așa, părințele? Și clipi din fudulii către mine.

Părințelul nu-i răspunse, doar își descheie copca de la gât, ca să poată inspira mai bine aerul ce devenise dintr-odată sufocant. Își aminti de șiragul de bube și se încheie la loc. Doctorul, foarte vivace pentru vârsta și dimensiunile lui, atacă iarăși cu toate liniile:

— Părinte, frumoasă slujbă, cam plictisitoare totuși, noroc cu groparii, hî-hî! Dușumeaua veche trosni sub noi.

Eu, preventiv:

— Dom' doctor, aveți grijă că tot ce spuneți poate fi folosit împotriva dumneavoastră... cine știe când, poate la vreun necrolog.

Profesorul zâmbi, doctorul returnă:

— Atunci, când mă veți îngropa, să spuneți că am reușit marea performanță să trăiesc toată viața fără suflet.

Drumul migrenelor mi-era deschis.

— Cumnate, nu începe iar cu prostiile tale, măcar acum, la înmormântarea mamaiei.

— Ia lasă-mă! N-am voie să vorbesc cu popa? Părinte, te văd om intelectual, chiar poți să crezi asemenea bazaconii? Tati și mami se aia puțin și, hop-așa!, apare sufletul?!... Auzi, bă, suflet—o fantomă nemuritoare prezentă doar în om!

Eu, din defensivă:

— La cât de firav mi-e trupul, ar fi culmea să nu cred măcar în suflet. În schimb, dumneata văd că ai mizat totul pe trup...

Profesorașul cel credincios chițcăi cu poftă, lungindu-și mustăcioara către urechi. Și el era mai mult suflet decât trup. Doctorul se foi, scaunul gemu amenințător.

— Dom' părinte, ziceai acolo la slujbă că omul e „ființa cuvântătoare". Și animalele comunică între ele, balenele vorbesc pe sub apă la distanțe de kilometri întregi. Unele viețăți își plâng morții la fel ca noi. Iar mulți oameni sunt mai proști ca urangutanii. Deci, care-i diferența? Unde-i sufletul ăla, mânca-l-aș crud?

— V-aș putea lămuri, dacă îmi permiteți, i-am zvârlit eu înapoi.

— Abia aștept!—și se puse pe mâncat.

— Așa, părinte! mă încurajă celălalt.

Eu aveam banda pregătită:

— Miezul credinței noastre stă în convingerea că avem un Dumnezeu deasupra și un suflet în noi, am început eu cu o voce gravă. Un cer mai presus de noi și o părticică din cer înăuntrul nostru (după atâta dogmatică ortodoxă, era timpul să mă refugiez în pseudoteologia mea motivațională). Că viața însăși este o minune fără seamăn; că a trăi doar pentru a ne umple mereu intestinele cu mâncare înseamnă o batjocură fără seamăn, o blasfemie la adresa acestei minuni. Că menirea omului este nu doar să se înfrupte din minunea aceasta, ci s-o lucreze mai mult, să o mute mai departe, spre altă minune mai mare decât ea însăși, pe care noi o numim acum veșnicia lui Dumnezeu. Îngăduiți-mi o analogie simplă, cu telefonia mobilă.

— Îhâm! făcu doctorul între două plescăituri.

— Acum douăzeci și ceva de ani vorbeam doar la aparate fixe, legate între ele prin cabluri, prin care circula unda vocii. Cablul era „trupul", iar unda, energia vocii, îl „însuflețea". Pentru cei mai mulți ar fi părut o nebunie atunci să fi spus că, tăind „trupul", unda va supraviețui și își va continua mersul. Ba că va purta, fără trup, nu doar sunetul, ci și imaginea, fiindcă acum ne și vedem pe telefoane. Asta a fost o minune a omului! Oare să nu poată Dumnezeu puțin mai mult de-atât? Ca această undă de viață, de energie care ne însuflețește și ne dă individualitate, să fie capabilă să existe și fără câțiva metri de mațe? Eu cred cu toată ființa că doar în suflet ne stă salvarea! Până și omul, dacă s-ar speti mai serios, ar putea să-l obțină dintr-un strop de ADN.

M-am oprit brusc, tocmai îmi mărturisisem toată credința și necredința, nesăbuitul de mine! Eu, cu gura mea, recunoscusem că omul trebuie să-și inventeze „sufletul" pentru a putea depăși moartea. Idiotul Căii Lactee! „Nu cred în existența

sufletului, dar nu cred că vom putea dăinui altfel" — cam așa sunase destăinuirea mea. Profesorul o rată din prima:

— Și Sfinții Părinți ne învață că trupul are funcțiile lui, dar rațiunea, voința și sentimentul țin de suflet, recită el din memorie. Nu-i așa, părinte?

Dihania atee rămase încruntată spre mine. Celălalt se asmuțea în gol, „nu-i așa, părinte?", eu încremenisem. Doar dascălul clefăia relaxat — puțină brânzică, hap și-o măslinuță, pleosc!, pleosc!, mai trebuie pâine că-i brânza sărată, coaja pe masă, miezul în gură. Moșul are dreptate!... mi-am zis. Uneori viața nu merită atâta considerație. Atunci m-am hotărât să nu-l mai bag în seamă pe niciunul. Dincolo de glasurile lor, începeam să aud iarăși jarul mocnind în sobă sau viforul scuturând ferestrele vechi. Mi-am dat seama că transpirasem până-n tălpi, cum stăteam cu spatele la sobă. Aș fi vrut să-mi dau jos reverenda. Am observat că și doctorului îi curgeau pe față picături de osânză topită.

Fata cea mijlocie și fata cea mică intrară cu ciorba de perișoare, ținând câte o farfurie în fiecare mână. Jarul din sobă se aprinse și-n mine de-ndată, îl vedeam scânteind și în privirea ei. Veni direct la mine, făcându-și loc prin camera îngustă. Lăsă farfuria din mâna dreaptă în fața mea, apoi întinse mâna stângă prin spatele meu către dascăl, care prinse farfuria din zbor. Ea nu dădu drumul farfuriei și o conduse în continuare până pe masă, sprijinindu-se cu mâna liberă de umărul meu, iar cu sânii cei mari căzându-mi pe ceafă. Doamne, apără și păzește!, asta chiar nu știe de glumă, iar eu nu mă pricep la treburi serioase. Felul următor veni după câteva minute cu aceeași servire, piept și ceafă pe jar, urma coliva. Vorba lui Micu: „Unele e moi, părințele, se deschid cum pui mâna pe ele, altele nu se lasă nici în ruptul capului, mai strici și ciocanul degeaba", așa zicea el despre nuci. Coliva e o mâncare din

nuci și grâu fiert, făcută special pentru sufletul mortului. În odăiță, tot sufletul și soba încingeau atmosfera:

— Păi, care-i diferența între o „senzație“ a trupului și un „gând“ al sufletului? Nu-i totuna? se răsti doctorul, zădărât. Mie când mi-e foame ce am?

— Clar o senzație. Altfel ar însemna că gândești tot timpul. Uită-te cum arăți, cumnate. Trebuie neapărat să mai slăbești, pentru numele lui Dumnezeu.

— Mai slăbește-mă tu cu Dumnezeu, oricare i-ar fi numele! Așa bine crescut cum mă vezi, tot eu o să dăinui mai mult decât tine după moarte. Bacteriile și viermii o să se chinuie luni întregi să mă șteargă de pe fața pământului.

— Mai degrabă ani.

— Tocmai! Mulțumesc pentru urări. Pe când tu, cumnate, ești mâncat pe trei sferturi de pe-acum.

— Ba, după moarte, te va mânca pe tine iadul, dacă nu te pocăiești cât mai ai timp. Oricum, începi să o iei razna de tot, nu vezi? Orice am vorbi, până la urmă ajungi numai la ateismul tău și la mâncare. Asta-i credința ta — mâncarea. La vârsta noastră ar trebui să ne preocupe altceva: pocăință! pocăință! și iar pocăință!

— Păi, despre ce să vorbesc, dacă părintele nu ne bagă-n seamă deloc?

— Cred și eu, fiindcă zici numai prostii.

— Apropo, Biblia voastră nu vorbește tot despre mâncare?

— Iar începe! Ai înnebunit de tot?!

— Ia să ne zică părințelul care-i mai nebun. Părinte, nu am dreptate? Păi, prima poruncă dată de Dumnezeu lui Adam care a fost? Cu mâncarea: „Să nu mâncați din pomul binelui și răului, că, dacă veți mânca, veți muri.“ Foamea-n glandă de Adam a mâncat, bineînțeles, și cică de-aia, de la un singur măr, am devenit noi muritori. Cu evreii și cu mielul pascal cum e?

Crezi că eu n-am citit Biblia? Când îi scapă din Egipt pe iudei și-i omoară pe toți pruncii egiptenilor, bieții copii, nu-i zice Dumnezeu lui Moise cum să ia un miel și să-l gătească mai ceva ca un master chef? N-am o Biblie la mine să-ți arăt. Pe la Cartea Ieșirii, capitolele 10-15, pe-acolo... Ia să citești, să vezi ce se pricepe Doamne-Doamne la gătit. Aha! Pe urmă, prima minune a lui Iisus care a fost? Nu cumva transformarea apei în vin la o nuntă? Auzi, cică Dumnezeu a venit pe pământ ca să le dea de băut moca unor evrei care deja erau mangă după ce linseseră tot vinul de la nuntă! Și-acum vă interzice vouă să beți! Bă, da' proș... nu mai zic nimic, că-i părintele aici. Și, în Noul Testament, care-i cea mai importantă poruncă? „Luați, mâncați... Beți toți..." Asta fac și eu, mănânc și beau. Noroc, părinte!

— Se zice „Dumnezeu s-o ierte", nu „noroc", că ești la pomană! îl corectă profesorul.

Doctorul scurse cu poftă paharul cu vin, înghiți pe nemestecate un colț de pâine, detonă un râgâit involuntar, apoi aruncă o momeală:

— Cumnate, până la urmă trebuie să recunosc, religia îi face pe unii oameni mai buni.

— Mai zi o dată ca să te înregistrez, chiui profesorașul triumfător, arborându-și mustăcioara lungită.

— Doar că nu pe toți.

— Asta-i adevărat... Mustăcioara se trase la loc.

— Da, reluă grasul. Religia îi face pe unii mai buni. Pe alții îi face mai limitați, îi tâmpește complet, iar pe alții îi face răi, odioși, criminali. Uită-te la fanaticii de astăzi care își ucid semenii! Și, totuși, teroriștii ăștia sunt mici copii în comparație cu Inchiziția voastră creștină. Ai idee câte sute de ani a durat și câți oameni se estimează că a ucis?

— Da' chiar nu mă interesează!

Grasul nu se putea abține nici din vorbit, nici din mâncat. Făcu rechizitoriul Inchiziției, apoi se întoarse la tema inițială: cu o jumătate de gură desfăcea anatomia umană din care lipsea sufletul, cu cealaltă jumătate strivea fără suflet anatomia unui cârnat uleios. Profesorașul îi declama riguros din dogmele sfinte. Eu îmi vedeam liniștit de mâncare. Prin camera Filofteii, încă puțind a moarte, zburau în voie Darwin și Sfinții Părinți, aburi de ciorbă și țuică fiartă, îngeri călare pe maimuțe, suflete veșnice risipite de Big Banguri efemere, stoluri de substantive și vapori de formol, jertfele lui Dumnezeu pentru om, și dimpotrivă, jertfele oamenilor pentru toți dumnezeii, teorii ale relativității omenești și alte dondăneli de-ale cuvântătoarelor. Amândoi se înfierbântaseră și așteptau de la mine răspunsuri: doctorul ar fi vrut să-i pot da eu vălul îndoielilor la o parte și să-i arăt că viața nu este chiar atât de absurdă, doar câțiva pași spre moarte. Celălalt, îndoctrinatul, nu spera decât la o mână de ajutor care să-l mai scoată din corzi. Eu însă, refuzând orice formă de stres la locul de muncă, îi aprobam relaxat și zâmbitor când pe unul, când pe celălalt, spre consternarea ambilor. Curând, tensiunea atinse cote maxime și cei doi rămaseră blocați înspre mine, „nu-i așa, părinte?“ *versus* „ce spuneți despre asta?“, încât sub nicio formă nu puteam să mă mai eschivez. M-am adresat atunci profesorului, care mi se părea mai găzdos decât celălalt, și i-am spus pe tonul cel mai firesc:

— Anunțați dumneavoastră să aducă și cafeaua, că noi ne grăbim puțin.

Ca și cum ar fi suferit amândoi o cădere bruscă de tensiune, din acelea în care nu vrei decât să-ți amintești cum te cheamă și să respiri cât mai mult oxigen, buimăciți, s-au ridicat, și unul, și altul, pornind instinctiv spre aceeași ușă care promitea mai mult aer. Am rămas cu dascălul, așteptând

cafeaua și privindu-i cum ies din încăpere, unul cu suflet, celălalt fără. Da, recunosc, îmi place cafeaua bună, mai ales dacă e de pomană, iar asta de la țața Filofteia chiar m-a uns pe... suflet. Am băut-o repede, în timp ce profesorul și doctorul își reluau locurile la masă. Apoi m-am ridicat și m-am întors către dascăl, care își scotocea cu arătătorul prin fundul gurii:

— Bre, matale să mai rămâi dacă vrei. Chiar te rog. Eu însă mă grăbesc puțin, că am o programare pentru niște analize. Dumnezeu s-o ierte!

— Plecați? Dumnezeu s-o ierte!

Eram deja în curte, când fata cea mică strigă în urma mea din pragul ușii:

— Părinte, ați și plecat? V-ați uitat prosopul.

— Stați acolo, mă întorc eu! E frig, nu mai ieșiți!

Ne-am oprit unul în fața celuilalt la jumătatea distanței, singuri, scuturați de stihii și fiori. Vântul o împingea spre mine, pe mine mă trăgea înapoi. Nu mai avea baticul pe cap și părul bogat i se întindea să mă prindă cu mii de tentacule răvășitoare. Mi-a întins prosopul, am întins și eu mâna dreaptă. Palmele noastre s-au lipit sub prosop, apoi s-au despreunat, de această dată cu prosopul în mâna mea, mai mult smuls, că parcă nu-i mai dădea drumul.

— Trebuie să ajung la oraș, de-asta am plecat deodată. Să ai grijă de tine! Vorbim sâmbăta viitoare, la parastas. Dumnezeu s-o ierte pe mamaia.

— Dumnezeu s-o ierte, mieună ea languros.

S-a întors în casă, eu m-am lăsat în voia vântului. Ce m-o fi apucat? O fi vreo criză a vârstei? Nu înțeleg ce mi se-ntâmplă... Și ce-i așa nemaivăzut la femeiușca asta?! O voluptuoasă și-o banală, nimic mai mult, la fel ca viața... M-a cuprins iarăși frigul, clămpăneam, îmi înghețaseră mâinile și le-am ascuns în prosop.

La fiecare înmormântare primesc un prosop de la rudele mortului, cu o lumânare aprinsă. Așa e în religia noastră. La-nceput, când se adunau prea multe prosoape, le dădeam de pomană cunoscuților. Doar pe cele de soi i le aduceam soției și le găseam rechiziționate la mama-soacră. Pe-atunci nu mă atașasem încă de enoriași, iar înmormântările erau doar niște slujbe oribile, cu un final mai rezonabil, căci veneam acasă mâncat bine de la pomană, cu o mică recunoștință bănească din partea familiei celui defunct și, bineînțeles, cu un prosop. Ieftine și dintr-un material sintetic prost, care mai abitir întindea apa decât să o absoarbă, curând mi-a fost rușine să le mai împart cunoscuților, devenisem și eu cineva! Tocmai de aceea, de la un timp am început să le păstrez pe toate. Le țin într-un dulap vechi, în magazia din spatele bisericii. Sunt ultimele amintiri de la niște oameni cu care mi-am împărțit puțin din viață. Deja am umplut un dulap întreg… un dulap de morți. Când am ajuns la biserică, am împachetat-o frumos pe mamaia Filofteia și am pus-o peste Ionică Pirnog, în stiva din dreapta de pe raftul de sus.

5

Încă un trecător grăbit

Înainte să plec, am mai completat o rubrică în *Registrul pentru evidența înmormântărilor*—un terfelog obligatoriu la fiecare parohie, în care sunt înregistrate toate decesele și în care viețile se succedă ordonat, una după alta, câteva litere goale mai trainice decât fapta. Ca-n *Registrul* meu la nimenea, nu știu cum voi scoate cămașa la o eventuală inspecție: băiețeii de altar, amândoi sub zece ani, s-au plictisit atât de tare în timpul unei predici, încât mi-au mâzgălit tot *Registrul* cu inimioare, cranii cu mustăți, careuri cu „x și zero", îngerași și alte dihănii pe care doar imaginația autorilor le-ar putea descifra, mie stârnindu-mi dureri de cap de fiecare dată.

Durerile astea de cap... e timpul să aflăm ce-i cu ele. Pun catastiful la loc, ies din biserică, încui lacătul, încercând să-l ating cât mai puțin că frige. Acum, hai la doctor! Trecuse de ora patru și dădea să se însereze. Când ies pe poartă, mă pomenesc nas în nas cu Micu & brothers, care se întorceau de la cimitir după ce îngropaseră Moartea de tot.

— Părințele, am adus steagul. Să nu-mi zici nimic, că io îmi iubesc credința strămoșească și sfânta biserică!

— Micule, lasă-mă, că am treabă acum, dar o să avem o discuție mâine-dimineață, când te mai trezești.

— Io nu mă trezesc nici când dorm. Pentru ce? Te las, părințele, da' trebuie să-ți zic neapărat cu sectanții, că mi-am adus aminte. Au venit ieri din nou pe șosea, din poartă-n poartă, cu hârtii și CiDi-uri de-alea de-ale lor.

— Lasă-mă, că m-ai supărat tare.

— Păi, de-asta îți zic, adică vă zic, mă scuzați, ca să vă treacă supărarea. Doar o secundă. Și io i-am întrebat să-mi spună în concluzie ce vor de la mine, că nu înțelegeam nimic, vorbeau ca-n predicile matale. Până la urmă, cică să mă duc la ei, unde au o casă de-aia de sectanți. Io le-am zis că mă duc doar dacă dau acolo ceva de băut. Da' ei cică nu beau alcool și nu mănâncă nici carne, că nu e bune, cică. Atunci le-am zis să mă aștepte oleacă. Și-am intrat în casă, l-am sculat pe frati-miu Petrică și-am ieșit la ei cu topoarele. Auzi, cică să trăiești fără o fripturică la grătar și fără un păhărel de ceva!? Să-i fi văzut cum fugea pe șosea ca câinii, și noi după ei, lua-i-ar să-i ia. Noi îi hăuiam și le strigam că nu ne lăsăm credința strămoșească pentru CiDi-urile lor.

— Bravo, Micule, ține-te de credință cum te-ai ținut de bete. Bă, da' ia zi, dacă tot ți-a revenit dispoziția, cum e să te pupi cu Moartea?

— Nu, părințele, jur! Să mor io, nu am pupat-o! Așa zice și proștii ăștia. I-am dat un cap în gură și gata, să fiu sigur că-i moartă.

— Ba ai pupat-o așa, interveni Petrică extaziat, strângându-și buzele într-un țugui și dând din cap spre frate-su.

— Ia-ți, dracu', târtița păroasă d-aci, se oțărî Micu la el.

Am plecat tremurând și zâmbind. Drumul până la oraș mi-a luat cam o jumătate de oră, ca de obicei. Când am parcat în fața cabinetului, m-a încercat un alt fel de tremur, nedeslușit. „Neurologie—intrarea prin spate." Am ocolit clădirea, urmând indicatorul. Era pentru prima dată când veneam la

doctorul ăsta, singurul neurolog din oraș, în rest trecusem pe la toți cu firea mea deșelată de viață. Nu îl cunoscusem până atunci, dar știam totul despre el, fiind duhovnicul soției lui. Mi se căscă un gol în stomac doar la gândul că urma să-l întâlnesc. Nevastă-sa se spovedea de câțiva ani la mine, fără să-mi fi atras atenția cu vreun păcat mai reușit, doar mici furtișaguri din buzunarele soțului, câteva înjurături și un ocean de bârfe, la care eu adăugam în răstimpuri câte un „mda“ sau un „așa“, ca să o asigur că nu dorm. Până când, nu demult, m-a trezit brusc din moțăiala Tainei:

— Părinte, știți că v-am zis că noi, când suntem ca între soți, mai facem și alte lucruri decât cum e normal.

— Mda. Da?

— Iar preacucernicia voastră ați spus să stau liniștită, că așa e în orice familie și că nu sunt astea păcatele mari.

Nu-mi aminteam discuția, dar îmi recunoscusem retorica echivocă prin care apăram întotdeauna interesele capitale ale spiței bărbătești. Rar s-a întâmplat, din dorința de a-mi bate joc de vreun cunoscut, să-i interzic nevesti-sii orice fel de contact cu soțul „în afara celor firești, așa cum le-a lăsat Bunul Dumnezeu“. Abia îmi rețineam zâmbetul la întâlnirea cu vreun astfel de abstinent. În privința doctorului neurolog, necunoscându-l, nu aveam de ce să îl nenorocesc fără rost.

— Dar, părinte, trebuie să vă spun ce se întâmplă, că mi-e frică să mai iau sfânta împărtășanie.

— Așa…

— Mi-e și rușine, nu știu cum să vă zic.

— Păi, gândiți-vă că nu-mi spuneți mie, ci direct lui Dumnezeu. Deschideți-vă sufletul fără să vă mai gândiți la altceva.

— Știți, eu și soțul facem uneori altfel… adică el mă pune… el m-a pus…

După câteva ocolişuri specifice genomului feminin, o porni de-a curmezişul:

— Odată, într-o noapte, în timp ce... ştiţi, preacucernicia dumneavoastră, în timpul ăla, a scos de sub pernă nişte chiloţi din piele cu o de-aia mare de cauciuc prinsă în faţă şi m-a pus să mă îmbrac cu ei, ca să fiu eu bărbatul şi el femeia, ştiţi...

— Da...

— Şi mă pune mereu să mă îmbrac cu ei.

Oftă a uşurare. Ca să pot cântări implicaţiile duhovniceşti ale unei asemenea confesiuni, aveam nevoie de mai multe lămuriri:

— Deci, vă îmbrăcaţi cu ei şi atât, sau îl şi... pătrundeţi prin spate? Nici nu ştiu cum să spun.

— Da, părinte, îl... pătrund. Îmi e ruşine, părinte, să vă zic toate astea, dar lui îi place şi mă pune mereu. Ştiu că e păcat şi mi-e frică de Dumnezeu. Mi-a fost ruşine să vă zic până acum. Ce mă sfătuiţi să fac?

Se sforţă puţin să plângă, însă nu reuşi.

— Aţi făcut bine că v-aţi deschis sufletul. În privinţa acestui păcat...

Habar n-aveam ce să îi zic. Permisivitatea mea faţă de interesele bărbăteşti intrase în impas. În primul rând, nu găseam aici nimic bărbătesc de apărat, dimpotrivă. Însă nici n-aş fi vrut să tun asupra femeii cu canoanele Sfinţilor Părinţi şi cu ani lungi de penitenţă pentru sodomie în formă continuată, complicitate la acţiuni homosexuale, păcate împotriva firii, ce să mai, futut în cur pe invers. Marea necunoscută era doctorul, firea lui. Cât de mult îi plăcea? Şi cum ar fi reacţionat dacă nevastă-sa refuza să mai poarte vreodată şarpele de cauciuc al păcatului? De la astfel de lucruri se pot destrăma căsnicii, mai ales că ei nu aveau niciun copil. Apoi, poate că şi creştinei îi plăcea să-l... pătrundă, treaba lor, cine eram eu

să le interzic fericirea? Aha, eram slujitorul lui Dumnezeu pe pământ și trebuia să lupt împotriva șarpelui. Sau eram doar o mică formă de viață pe o planetă care o îngăduia? Situația devenise acum mai încâlcită, trebuia să-mi răspund și mie, și spoveditei. M-am decis în pripă: probabil că eram de-amândouă, și sfântul slujitor, și o biată făptură, prin urmare o să vorbesc iar în dodii ca sibilinele, ca să nu priceapă femeia nimic, iar, în final, să creadă ce vrea:

— Dragă, fă ce-i mai bine pentru căsnicia ta. Te va lumina Bunul Dumnezeu când va hotărî Dânsul ce-i de făcut și atunci totul se va lămuri. Să stai liniștită, nu te mai îngrijora. Bine că ți-ai descărcat sufletul, asta-i cel mai important. În rest, vei vedea că Dumnezeu lucrează... Gata! Lasă-te în voia Domnului și totul va fi bine. Mai sunt și alte păcate de spovedit?

— Părinte, vă mulțumesc mult! Mi-ați luat o piatră mare de pe suflet!

Tot o piatră mare simțeam și eu în gât, când am intrat în sala de recepție a cabinetului. Am înghițit-o cu o sforțare și pacostea, în loc să cadă-n stomac, unde rămăsese un gol, se înțepeni de inimă. Inima dădu să se scuture de ea, zvâcni de câteva ori puternic și o zvârli până în creștetul capului. Piatra se izbi de cutia craniană, făcându-mi privirea năucă, se mai rostogoli puțin pe-acolo, apoi lunecă târâș înapoi în gât. Din gât iarăși la inimă, inima șut în creieri, pasele au continuat la fel vreo oră, până ce mi-a venit rândul să intru în cabinet.

— Poftiți înăuntru.

M-am ridicat și piatra mi-a căzut în bocanci.

— Mulțumesc.

Am intrat.

— Bună ziua, domnule doctor.

— Bună ziua, părinte, luați loc. Îmi pare bine să vă cunosc.

— Și mie, deși aș fi vrut să ne cunoaștem în alt fel de împrejurări.

— Soția mea vorbește foarte frumos despre dumneavoastră, poate m-oi învrednici până la urmă să ajung și eu pe la sfânta biserică.

— Nu-i nicio grabă, „timpul le aduce pe toate", cum spunea Platon. Ce halat frumos aveți! E roz!

— A, da... Soția l-a pus la spălat cu niște haine de-ale ei și de-aia s-a colorat așa.

Rozul i se reflectă ușor în obrajii puhavi și imberbi.

— Ia spuneți-mi, ce s-a întâmplat?

— Dom' doctor, cum v-am zis la telefon, nu știu ce am, obosesc foarte tare și mă doare capul uneori. Mai nou, simt niște amețeli ciudate, mă ia din nimic și parcă leșin. Am fost mai întâi la doctorița noastră de familie, care m-a pus să fac o radiografie la cap. Când i-am dus radiografia, s-a uitat pe ea și nu mi-a zis nimic, doar m-a trimis la dumneavoastră. Am făcut și RMN-ul pe care mi l-ați cerut. Să vă uitați dumneavoastră, să vedeți ce-i acolo, radiografia am uitat-o acasă.

I-am întins CD-ul. Neurologul îl luă și îl introduse în calculator.

— În rest mă simt foarte sănătos. E prima iarnă de când sunt preot în care nu am răcit deloc, nici la plămâni, nici în gât, nu am mai avut probleme nici cu sinuzita, cu nimic. Aproape nu-mi vine să cred că am reușit o asemenea performanță. Dacă n-ar fi ciudățenia asta cu migrenele, sau nevralgii sau cefalee sau cum s-or numi lopețile astea invizibile, chiar simt că bubui de...

M-am oprit, fiindcă medicul examina deja filmul RMN-ului și aveam senzația că vorbesc singur. Eu îl priveam și încercam să mi-l închipui într-o postură anume. M-a cuprins lehamitea, apoi oboseala — toți suntem la fel de meschini, indiferent

cum o arătăm. Amestecăm rahatul cu fericirea. Deodată se încruntă. Începu să-și bulbuce ochii în ecran ca și când i-ar fi văzut acolo pe mă-sa și pe tac-su cum îl procreaseră din greșeală. Ridică privirea ușor spre mine, apoi o coborî din nou în monitor. Își mângâie obrajii pufoși, o sprânceană i se zbătu repetat, apoi își drese vocea și se ridică. Făcu doi-trei pași în spatele biroului, alți pași înapoi. Se așeză la loc, mai privi o dată filmul, apoi vorbi. Din tot ce mi-a zis, am reținut doar câteva cuvinte, care au căzut asupra mea cu putere de trăsnet: „va fi greu de operat din cauza localizării", „dublă tumoră", „germinom" sau ceva de genul ăsta, doctorească duruită cursiv, „la cap", n-am înțeles mare lucru, dar pricepusem tot: da, cancer.

Îl priveam în ochi și mi-am dat seama că e mai tulburat decât mine. M-am înfiorat: după atâta preoție mă abrutizasem complet, nici moartea mea nu mă mai clintea. Știam că o să vină odată, știam că trăim fără sens, cu sau fără încă treizeci de ani, în bezna neființei e cam totuna. Atunci, pe loc, nu am simțit nevoia nici să plâng, nici să cerșesc alte iluzii disperate, doar am rămas pierdut, nemișcat, lăsând timpul să se plimbe prin jurul meu în compania vocii unui străin cu halat roz-spălăcit. Pierdusem deodată vreo jumătate din viață, iar de cealaltă jumătate îmi bătusem joc singur... Am stat așa, suspendat și gol între cele două jumătăți: cea trecută și moartă, și cea netrecută, dar tot moartă. Spun Sfinții Părinți că printr-o suspendare similară Dumnezeu a creat viața, adică timpul, universul și toate celelalte, special pentru om. Probabil că Bunul Creator, plictisindu-se după o jumătate de veșnicie, ne-a plăsmuit pe noi ca să-și umple timpul liber din cealaltă jumătate a veșniciei Sale. Eu însă mă trezisem suspendat deodată între două morți. Două... tumori.

— Știți, vă trimit la un coleg de-ai mei neurochirurg, care ar putea să vă…

— Mulțumesc, dar nu-i nevoie. Nu cred în intervenția chirurgicală asupra acestei boli, de multe ori doar îi ajută răspândirea în tot corpul. O, Doamne… Știu ce-nseamnă boala asta. Am tot întâlnit-o și eu, mai ales în ultimii ani. Dumneavoastră îi constatați doar progresia la diferite intervale de timp. Eu însă, prin profesia mea, îi văd totul, puterea, sentimentele, durerea dezlănțuită sau, dimpotrivă, prăpădul tiptil, plânsul, neputința, ultimele gânduri din om și… și moartea…

Atunci am simțit o străfulgerare:

— Dom' doctor, te rog să mă asculți puțin — îți spun ca la spovedit, așa cum și nevasta dumitale îmi spune păcatele ei cele mai intime când se mărturisește, dar rămân toate îngropate acolo, în secretul Tainei și în memoria mea.

Rozul obrajilor i se roși aprins, până în vârful urechilor. M-am apropiat de el la câțiva centimetri, cât să fiu sigur că îmi simte răsuflarea, și am continuat:

— Tot ce am vorbit acum legat de sănătatea mea trebuie să rămână îngropat aici, ca într-o spovedanie a trupului meu către dumneata. Să nu cumva să spui Vreodată Cuiva Ceva din tot ce am vorbit acum! Altfel vei rupe singur spovedaniile noastre reciproce, care ne implică pe toți. Mă pot baza pe cuvântul dumitale? Măcar până mor…

— Bineînțeles, părinte, contați pe mine, cum adică?

— Atât să-mi spui, te rog: cât crezi că aș mai avea de trăit, minim și maxim?

Se umpluse de transpirație pe toată fața, ca și când el urma să moară în locul meu.

— Părinte… fiecare organism e unic. Mai puteți trăi o lună sau poate, cine știe, un an, dacă vrea Dumnezeu, n-am cum să vă prezic ceva ce nimeni nu poate ști…

— Mulțumesc mult. Te mai rog să nu scrii nimic în registrele dumitale. Șterge-mă de-acolo!

— Dar nu vă pot elibera nicio rețetă în cazul ăsta.

— Nu vreau niciun tratament. Dacă mă răzgândesc sau mi se agravează starea, vă anunț și mai vedem atunci. Doamne-ajută! Și vă mulțumesc încă o dată pentru… tot.

Am ieșit din clădire. Capul începuse iarăși să-mi zvâcnească. Gerul bătea îngrozitor. „E un cancer afară de mori", vorba lui Micu. E-un cancer de mori… Te-ai întrebat vreodată cum vede un muribund lumea? Tu cum o vezi? Mie mi s-a părut așa:

Când am ieșit de la doctor, cerul se îmbrăcase deja în doliu. Haina mea lungă și flenduroasă, purtată de prea multe ori, avea ici-colo mici găuri în cusătură, prin care răzbea lumina de deasupra. Probabil că sus de tot, dincolo de haină, acolo unde-i viața adevărată, Creatorul nu avea somn ori uitase lampa aprinsă. Undeva, într-o parte, țesătura veche trăda o fantă mai mare și rotundă, umplută la rându-i cu aceeași lumină gălbuie. M-am târât ca un purice pe sub haina de doliu, simțindu-i toată greutatea în creștetul capului. Străzile se bifurcau pustii, niște vene goale, curgea prin ele doar vântul. Nici țipenie de viață nicăieri, în afară de mine. Tocmai eu întruchipam Viața! Eu, care aveam nevoie de ea doar ca să-mi pot căra moartea… Am târât-o agale pe sub constelațiile neclintite, până spre casă. Două tumori! Nu doar o moarte, ci două, să fie treaba sigură! Mai am o lună, poate două… Apoi, mor.

Tot drumul am întâlnit doar câțiva trecători grăbiți pe sub constelațiile înghețate.

Când am dat colțul spre strada mea, duhul întunericului s-a năpustit în mine încă o dată, încercând să mă posede. M-am apărat, acoperindu-mi chipul cu brațele. Culionul era să-mi zboare de pe cap. L-am ținut. Reverenda mi se încolăci

pe picioare. Mai aveam câțiva pași până acasă, la soție și fetiță, în colțișorul meu de lume drag. Planeta asta are atât de multe asemenea colțișoare, e toată numai colțuri, îngrămădite, sudate unele-n altele, dându-i mai degrabă un aspect de sferă. Ba... tocmai aflasem că este doar sferă... și se-nvârte cu puteri nimicitoare, încât colțișoarele noastre dragi nu rezistă prea mult pe ea, oricât de trainice le-am crede. Pe unele le tocește treptat, pe altele le smulge brutal, risipindu-le ca praful dintr-o cârpă scuturată. M-am oprit în fața ușii. Mi-am sprijinit fruntea de tocul înghețat. Ce-i voi spune soției? Că planeta se scutură de mine? Doamne, cum să-i explic fetiței? Are doar șase ani. Că timp de vreo două-trei luni tati o să urle de dureri în mod repetat? Că o să scuipe sânge sau o să-l pișe pe tronul ei cu zâne mov? Că într-o zi o să-l vadă pământiu și supărat pe ea atât de tare, încât nu-i va mai răspunde, oricât ar plânge ea și i-ar zice că-l iubește? Dumnezeule mare... Trebuie să fac ceva! M-a luat prea repede. Trebuie neapărat să-mi adun toate puterile și să fac ceva!

N-am avut putere nici măcar să sun la ușă. Am descuiat, am aprins lumina pe hol, mi-am scos reverenda și am aruncat-o grămadă într-un colț, lângă cuier. M-am simțit puțin mai ușurat, parcă dezbrăcasem un petic din noaptea aceea de doliu, din prima noapte a morții. Aici, unii ar putea obiecta spunând că prima noapte de viață este, în mod intrinsec, și prima a morții. Fals! Moartea nu începe atunci când o negi, când îi întorci spatele, deși ea se apropie continuu, tiptil. Moartea începe atunci când, pentru prima dată, o simți. O simți cum rupe din tine celulă după celulă, speranță după speranță, totul... Este atât de copleșitoare!... Degeaba te întorci s-o privești măcar fățiș. N-o poți vedea, deja e-n tine, doar o simți. În acea noapte am simțit-o și eu pentru întâia oară, de aceea spun că a fost pentru mine prima noapte a morții.

Soția ieși din bucătărie:

— De ce o arunci așa? Ce s-a-ntâmplat?

— Nimic. S-a agățat în niște mărăcini la cimitir. Într-un singur loc s-a găurit mai tare. Oricum, era murdară și nu mai puteam s-o iau. Nu mai pot s-o iau…

— Ce-i cu tine? Ți-e rău! Ai plâns… Ce-ai pățit? Doamne, arăți îngrozitor! Ce s-a-ntâmplat?

— Nimic. Mi-a fost frig toată ziua. E-un cancer afară de… Vreau doar să mă bag în pat și să dorm.

— Sigur?

— Da, stai liniștită.

— Ai mâncat ceva azi?

— Da, am avut o înmormântare. Mă duc puțin în pat, să mă încălzesc, și poate îți povestesc mai târziu cum a fost.

— Să te uiți în oglindă, arăți ca un strigoi.

La auzul cuvântului, fetița ieși zvârlugă din bucătărie, cu mâncarea în mână:

— Tati e strigoi! Tati e strigoi! Nu mă prinde strigoiul!

— Baaau! Bââââî! Uaaaa! Te prind, șmecherițo!

— Aaaaaa! Ajutoooor! Mami, salvează-mă!

Soția îmi sări tot mie în ajutor:

— Hai, lasă-l pe tati în pace și treci înapoi la masă! Uite, ai făcut firimituri peste tot!

Deja îmi tremurau mâinile, n-aș fi fost în stare să o iau în brațe fără să izbucnesc în plâns. Am trecut pe lângă amândouă oftând și ferindu-mă să le privesc.

— Noapte bună, strigoiule!

— Noapte bună, șmecherițoo…

M-am închis în camera mea și abia am reușit să-mi schimb hainele, nu mai aveam nicio vlagă. Am stins lumina, apoi m-am ghemuit în negura nopții și-am așteptat. Să ce?… Să adorm?, nici pomeneală! Să se culce soția și șmecherița în

camera lor?, dorm de mult. Să treacă întunericul?, abia începuse. Ce altceva să aștept?... Mi-am amintit o explicație a neurologului, singura pe care o înțelesesem cât de cât, cum că o celulă normală se divide doar de câteva zeci de ori, nu mai știu exact, până-ntr-o sută de ori, dar o celulă canceroasă e tot celulă normală, tot de-a noastră, numai că se divide la nesfârșit. „Practic, sunt singurele noastre celule nemuritoare, părinte. Din păcate, noi nu ținem pasul cu ele." Cancerul se divide prin mine cu pofta fără saț a nemuririi! Adică... în sfârșit avem ceva nemuritor în noi—și tocmai asta ne răpune?! Nemurirea crește dinăuntrul nostru și ne condamnă la moarte, ca în teologie... Măi, să fie, moartea e nemuritoare în noi, ca în viață.

M-am foit pe toate părțile, încât cearșaful se strânsese sub mine ghemotoc. Nu-mi puteam lua gândul de la tumori, stăteam zburlit, încordat, alert, parcă mi-ar fi pătruns o vietate sub țeastă. Am aprins veioza într-un târziu, căutând să-mi fac de lucru, să-mi distrag atenția. Pe noptieră era o carte primită mai demult de la o enoriașă habotnică—răspunsuri duhovnicești ale unui mare duhovnic la întrebările credincioșilor. Am deschis-o la întâmplare și am citit:

„— Părinte, la școală ne-a spus că omul se trage din maimuță, e adevărat?

— Cum să fie adevărat? Noi avem părinți, bunici, străbunici care au arătat ca noi, și ai lor la fel arătau. Minciuni spuse de profesori copiilor. Să-i spuneți profesoarei, dacă mai zice așa ceva: poate dumneavoastră vă trageți din maimuță, eu nu, eu sunt om.

— Părinte, ne-a mai spus și despre unele păsări și animale că au suferit transformări și că de-asta arată așa cum le vedem noi acum.

— Altă bazaconie, ateii noștri de prin școli spun asta ca să lovească în credința noastră, în adevăr. Să știți de la mine că totul a fost așa cum le vedem: omul, animalele, viețuitoarele. Așa le-a creat Dumnezeu, spune clar în Biblie, iar Adam le-a dat nume. Dacă vă ascultă la școală ca să vă dea notă, să spuneți ce v-am spus, chiar dacă vă dă notă proastă, rușinați-i pe acești atei care s-au băgat peste tot ca să strice frumosul și adevărul despre Dumnezeu."[1]

Îmi venea să mă sinucid. Singura curiozitate față de cartea asta, înainte de a o arunca, a fost să-i văd anul publicării: 2007! E din mileniul al treilea! De-asta m-am și îmbolnăvit... Mi-am irosit tinerețea, în cazul meu toată viața, slujind rahatul ăsta, tămâindu-l ca să nu pută... Sunt un slujitor de rahat al rahatului! Rahat! Rahat! Rahat! Rahat! Așa am și adormit într-un târziu, numărând rahatul.

---

1. Ioan V. Argatu, *Răspunsuri duhovnicești ale Părintelui Ilarion Argatu la întrebările credincioșilor*, ediția a doua (revizuită și completată), tipărită cu binecuvântarea Înaltpreasfințitului Arhiepiscop Pimen, Arhiepiscopia Sucevei și Rădăuților, Editura Mila Creștină, Fălticeni, 2007, pp. 83–84.

6

Ce am pătimit azi-noapte

Pe la miezul nopții a pârâit patul sub mine, salteaua s-a despicat, o mână cât casa a ieșit din saltea, mi-a prins piciorușele între două unghii uriașe, abia am chirăit ca un greier defect, când m-a tras deodată spre vecinii de la parter, lumea s-a surpat și-am început să caaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaaad!

N-am murit? unde sunt? Gheare nebune ard și mă sfâșie! Mă sufoc! Nu mai rezist! Dați-mi drumul de-aici! ce vreți de la mine? legiunile iadului m-au încercuit! seamănă cu oamenii, dar sunt uriași, eu doar un purice în mijlocul lor, m-au încolțit din toate părțile și au coarne lungi, ascuțite, roșii, mă privesc toți, dar nu mișcă niciunul, mă pândesc! ce vor să-mi facă? sunt sute, poate mii! încornorații sunt gătiți ca de gală, „urâciunea pustiirii pe tronul slavei", un tartor negru, imens, se mișcă spre mine! are ceva în mână! s-au încordat toți ca niște fiare înaintea atacului, le zvâcnesc tâmplele, li s-au umflat jugularele, le-au crescut ochii, urmează asaltul! așteaptă semnalul să se năpustească! tu ține minte numărul paginii, ca să nu mai citești toată cartea încă o dată! „zece"! strigă toți, „nouă", „opt", își pregătesc atacul!, „șase"! Doamne, ce-or să-mi facă? „cinci", ia lua-v-ar dracu' pe toți! Gata, s-a pornit infernul! urlă spre mine, sar în delir, s-au prins în horă dănțuind în jurul

meu și în toate părțile cât vezi cu ochii, țopăie nebunește, se cutremură tot iadul! nu mai rezist!…

Când mi-am revenit din leșin, situația era în progresie: aceeași incintă nesfârșită, ca un fel de mall colosal, eu undeva în mijloc, captiv într-un bol, într-o carceră de sticlă, zbătându-mă ca musca-n borcan, de jur împrejur iadul dezlănțuit. Aceleași ființe uriașe, antropomorfizate și cu coarne lungi alergau peste tot cu sutele, urlau, se îmbrânceau, dansau căpiate, chiuiau. Păreau oameni încornorați, posedați de cea mai cruntă nebunie. Dacă n-ar fi avut coarne aș fi zis că sunt uriașii biblici din vremea lui Noe. Unii, opriți la-ntâmplare, răgeau ca leii deasupra prăzii moarte și se băteau cu pumnii în piept. Doar că nu vedeam nicăieri în jur nicio pradă, în afară de mine… Apoi, dimpotrivă, fugeau fără noimă, ca niște animale scăpate din încorsetarea morții. Toate legiunile răului erau acolo, sărbătorind. Aveau și confetti ce zbura peste tot, iadul vuia de vacarm, „cele șapte tunete își slobozeau glasurile lor". Atâta zarvă pentru un popă sfrijit? Apoi se dezlănțuiră într-o orgie monstruoasă chiar sub ochii mei, sute și sute, un ghem nesfârșit de împreunări și coarne, și răgete, și ființe tot mai nedeslușite, și chiuituri, și mădulare zgârbavnice, și capete care apăreau și se pierdeau în devălmășie, și gemete, și răcnete, și-o viermuială tot mai îndrăcită, și… și nu mai văd! Ce-i asta? La doar câțiva centimetri, un chip masculin colosal, hidos, cu sprâncene stufoase, cu coarne lungi și subțiri, se holbează la mine! Cască gura și limba îi țâșnește zvârcolindu-se ca la șarpe! E urât cel puțin cât un drac. Marș d-aici, scumpete, ce vrei să-mi faci?

— Bau! Bââââââ! Hă! Hă! Hă! Uaaa! Bââââââ!

Spurcăciunea se scălâmbăi, apoi se deșiră imens deasupra mea, cât un om lângă o insectă. Se sprijini de masa pe care

stăteam captiv în borcan. Se dădu câțiva pași înapoi hăhăind, îl vedeam mai bine. Avea coarnele încolăcite la vârfuri? Dracul icni și o luă fuga spre mine, cu capul înainte. O să intre în mine!!! De frică, am strâns ochii sau am leșinat de tot, nu mai contează.

Când m-am întors din leșin, se întoarse și dracul cel pocit. Bine că nu intrase în mine... Se opri înaintea mea la o distanță suportabilă, de vreo cincisprezece-douăzeci de pași de-ai lui. Făcu o plecăciune evlavioasă către mine. Îndreptându-și spinarea, se clătină puțin pe picioare. Scoase iar limba, scuturând-o ca de purici. Apoi îmi făcu semn să fiu atent. Își mângâie coarnele teatral, semănau mai mult cu niște antene de furnică, așa lungi și încolăcite la vârfuri. Fixă un stâlp uriaș de beton, aflat la câțiva pași în lateral. Își luă din nou poziția de taur. Porni, urlă, fugi, se izbi cu țeasta de structura uriașă. Coborî sub raza mea vizuală într-o ploaie de sânge și sticliri.

Doamne, cred că am scăpat de unul, nu știu cum ai făcut. Mai sunt vreo mie. Hai! Înger, îngerașul meu, ce mi te-a dat Dumnezeu... Văzând că drăcăria se întețește mai clocotit, am trecut și eu la texte mai dogmatice: Tatăl nostru care ești în... Nimic! Cred într-unul Dumnezeu... Ioc! Poate n-o fi ăsta Dumnezeul: Allah-illalah-bu-ddha-bla-bla-bla, ah!, ce m-am speriat, tocmai au trecut doi prin fața mea! Ce cocheți sunt! Poate-s' dintr-ăia mai cizelați, or fi având și dracii elitele lor... O corniță se lovi de borcanul meu, suficient ca să mă leșine din nou.

După mai mult întuneric și câteva percepții neguroase, m-am trezit a treia oară. Nu mai aveam curajul să deschid ochii. Totuși, parcă vacarmul scăzuse și doar mocnea ici-colo, ca după incendiu. Se mai auzeau răzleț răcnete, bubuituri sau gemete orgasmice. Atunci a ciocănit cineva în borcan, ochii

mi s-au deschis împotriva voinței mele. Un dracozaur slab, cu ochelari, mi-a zâmbit cu-atâta reverență cum nu mai primisem niciodată. Ce se pricep ei la viclenii! Ăstuia îi ardeau ochii de gratulație, era gata să îngenuncheze înaintea mea. Mai purta și o haină albă, lungă, asortată perfect cu fața palidă de tocilar inocent. Mi se adresă pe un ton plin de candoare, îmbiindu-mi auzul:

— Săru' mâna, părințele! Știu că deja mă vedeți și mă auziți...

De unde dracu' știa ce simt? Înseamnă că fusese prin mine, ori încă era cumva și-n mine, și-n fața mea, controlându-mi ochii, pe care tot nu puteam să-i închid. Avea graiul suspect de blajin, sigur mă păștea vreo nenorocire. Chiar în clipa aceea scoase ca din senin un set de coarne: roșii, subțiri, nesfârșite, încolăcite la vârfuri, la fel ca ale lui. Erau învelite într-un ambalaj din celofan transparent, cu fundiță, bineînțeles, roșie. Smulse ambalajul cu tot cu panglică, apoi se aplecă deasupra borcanului meu:

— Uitați, părințele, astea sunt special pentru dumneavoastră! — și așeză cele două coarne pe creștetul borcanului. Am simțit deodată două burghie străpungându-mi cutia craniană și zdrelindu-mi creierii.

— Ce-aveți cu mine?! Aaaaaaaa! Nu vreau să-mi înfigeți coarne! Lăsați-mă! Opriți burghiele! Terminaaați! Dați-mi drumul! Ajutoooooor!!!

Am sărit de pe pernă cu mâinile ținându-mă de cap și cu privirea buimacă, scrutând întunericul. Eram plin de transpirație și încă mai simțeam sfredelele cancerului. Două tumori...

— Tati, ce faci? M-ai speriat!

— Șmecherițo, ah, ce m-ai speriat tu pe mine! Nu te-am auzit când ai venit lângă mine. Nici tu nu poți să dormi?

— M-am trezit de nu știu când. Îți mai e rău? Mami mi-a zis aseară să tac din fleancă, fiindcă te simți rău și trebuie să faci nani.

— Sunt bine. Am fost doar obosit. Ah, mă cam doare capul, ce urât am visat!

— Ce? Ce? Ce?

— Ei, nu mai știu... Mă luptam cu niște monștri și tocmai urma să-i răpun... Nu-mi amintesc, am dormit prea adânc. Hai să ne mai băgăm puțin sub plapumă, e prea devreme.

Ne-am întins în pat și ea s-a lipit de mine.

— Tati, da' nu mi-e somn!

— Uite, îți zic un secret. Vrei?

— Da! Da! Da!

— Când nu poți să dormi, închide ochișorii și pornește-ți gândurile. Hai, închide ochișorii! Poți construi ce lume vrei tu... în care oamenii să facă doar... ce vor ei, cele mai frumoase lucruri. Totul e posibil. Haide, și-mi zici dimineață ce ai visat, musai să ții minte!

După câteva clipe, rupse din nou tăcerea:

— Tati, dar omuleții ăia mici din capul meu muncesc degeaba, că pe urmă ne trezim și lumea lor dispare. Tati, plângi?

— Nu... Mă supăr pe tine, te rog, hai să mai dormim puțin. Închide măslinuțele verzi.

— Bineee...

A pârâit din buzițe o dezaprobare ușoară. M-a sărutat pe obraz, mi-a apăsat cu degețelul pe nas, apoi s-a trântit în pernă, și-a pitit sub pleoape ochișorii verzi și a adormit. Promisiunea vieții, cu obrăjori plinuți și moi, împărțea aceeași pernă cu făgăduința morții, întrupată-n mine. Mi-am tras repede capul

în spate, din reflex, de teamă să nu-i transmit și ei vreun germene. Am privit-o cum doarme, cu gurița puțin deschisă. Un firicel subțire de respirație îmi atingea barba. Când și când, zâmbea în somn. Deja germenii erau în ea și aveau să crească mereu. Am plâns…

7
Un prieten vechi și primele pregătiri

Dimineață m-am prefăcut că dorm până când au plecat amândouă, una la grădiniță, cealaltă la serviciu. Apoi m-am ridicat, împleticindu-mă de oboseală. Știam exact ce am de făcut, toată viața am știut, însă până acum n-am avut niciodată puterea s-o fac. De ce?! Mai bine nu întreb, că mă arde pe dinăuntru mai tare decât focul oricărui iad. La scurt timp am plecat cu mașina. Soarele își făcea curaj într-o margine de cer ruginit, coclind întregul văzduh, la radio anunțau sfârșitul valului de ger, vântul aduna din pomi ultimele flori degerate. L-am sunat pe Andrei, ajunsese deja la atelier. Îmi puneam toate speranțele în omul ăsta, un fost coleg de seminar, care însă nu s-a preoțit și despre care n-am mai știut nimic multă vreme, până în urmă cu vreo doi ani. Căutam atunci să recondiționez un jilț arhieresc, și așa l-am găsit, zăvorât ca un pustnic într-o dugheană prăpădită, atelierul lui de dulgherie, acolo unde își petrece tot timpul și unde, într-adevăr, face minuni din cari și putregai. La început îl vizitam rar, însă treptat m-a prins și pe mine pasiunea lui și-acum mă relaxează foarte mult să stau să-l privesc ori chiar să-l ajut. În ultimul timp, mi-a întors și el câteva vizite la biserică, îi plac predicile mele, dar pesemne că nu îndeajuns încât să mai stârnească în el vreo credință.

Cică îi place poezia lor, parc-ar veni la un cenaclu literar. Și eu sunt convins că niciodată n-aș fi putut ajunge mai aproape de Literatură ca în predicile alea...

Andrei—statură zveltă, sportivă, musculatură proeminentă, desăvârșită în dugheana lui, și chipul de olimpian coborât printre oameni—a fost mereu un bărbat bine, însă cu o mărinimie față de semeni cum n-am mai întâlnit niciodată. Altfel nu-mi pot explica, Dumnezeule mare, cum a putut un asemenea mascul să se însoare taman cu boccia de nevastă-sa. Te uiți la ea ca la flama de sudură. O bostănărie întreagă îndesată într-un metru jumate: curul cât doi bostănoi de seră, sânii ca niște pepeni turtiți, iar pe umeri direct dovleacul cel mare de Halloween. Arătarea aia, căreia el îi zice „dragă“, contrazice prin ea însăși evoluționismul și creaționismul în aceeași măsură: este greu de crezut că din maiestuoasa maimuță putea să rezulte așa o ciozvârtă, sau că Dumnezeu Preabunul ar fi fost în stare să gafeze atât de ireparabil. Ăsta este motivul pentru care nu am acceptat niciodată să ieșim împreună cu familiile, tocmai ca să nu-l amărăsc în vreun fel etalându-mi frumusețe de nevastă. Soția mea nu-l cunoaște. I-am povestit despre el de mai multe ori, dar nu l-a văzut niciodată. De-aia l-am ales acum tocmai pe el dintre toți cunoscuții, ca să evit orice complicații neprevăzute, plus că ne leagă o prietenie profundă și o stimă ciudată a fiecăruia pentru destinul celuilalt. Eu îl apreciez pentru că nu s-a preoțit și, privindu-l, mă întrevăd pe mine „cum ar fi fost dacă...“ El apreciază interpretarea dată de mine preoției și mă gratulează cu același „cum ar fi fost dacă...“ Eu îl admir că a avut puterea să se rupă din sistemul ăsta în care am crescut împreună și să trăiască liber. El mă admiră că am avut puterea să rămân în sistem toată viața și să-mi apăr libertatea. Nu vede în sufletul meu... El mă privește cu nostalgia unei neîmpliniri

personale, eu îl privesc tot cu nostalgia propriei mele neîmpliniri. Eu nu i-am mărturisit-o niciodată, el mi-a repetat-o chiar și în dimineața aceea, în timp ce beam o cafea:

— Uneori îmi pare rău că nu m-am preoțit, cu toate că nu cred în Dumnezeu. Cine știe dacă tu oi fi crezând, mereu cauți să schimbi subiectul. Poate că aveam și eu mai mult timp liber, un salariu stabil, o pensie, lumea îmi pupa mâinile și mă venera ca pe un receptacul al lui Dumnezeu. Și-apoi, mereu m-am întrebat cum o fi să vezi omul pe dinăuntru, la spovedanie...

— E dezgustător, crede-mă. După atâția ani mi-am schimbat înțelegerea complet. Am eu o definiție despre om, dar nu îmi arde acum de filozofie. Oricum, mi se pare cea mai nemotivată ființă de pe planeta asta. Acum mă preocupă doar viermii necrofagi și furnicile.

— Viermii necrofagi? Serios?

— Mă rog, mă și preocupă, dar mai mult mi-e ciudă pe ei. Ăștia se hrănesc din moarte, îți dai seama? Sunt mai presus de noi. Omul nu pretinde altceva de la sine decât să trăiască ușor și să moară ușor. Trăiește pentru a muri. Pe când viermii ăștia mănâncă și moartea ca să trăiască.

— Probabil că, într-un top al celor mai bine hrănite viețuitoare terestre, ei și omul își dispută întâietatea.

— Omul? Nu cred. Tu vorbești doar pentru tine, fiindcă ți-ai umplut mațul la micul dejun și-acum stai relaxat, sorbindu-ți cafeaua. Dar zecile de milioane care în clipa asta mor de foame prin țări subdezvoltate? Omul e și în privința asta sub regnul animal, care mai are bunul obicei să împartă după ce se satură. Nu o să vezi niciodată într-un mușuroi de furnici unele ghiftuite care să se distreze aruncând mâncarea, cum facem noi în fiestele de la Pamplona și prin tot Occidentul, iar altele agonizând de malnutriție.

— Așa, zi-mi: de unde până unde cu furnicile? Mereu le dai exemplu prin predici. Cea de la Crăciun mi-a plăcut foarte mult. Cum era? Ceva de genul că nașterea lui Hristos le coboară pe cele mari, dar le și înalță pe cele mici, umplându-le de putere și sens: Dumnezeu se coboară încăpând într-o iesle, iar, invers, ieslea devine mai prețioasă decât orice tron lumesc. Nu? O singură stea e de-ajuns pentru a ne revela însăși măreția lui Dumnezeu și alte vrăjeli de-astea, după care ai actualizat cu exemple din cotidian. Când ne vom smeri și noi cu adevărat, când ne vom coborî spre cele ce par mai mici decât noi, atunci vom pricepe cât sunt de mari. Și ne vom minuna! Un mușuroi e o construcție colosală, de mii de ori mai mare decât micul ei constructor—furnica. Și celelalte exemple... Parcă așa, nu? Până la urmă o să-ți zică lumea Popa Furnică. Dacă tot ai capsa pusă pe insecte, măcar mai alternează și tu, duminica asta cu muște, următoarea cu purici, apoi albine și tot așa...

— Nu-mi mai aminti de purici... Furnicile chiar mă fascinează de mult timp. Abia acum încep să înțeleg cu adevărat de ce: cred că în mentalitatea lor vom găsi mântuirea speciei noastre. De câte ori am vrut să ne autodepășim, ne-am inspirat din natură, „ne-am coborât spre cele inferioare nouă“, apropo de predica aia. Când am construit aripi pentru a zbura, labe de scafandru pentru a ne avânta în adâncuri și așa mai departe. La fel va trebui să ne smerim până la nivelul furnicii pentru cea din urmă invenție a omului.

— Iar începi să vorbești în dodii?

Am sorbit din cafea, apoi am adăugat:

— Ai idee cum traversează furnicile o prăpastie mai mare decât statura lor?

— Altă dodie...

— Mai multe se prind între ele pe marginea hăului, ținând-o pe prima suspendată în gol. Alta din spate calcă peste toate, până când ajunge la cea suspendată, se prinde cu piciorușele de ea, cu dinții, cu antenele, cu tot ce poate, și o așteaptă pe următoarea; și tot așa, până formează un pod viu deasupra morții. Un pod al voinței de a trăi! (Vocea mea de bariton descătușat răsună atât de grav, încât mă trecură fiori.) Apoi toate celelalte trec nestingherite pe malul celălalt. Cum traversează oamenii singura prăpastie mai mare decât ei, moartea?

— Ă!?

— Nimic mai simplu: sar toți în ea. Geronimọoo! Zbang! Doamne-ajutăăă! Țup! Voi trăi în veeeci! Buf! Cu Dumnezeu înainteee! Pleosc!

— Ești ateu și tu! Eram sigur! Te-ai dat de gol acum!

— Calmează-te, mă, ce țipi așa? Ne dau ăștia afară din cafenea. Dacă mă recunoaște vreun enoriaș?

— Bate palma, frățică!

— Taci odată, n-auzi? Speriem lumea.

— Deci de-ăștia mi-ești, popo…

— Andrei, lasă astea și ascultă-mă puțin. Trebuie să mă ajuți într-o privință, de-asta am ținut să ne vedem neapărat de dimineață…

— Nu schimba subiectul, că nu ține.

— Măi, termină! Am mare nevoie de ajutorul tău. Vreau să-ți cer un serviciu, tu ești singurul meu prieten.

— De-aia n-am făcut niciun concediu împreună, niciun revelion, că sunt eu singurul tău prieten?

— Ceilalți sunt toți preoți. Pe câțiva îi iubesc din tot sufletul, dar acum nu m-aș putea bizui pe niciunul.

— Te cred și eu, cum să te lași pe mâna cuiva care divinizează minciuna?

— Măi, te rog, ascultă-mă. Te rog acum așa cum nu te-am mai rugat nimic niciodată și nici n-o s-o mai fac în vecii vecilor. Am nevoie de ajutorul tău.

— Ce s-a întâmplat?

— Pare o ciudățenie mare, dar tu ești omul cel mai potrivit pentru asta.

— Hai, că deja m-ai făcut curios.

— Nu știu dacă îți pot spune prea multe deocamdată. Trebuie să mă ajuți! Uite, aici ai un număr de telefon. Omul ăsta e administrator într-un institut de cercetare. Vreau să-l suni sau mai bine să te duci și să discuți cu el față-n față.

— Despre ce?

— Să-i spui că ai nevoie de un schelet uman.

— Ceeeee?!?!

— Un schelet de om. Știi ce-i aia: rahatul ăla osificat care rămâne după o viață întreagă.

— Pentru ce? Băi, sper că nu vorbești serios…

— Ba mai serios ca niciodată de când mă cunoști. Și să fie întreg! Tot rahatul, altfel nu-l iei!

— Dă-mi voie să mă închin, pentru prima dată în ultimii zeci de ani.

Ridică solemn mâna dreaptă și arcui o cruce lungă, din vârful capului până spre zona genitală, apoi de-a curmezișul, din umărul drept în sfârcul stâng.

— Ascultă-mă! Știu sigur că nenea ăsta poate face rost de schelet. O studentă de la medicină a cumpărat unul de la el și a venit să se spovedească la mine, măcinată de gândul că săvârșise un mare păcat. Azi-noapte am căutat pe net și ți-am scris aici numărul de la secretariatul institutului. Trebuie doar să te-ntâlnești cu el și să-i trântești o minciună dumnezeiască. Dacă vrei, îi zici că un nepot de-ai tăi e în ultimul an la liceu și olimpic național la biologie, sau la chimie, sau la ce vrei

tu, și că o să dea la facultatea de medicină, iar tu vrei să-i faci cadou un schelet, că își serbează în curând majoratul, îl asiguri că nu află nimeni și de-astea. Nu contează cât cere pe el. Am niște bani puși deoparte, de care nu știe nimeni, îi strâng de mulți ani, de când îmi tot fac planuri să evadez din preoție. Îți plătesc eu tot, și drumul, și ce vrei. Îți dau cât vrei!

— Nu pot, îmi pare rău.

— Ba poți!

— Omule, încetează! Am treabă de nu-mi văd capul și comenzi amânate de nu știu când, n-am timp de glumele tale infantile. E o nebunie! Tu te-auzi ce zici? Încă din școală aveai puțină igrasie la mansardă, dar acum chiar că...

— Bă, eu mor, trebuie să mă ajuți!!! Vocea mi se înecă dintr-odată.

— Cum adică mori? Ce-i cu tine, taică? Mă sperii!

După câteva clipe am izbutit să continui:

— Nu-ți pot zice acum. Trebuie să mă gândesc puțin. Promite-mi doar că mă ajuți!

— Și-ți trebuie scheletul altuia ca să mori? Ce tot spui acolo? În locul meu, tu ce ai înțelege din toate astea?

— Bine! Uite, sunt ateu. Și chiar mă paște moartea. Și îți răspund la orice întrebare vrei, dar nu acum. Doar după ce mă ajuți cu treaba asta. Dacă nu, mă ridic în clipa următoare și n-o să mă mai vezi cât oi trăi. Îți jur! Și nu mă face să plâng înaintea ta, că abia mă abțin.

Îmi tremura gura. Mi-am îngropat fața în palme și, cu un ultim efort, mi-am reținut lacrimile.

— Dă-mi numărul! Sper să nu fie adevărat ce-mi spui și sper să-ți pregătești niște răspunsuri pe măsura nebuniei în care mă bagi.

— Eu o să am ceva de făcut zilele astea și nu știu dacă ne mai vedem, trimite-mi tu un SMS când rezolvi.

M-am ridicat de la masă, el după mine. Am deschis brațele să îl îmbrățișez, nu știu ce m-o fi apucat, și el asemenea, perplex, din conveniență. Când l-am cuprins, mi-am dat seama că niciodată nu ne atinseserăm fizic în vreun fel. Îi ajungeam cu nasul la umăr. L-am strâns puternic. Nu am mai putut să rezist și am izbucnit în plâns. Cu hohote, cu lacrimi, cu muci pe sacoul lui. După vreun minut, m-am întors și am plecat fără să mai zic ceva, cu privirea scursă în pământ. Nu eram atât de tare cum m-am crezut...

Asta s-a întâmplat marți. În timpul trecut de-atunci am început să scriu rândurile de față. Mai mult noaptea, ca să nu mă vadă soția și mai ales ca să scap de coșmarul din infern, care revenea neschimbat ori de câte ori adormeam. Deja începusem să disting noi detalii. Astfel, mi-am dat seama că diavolul sinucigaș părea cam abțiguit. Apoi, am văzut deasupra mea câteva panouri publicitare uriașe, care atârnau de bolta interioară. Pe ele clipea, în toate culorile și în toate limbile pământului, același cuvânt: „VICTORIE!!!" Am văzut, de asemenea, în centrul uriașei incinte, un izvor înalt din care curgea un lichid negru și vâscos ca păcura, revărsându-se în bulboace într-o baltă smolie, frumos îngrădită. Câteva drăcărițe țopăiau despuiate prin iezerul de păcură, hârjonindu-se și mânjindu-și una alteia trupurile goale și zvelte. Erau destul de plăcute vederii, adică, s-o zic mai cinstit, așa priveliște frumoasă n-am văzut de când sunt. Își lingeau cornițele una alteia, se mângâiau pe sâni, ca să nu spun că mai făceau și alte lucruri... N-a durat mult și drăcoteii s-au strâns roi în jurul lor, o legiune întreagă. Așa a-nceput orgia de care am pomenit deja și despre care am să mai amintesc într-un loc. Cel mai mult mă intriga faptul că îmi pierdeam cunoștința și îmi reveneam în exact aceleași momente, împotriva voinței mele. Și

încă ceva: faptul că nu îmi vedeam niciodată chipul în reflexia sticlei, ca și când nu ar fi fost nimic înăuntru…

Nu știu cât mai am de trăit, dar îmi e clar: de-acum încolo, ziua îmi voi trăi iadul propriei pieiri, iar noaptea îl voi visa. Totuși, dincolo de teroarea morții și a iadului cu care visul îmi golea porii de transpirație în fiecare noapte, simțeam că îl pot converti în favoarea mea, așa cum făcuseră strămoșii noștri cu tunetul și celelalte fenomene incontrolabile din viața lor. Simțeam că îl pot cuceri, ca pe o parabolă fără sens din care să storc însăși dumnezeirea. La treaba asta chiar m-am priceput mereu. Ce măsură mai înaltă pentru un teolog decât să transforme până și terificul iad într-un prilej al marilor virtuți? Asta da miză!, pentru cine n-are ce face… Eu prea am! Între timp s-au întețit crizele, aproape zilnic, și senzația că o vietate s-a vârât în capul meu și ciugulitul pe dinăuntru, în același loc, și încordarea permanentă, și amețelile, și vuiturile, și lopețile invizibile trosnindu-mi creștetul capului, și furnicăturile, și loviturile de cioc în țeastă, și presimțirea că totul se va crăpa în curând ca o coajă de ou clocit, din care va să iasă viața. Puiul cuibărit în vârful ființei mele ciocăne coaja pe dinăuntru, de-afară cineva îl pândește să-i ia piuitul cu o lopată invizibilă. Piu-piu! Cioc-cioc! Piu-piu! Cioc-cioc! Piu-piu! Cioc-cioc! Zbang! lopata-n diblă și mă bușește somnul.

Când mă simt în stare, scriu rândurile astea, și când nu scriu, încep pregătirile și cumpăr un hârb de minibasculantă și pierd timpul la un service auto ca să modific declanșatorul rampei și îl vreau detașabil, cu un cablu cât mai lung, „zece metri se poate?“, „dar la ce vă trebuie?“, „aș vrea eu să am răspuns pentru toate“, și iarăși acasă, ziua dorm și noaptea scriu, ferindu-mă cât mai mult de soție și de fată. Și iadul revine și Andrei nu mai dă niciun semn de câteva zile și puiul e tot acolo și lopata îl așteaptă vuind pe deasupra urechilor.

Lopata nu doare ascuțit, ca pigulelile puiului maniac, lopata doar trosnește o dată în vârful capului, încât nu știu în ce poziție să leșin. Trosc! și puiul se-ascunde, și totul se-nvârte, și ochii se câșesc și genunchii dispar. Lopeții nu-i pasă de mine, ei i-a cășunat pe pui, dar nu are răbdare să-l pândească destul. Iar puiul e insomniac, ciugulește în coajă mai ales noaptea. Începe alene, parcă abia trezit din somn, ca un ronțăit molcom de furnică sătulă, apoi ciocușorul firav se întărește, furnica e pui, ba puiul e gâscan, ba gâscanul e struț, ba struțul e turbat și scormonește în creieri și lovește în os, și când să crape coaja de tot, lopata își pierde răbdarea, și azi e prima dată când am leșinat.

Orice ar fi, eu nu mă voi da bătut! Am trăit o viață întreagă fără ambiții, cum au vrut alții, măcar moartea a rămas ambiția mea. Așa că mă spovedesc la laptop pe ascuns și sun la o fermă de porci pentru o comandă și închiriez o casă, „pentru cât timp?“, „doar pentru două luni deocamdată“, și îmi cumpăr de pe internet o trusă de machiaj profesională, cu perucă și alte accesorii, și nu mai am răbdare și-l sun pe Andrei și el îmi respinge apelul și-l sun iar după o zi, și tot nu răspunde, dar îmi trimite un mesaj cu cranii și fețe scălâmbate, și nu mai pot să dorm nici ziua, nici noaptea, și când ațipesc începe visul cu dracii și mă trezește puiul și mă culcă lopata nani-nani, puișor, și azi-noapte am primit un SMS: „Prietenul tău e în oraș. Dă și tu un semn de viață.“

M-am culcat cu gândul ăsta: cum ar fi ca, de mâine-dimineață, toți oamenii să se lepede de toți dumnezeii, așa cum mă scutur eu de-un vis urât? În ce fel s-ar schimba lumea? Marele Gange ar cunoaște cu adevărat purificarea, scăpat de zoaiele hinduse revărsate sistematic în el. Puțele evreiești—și-așa niște flecuștețe, cum se-aude—n-ar mai îndura sfintele traume ale circumciziei. Vaticanul și-ar

recunoaște, ușurat, averile și păcatele. Dar apoi, după toate astea, ce am face? Încotro? Nu am reușit să-mi mai continui gândul, evidența furnicătoare a cancerului m-a covârșit din nou.

De dimineață, m-am lepădat de satana și de celelalte vise și știam exact încotro s-o apuc: abia așteptam întâlnirea cu amicul meu. Am trecut mai întâi pe la țară, pentru o slujbă scurtă, în urma căreia m-am ales cu o sacoșă plină cu mâncare proastă. Era pentru ultima dată când mai veneam la această filială mică, ce ținea de parohia noastră de la oraș — un cătun cândva forfotind de ambiții, acum aproape părăsit, cu gospodării stâlcite sub talpa vremii, cu garduri fărâmate, despărțind pustiul dintre case, cu vreo trei sute de oameni încă în viață, rămași să moară, în medie, câte doi-trei pe lună.

La ieșirea din sat, am frânat brusc, am stat puțin pe gânduri privind în gol, apoi am întors mașina și m-am dus direct la baba Zoița. Am dat buzna în odăița ei, hârca sforăia din răsputeri, pe jumătate dezbrăcată.

— Mamaie, ți-am adus ceva bun de mâncare!

Baba sări din sforăit direct în văicăreală:

— Aolei, părințele, nu mai pot... Ce bine c-ai venit!

— Hai, nu-ți mai plânge atâta de milă, că ești mai puternică decât noi. Ia să vezi cum ne îngropi matale pe toți.

— Aș vrea io, părințele, da' nu mai pot... Acuma sunt și stricată la burtă. Azi-noapte, mă ierți, părințele, m-a apucat o...

— Bre!!! m-am răstit la ea, cuprins de groază cum n-am fost niciodată. Până să frâneze de tot, i-a mai scăpat și „cufureală". Taci!!! Poți să taci și matale o dată-n viață? Ascultă-mă! Vreau să-ți pun o întrebare. De-asta am venit. Și ca să-ți dau pachetul ăsta cald...

— Ce-ntrebare? Te-a trimis Tudorița aia cu fundu' mare ca să mă-mpac cu ea? Minte, părințele, io n-am băgat-o nicăieri...

— Mamaie, taci puțin, n-auzi? (Nu i-am mai zis că Tudorița murise de anul trecut, ca să nu o declanșez din nou.) Sunt curios să-mi spui ceva. Doar o întrebare pe care s-o asculți și matale ca orice om, cu gura închisă, abia apoi să răspunzi. Poți?

— Ia! Ori vrei bani pentru biserică? Io n-am, că mi-i ia handicapata aia pe toți.

— Taci, bre, odată, n-auzi? Gândește-te bine și zi-mi: dacă ai fi acum mai tânără cu vreo jumătate de veac, ce ți-ai dori cel mai mult?

Spre surprinderea mea, baba se scotoci de idei timp de câteva secunde. Oftă printre mustățile rare și lungi. Apoi zise:

— Aș ține doi purceluși, părințele, ca să am și io de Crăciun. Toată lumea are colo niște șorici, o lea' de șunculiță, ce-i mai plăcea lu' bărbată-miu s-o afume, nimeni nu tăia porcu' ca el, Dumnezeu să-l ierte, că de treizeci de ani de când a murit n-am mai ținut porc, l-am tăiat atunci, pentru pomană. Pe urm-a murit și vaca. Uite-așa trece viața omului...

— Mamaie, dar ia spune-mi, ce ți-a plăcut cel mai mult pe lumea asta?

— Nimica, adică toate, dă-le naibii. Părințele, da' ce mă-ntrebi de-astea periculoase?

— Nu știu, eram curios. Uite, îți las mâncarea pe măsuță. Gata, am plecat, bre, sănătate multă!

— Cum, părințele, că de-abia ai venit?!

Am ieșit în grabă, m-am urcat în mașină și am accelerat spre întâlnirea cu Andrei.

8

Câteva scorneli existențiale

Întârzia. În timp ce îl așteptam, trecu pe lângă mine o femeie mofluză ducând de mână un băiețel rotofei, pe care îl tot smucea și scutura, că la cât e bulevardul de mare doar proștii proștilor calcă în rahat de câine, și nici ăia nu reușesc așa, cu de-amândouă picioarele deodată ca el, că de-aia are ochi și creier în tărtăcuță, ca să se ferească de excremente, că oricum nu se putea să iasă ceva bun dintr-un prost ca tac-su care îi părăsise și plecase din țara asta de tot rahatul, că dacă mai plânge degeaba îi arde ea două motive de nu le vede și altele asemenea. Grăsunul, l-am urmărit cu atenție, plângea doar când privea spre mofluză. Cum își sucea gâtul înapoi, cum îi sticleau ochii de extaz văzându-și urmele maronii pe caldarâm. Mai făcea câțiva pași plângând închipuit, apoi întorcea iute căpșorul să-și admire isprava. Ocheadele erau mereu diferite: uneori se uita agitat și lacom, parcă vrând să numere toate amprentele, alteori privea admirativ pe deasupra, ca să cuprindă întregul pastel, o dată chiar i-a scăpat un chicot ușor de râs între două sughițuri de plâns. Era în culmea fericirii că dăduse în rahat, plânsul servea de camuflaj. Doar ultima privire înapoi fu îmbibată de panică: ioc amprente!, se consumase toată materia fericirii… Abia atunci se puse pe

plâns adevărat, după care, dintr-o smucitură a mă-sii, dădu colțul la stânga, spre grădiniță. Eu am rămas să-i număr urmele, apoi minutele trecând, apoi iarăși urmele...

Uite-l și pe nemernic, de-o oră îl aștept.

— *Voilà*! și îmi întinde o sacoșă de rafie închisă cu fermoar. Dinăuntru se iscă un clămpănit sinistru, a lemnărie seacă sau a moarte deranjată. Să nu mă pui să ți-l și asamblez!

— Andrei, ești cel mai tare! Nici nu știi cât înseamnă pentru mine...

— E cadoul meu pentru tine, poate nu începi iar să plângi.

Am pus sacoșa în portbagaj.

— Mulțumesc mult! Meriți măcar o cafea pentru asta.

— Hai.

Peste drum era un restaurant rezonabil. Am intrat și ne-am așezat la o masă lângă geam, nu mai erau alți clienți. Razele primăvăratice se revărsau înăuntru. Ospătărița veni să eclipseze lumina soarelui: zâmbet larg, decolteu și mai larg, părul strâns, decolteu și mai strâns; când a plecat cu comanda, pantalonii strânși peste un fund perfect. Andrei a luat-o în seamă imediat, căci a zis:

— Taică, dacă ar fi existat Dumnezeu, sigur ar fi avut fund de femeie.

— Și ambiție de furnică.

Când ne-a adus cafeaua, prietenul meu se uita la ea fără să se ascundă, ca la o revelație dumnezeiască. A sorbit-o cum se depărta, apoi a sorbit din cafea. Era fierbinte. Oftă:

— Îți mai aduci aminte ce proști eram în seminar? Treizeci de hăndrălăi ținuți ca la pușcărie, fără nicio fată... Cinci ani de zile, apoi încă patru la facultate, nouă ani din tinerețea noastră. Când văd fetișcanele astea mă deprim.

— Nu pari, dimpotrivă.

— Nouă ani, frățică, cei mai frumoși...

— Un deceniu de labă!

— După ce am scăpat de-acolo, ne-am însurat și noi cu prima pe care am găsit-o, fără să mai comentăm.

„Stai fără grijă, am comentat noi destul în urma ta.“ Oftă din nou:

— Nu aveam nici televizor, nu exista nici internet pe vremea aia, doar școală și slujbe și rugăciuni și post și bromură în ceai și o amărâtă de învoire în oraș, joia după-amiază. Noroc cu Năsosu și cu aventurile lui amoroase, cât putea să mintă omul ăla și ce imaginație erotică avea! Acum ce-o mai face, am auzit că-i preot de capitală?

— Îhî.

— A fost tare aia, când s-a întors din oraș târziu de tot, după rugăciunea de seară, și pedagogul l-a consemnat un trimestru întreg. Noaptea, după ce s-a dat stingerea, îl ascultam pe întuneric, fiecare în patul lui, treizeci de inși într-un singur dormitor. El debita ca-n codru și noi ne masturbam ca-n junglă pe sub pături, treizeci de inși în același dormitor. Nici nu mai conta ce zicea, că-n expozițiune iubita lui era blondă, iar până la încheiere devenea brunetă sau roșcată, important era să nu tacă. Omul ăsta avea un geniu al lui când vorbea de femei. La școală era praf, dar aici sclipitor. Scotea câte una de ți se rupea mintea în bucăți, la fel și daravela. „Fraților, imaginați-vă pe voi în locul meu, că ați fi mers azi la întâlnire și mai aveați doar o singură picătură de parfum într-o mostră mică, de-ăla originalu' care le înnebunește pe gagici. Unde v-ați fi dat cu el?“ „Pe gât!“ „Nee“... „Pe obraz!“ „Nee“... „După urechea dreaptă!“ „Nee“... „Pe limbă!“ „Care-a zis? Țâră, tu ești prost așa? Crezi că mergi la întâlnire și caști gura cât poți, iar femeia vine să te miroasă în fundul gâtului?“ Când ne opream din râs: „Să țineți minte de la Năsosu cum e pe lumea asta: eu mi-am dat acolo unde îi place iubitei mele cel mai mult să-l miroasă, fix la un lat de palmă sub buric.“ Explodam ca șampania, ce idioți mai eram!

— Idioți fără pereche...

— Și cât s-a schimbat lumea deodată... Își suflecă mânecile, mai luă o gură de cafea, apoi continuă: Acum, ăștia inventează tot felul de zăpăceli, ia să vezi, seminariștii viitorului se vor închide în vestiare cu tableta și, dintr-un click, o să le iasă o hologramă cât ei, goală pușcă, pe care or s-o configureze să arate cum vor ei și să facă ce vor ei. Doar noi am fost o generație de sacrificiu, n-am avut parte nici de femei, nici de holograme, nici de nimic. Mai trebuia să ne lege mâinile la spate, dar nu puteau, fiindcă nu mai aveam cu ce să ne închinăm. Se schimbă lumea, taică...

Oftă din nou, apoi sorbi din cafea.

— Se schimbă lumea? Chiar crezi asta?

— Absolut. Totul se schimbă, nu vezi?

— Nu. Eu văd pretutindeni tocmai contrariul: aceeași orânduire antică inventată de greci, plus câteva cârpeli medievale și moderne, același rahat bâzâit de toate generațiile încoace.

— Stai ușor, taică, ce te ambalezi așa?

— Lumea de astăzi e zidită pe aceleași două temelii străvechi. *Prima ne înăbușă la stadiul în care ne naștem*: datul în care ne-am nimerit atunci—patria, confesiunea, echipa locală de fotbal—, habitatul, ăla e totul, trăim în el și doar pentru el. Iar *a doua ne înăbușă la stadiul în care murim*—aici intră religiile. Lumea noastră e clădită pe fundamentele autolimitării și amăgirii de sine. Oare cum ar arăta o lume plămădită pe temelia autodepășirii? Chiar nu putem să concepem nici măcar o singură formă de organizare socială capabilă să absoarbă năzuințele milioanelor de oameni ca de-alde noi? Să ne dăm măcar o șansă?! Dac-ar fi în puterea mea, aș face un experiment social, o nouă orânduire umană...

— Hai s-o facem! Să-i rupem gura! — și sorbi cu poftă din cafea.

— Eu vorbeam serios!

— Și eu. Ți se pare că fac mișto?

— Dac-aș putea, te-aș lua cu mine câteva zile, ascuns cumva sub reverendă, să vezi și tu totul. Să vezi omul în ceasul morții, cum se-agață disperat de veșmintele mele, iar eu nu pot face nimic. Cu moartea nu-i de șagă! Oamenii ăștia îmi rup sufletul, uneori și veșmintele. Ai idee cum mor?

— Triști? Eu așa aș fi dac-ar trebui să mor.

— I-am văzut pe toți, bogați, săraci, atei, religioși, bătrâni, tineri. Unii mor îngenuncheați, dar cu privirea în sus, către cer, implorând norii și celelalte straturi atmosferice să le dea nemurire. Alții, dimpotrivă, nu vor să îngenuncheze și rămân până la sfârșit pe picioarele lor, însă cu privirea doborâtă de absurdul vieții. Iar cei mai mulți nici nu pricep ce e cu viața asta.

— Bre, taică, viața trebuie trăită, nu pricepută.

— E un rahat cât noi de mare, altă definiție mai bună nu i-am găsit până acum. Ba, de-acolo, îngropat în rahat până-n gât, omul își mai pune și întrebări existențiale. Știi care? Eu sunt sătul de ele.

— Lasă-mă, că deja mă doare capul.

— Doar atât și termin, promit! Știu că nu ți-am zis niciodată toate astea, dar acum trebuie să le spun, poate le citește careva și găsește vreo noimă în ele. Sunt două întrebări fundamentale, fiecare cu câte două răspunsuri:

Prima Întrebare Fundamentală:

Ce trebuie să facem cu viața, cu energia asta care ne asigură ființarea și care e limitată?

Primul Răspuns la Prima Întrebare Fundamentală:

S-o consumăăăm! Hai, bă, la futut!

Al Doilea Răspuns la Prima Întrebare Fundamentală:

Să o consumăm cu sens! Da, viața fără o menire nu are sens. Știu ce voi face cu ea! Voi fi cel mai mare fotbalist din istorie! Toate galaxiile vor vibra de frenezie când voi trosni bășica fix la sudura dintre două țevi, iar maimuța aia cu mănuși nici n-o s-o simtă! Ah, iar am ratat…

A Doua și Ultima Întrebare Fundamentală:

Ce se va întâmpla cu mine când mi se va termina energia vieții și va rămâne doar scârna puțind de moarte?

Primul Răspuns la A Doua și Ultima Întrebare Fundamentală:

Ce zici, bă, acolo, te-ai dilit de tot? Taci dracu' și hai la futut!

În sfârșit, *Ultimul Răspuns la Ultima Întrebare Fundamentală*:

Stai! Stai puțin… Mai zi o dată întrebarea, că n-am înțeles-o exact. Cum era? Ce se va întâmpla cu mine… da… când mi se va consuma energia vieții… și… și va rămâne doar caca…? N-are cum! Uite, chiar acum mă rog—în genunchi și cu degetele îmbârligate—și va avea loc o minune! Se va întâmpla tocmai invers: atunci, la sfârșit de tot, moartea va dispărea și va rămâne tocmai energia din noi—veșnică, nemuritoare, fericită (de vreme ce a scăpat de caca); așa voi trăi un miliard de miliarde de catralioane de multimegatriliarde de ani. Iu-huuu! Voi trăi veșnic!!!

— Și tu ce propui? mă întrebă Andrei, căscând și întinzându-și brațele groase și lungi cât două tentacule gigantice.

— Eu propun doar o nouă întrebare: *Tu cât ai fi dispus să dai ca să nu mori?* Din timpul tău, din venitul lunar, din tot ce ai. Ești încă tânăr, unu la sută ți se pare rezonabil? Hai să începem de la atât! După prima boală mai vârtoasă, nu sari singur la un zece la sută? E bine-venit oricât, chiar și douăzeci. Dar

când ți s-a suit moartea cu curul pe ochi? Nici nu știi ce să mai îngrămădești peste sută la sută pe care îl ai acolo... Economii, case, moșteniri, împrumuturi, negrul de sub unghie, propriile organe, un picior amputat, un rinichi scos, orice și oricât, numai să trăiești. Deci, tu cât ai fi dispus să dai ca să nu mori?

Un cuplu tânăr intră în cafenea și se așeză la câteva mese mai departe de noi. Ospătărița răsări din spatele unor uși culisante și veni să le ia comanda. Andrei o adulmecă trecând, îi prinse privirea în ultima clipă, îi gudură un zâmbet, care se lungi gol în urma ei, și se întrerupse din reverie doar când gâtlejul nu mai putu să-și rețină cascada de fluide. La întoarcere, ospătărița îi ocoli privirea. Radie pe lângă masa noastră, îngânând o melodie cu gura închisă. El își netezi părul puțin grizonant, o însoți cu ochii căscați până la ușile culisante, apoi se întoarse spre mine și zise:

— A treia întrebare fundamentală... Zici tu? Eu cred că n-ai nicio șansă cu nicio orânduire nouă. Te lovești de politică și de religie, cu angrenajele lor uriașe care ne stăpânesc lumea.

— N-ai de ce să le provoci. Și nici nu trebuie neapărat să le schimbi, putem conviețui. Oricum, să știi că e nevoie de amândouă.

— Sunt mână-n mână. Politicienii și popii au multe în comun. Unii promit raiul pe lumea asta, ceilalți dincolo. Nici unii, nici alții nu se țin de cuvânt.

— Andrei, toate au rostul lor. Nu se poate fără organizare politică. Ar trebui să fie toți oamenii prea civilizați ca să nu mai fie nevoie să se apere unii de alții.

— Ceea ce nu se va întâmpla niciodată.

— La fel și cu religiile. Tu vezi fenomenul doar din afară, ca toți ateii neghiobi, fără să îi simți valoarea socială. Oamenii sunt atât de diferiți, încât unii nu pot trăi doar pe puterile lor—mulți ar putea, dar își refuză ei; însă unii chiar nu

pot — așa că au nevoie de preot, de psiholog, de medicație antidepresivă și de povestioare pe patul morții. Îți spun, orice preot trebuie respectat, *credința* oricui acceptată, doar *religiile* depășite! Iar unii preoți sunt oameni de mare valoare, cum rar găsești prin alte domenii. Dacă vei întâlni un preot pe stradă, să-l saluți cu stimă, fiindcă are și el truda lui socială, ai înțeles?

— Sărut dreapta, părinte. Sau, cum îți zic ăia, „părințele"?

— Toate astea au rostul lor, păcat însă că omul nu a putut până acum să își găsească alte rosturi, mai reușite. Păcat de om, că are în el niște puteri fabuloase! E o ființă remarcabilă! Dar cea mai mare putere a lui — crede-mă, îți spun asta din experiența atâtor ani de preoție, în care am ajuns să observ ființa umană în toate momentele și frământările ei —, cea mai mare putere a omului rămâne puterea lui de a se risipi.

— Du-te dracu'! Te referi la mine, nu?

— Nu, la mine. Și la încă vreo câteva miliarde.

Ospătărița trecu pe lângă masa noastră și zâmbi iarăși doar spre el, eu arătam prea sătul de viață.

— Hai să mai luăm o cafea, zise amicul.

— Eu n-am mai băut niciodată două la rând.

— Nici eu, dar asta e prea bună. Cred că vreau și o tărie.

Îi făcu semn chelneriței. Veni, zâmbi, se aplecă puțin, plecă.

— Uite-l pe Dumnezeu văzut din spate, și comeseanul oftă iar. Zi-mi mai bine despre Dumnezeu. Am răsturnat lumea destul. Ce-i cu religiile? Mie mi se pare că toate ascund, sub văluri diferite de ritualuri, cărți sacre și alte marafeturi sfinte, aceleași idei.

— Cam trei idei în total. Prima: ideea că *omul depășește moartea*, grație religiei respective. A Doua și a Treia sunt deja secundare Primeia, nu mai contează. E nevoie de ele doar ca să o susțină pe Prima: pentru a depăși moartea, omul are nevoie de ceva nemuritor din el, cum ar fi *un suflet*, apoi are

nevoie de Cineva mai puternic decât el, care să-l poată ajuta în acest demers, *o divinitate*.

Nu știu cât îl durea pe el capul de la teoriile mele, dar pe mine începuse să mă fulgere. Am tras adânc aer în piept, m-am uitat în ceașcă, am băut toată cafeaua dintr-o înghițitură, am mai tras o dată aer în piept.

— Andrei, mă simt foarte obosit. M-am săturat de poveștile astea. Pentru mine, treaba cu religiile se reduce la atât: toate au în comun același motor, anume *aroganța străveche a omului că el ar fi centrul universului și, drept urmare, nu se poate să moară*. Odinioară, până și știința se hrănea din această aroganță, punând Soarele să graviteze în jurul Pământului. Mai ții minte de la școală? Soarele e cât sute de mii de Pământuri la un loc, plus că doar în galaxia noastră sunt vreo două sute de miliarde de sori. Două sute de miliarde, într-o singură galaxie! Tu pricepi ce punctuleț neînsemnat este Pământul nostru? Și-aici, pe Punctuleț, noi — niște prăpădiți, „microbii de sub unghie, pata de mucegai de la rădăcina muntelui", cum ziceam într-o predică, dar nu s-a prins nimeni atunci.

— Idioți fără pereche și prăpădiți, ăștia suntem. Uită-te la tine cum arăți, ca un idiot prăpădit.

— Iar tu, ca un mamut prost.

— Leșinatule!

— Cretinule!

— Ochelaristule!

— Tâmpitule! Cu mici excepții, suntem o sută de miliarde de tâmpiți, foarte mulți încă în viață. Unu, doi... nouă... opt sute... zece milioane... un miliard... nouăzeci și nouă de miliarde nouă sute nouăzeci și nouă de milioane nouă sute nouăzeci și nouă de mii nouă sute nouăzeci și nouă... În fine, ultimul și cel dintâi nerod sunt eu. Știi de ce?

— Hm?!

— Andrei, trebuie să-ți mărturisesc ceva despre mine.

— Uite-o cum vine... Mulțumim mult. Ești foarte drăguță.

— Mersi.

— Prietenul meu este preot, unul foarte cucernic, care trebuie respectat. Eu aș vrea să fiu mai păcătos, da' n-am cu cine...

Îi zâmbi iar, el oftă iar. În urma ei:

— Măi, Andrei, da' de când ai devenit așa dezinvolt cu spița feminină?

— Nu știu, mă mir și eu. Până acum mi-a fost frică de femei ca de balauri.

E de înțeles, oricine ar simți la fel dacă s-ar trezi noaptea față-n față cu nevastă-sa.

— Cred că e vreo criză a vârstei. În urmă cu doar câteva zile mă apucase și pe mine, dar m-am liniștit de tot între timp...

— Preacucernice, despre ce vorbeam? Aha, despre Dumnezeu! Doamne, chiar că e perfect... Ia zi! Dintre toate religiile, măcar budismul pare mai altfel, nu crezi? Ideea transmigrării omului dintr-un animal într-altul are ceva nobil, sau măcar ecologist, ridică toate vietățile la aceeași demnitate cu omul.

— Dar nu de dragul vietăților, ci tot al omului, care hălăduiește metamorfozat prin ele. E aceeași vanitate hrănită cu vise goale. Să devenim orice, numai să nu murim. Budismul înjosește ființa umană, pe care ar reîncarna-o în porci, în șobolani, în viermi, doar-doar o scăpa de moarte. Creștinismul nu s-a mai încurcat cu mărunțișuri de-astea, l-a pus pe Însuși Dumnezeu să graviteze în jurul omului și gata. Să se întrupeze El în marele om, ba să moară Creatorul, numai noi să trăim!

— Ei... să trăim! și dădu păhărelul pe gât. Ce bun e! Gustul vieții... nu l-am mai simțit de ani întregi. Noroc cu scheletul tău, a fost prima mea aventură adevărată!... Ce prost am fost, aproape cât tine... Hai, că plâng eu de data asta. Ia zi, cum

s-o fi răspândit și creștinismul tău atât de mult, la câte năzbâtii are prin el?

— Este meritul evreilor, chiar dacă ei au rămas mozaici. Ăștia sunt în stare să vândă oricui ceea ce ei n-ar cumpăra niciodată.

— Și chelnerița asta e la fel. Aș cumpăra toată cafeneaua, numai să nu plec de-aici. Cred că m-am îndrăgostit, preacucernice.

Am luat amândoi o gură de cafea, holbându-ne la ospătăriță, care spăla niște pahare în spatele tejghelei. Ne-a observat din coada ochiului și a zâmbit. Nu mă pricep la flirturi, dar cred că nici ei nu îi displăcea atenția amicului meu. Andrei o tot străpungea cu privirea, eu m-am rușinat și am coborât ochii în ceașcă. După câteva momente, a zis, fără să mă bage prea mult în seamă, captivat de priveliște:

— Povestește-mi despre preoție.

— Să știi că a fost o experiență uluitoare.

— Uluitoare…

— Pentru mine a însemnat două faze foarte distincte: mai întâi, privilegiul de a cunoaște lumea pe dinăuntru. M-a fascinat!

— Fascinantă…

— Apoi, brusc, oripilarea de a cunoaște lumea pe dinăuntru. M-a îngrozit—câtă nepăsare, câtă naivitate autoimpusă, câtă lipsă de sens pentru o ființă atât de remarcabilă.

— Remarcabilă ființă…

— Andrei, știi ce este omul?

— Un Dumnezeu fără ambiție de furnică.

— Măi, vorbesc serios.

— Un nătântoc prăpădit, ai și uitat?

— Termină cu astea, eu te întreb pe bune.

În sfârșit, s-a întors către mine:

— Ce este omul — marea interogație! Oare de câte ori va fi răsunat această întrebare în cugetele a o sută de miliarde de oameni, de-a lungul atâtor mii de ani? Ia zi, ce este omul? Să-mi notez?

— Nu-i nevoie. Omul este o ființă care se reneagă. Acea făptură fabuloasă care se crede mai presus de om, dar trăiește sub demnitatea umană, bătându-și joc de potențialul său nețărmurit. Este un om neom, un fel de Ion Neion, ca mine.

— Ion A' lu' Ion, ce nume tâmpit mai ai și tu. Neica-nimeni a' lu' neica-nimeni. Grecii antici parcă numeau veșnicia *aion*, nu-i așa?

— Mai exact *αιων*, în caligrafia elină, cu spirit lin pe iota și accent ascuțit pe omega.

I-am desenat cu degetul pe masă. Mă fascinează grecii antici — o mână de oameni care și-au luat viața în serios și au schimbat atât de mult înțelegerea lumii, încât nici până astăzi nu am putut depăși moștenirea lor. Scrierea le-a fost ca o pictură; limba, ca o melodie, urca și cobora până la cvintă; gândirea, doar matematică și filozofie; civilizația, ca un panteon de zei întrupați. „Știi ce? Ia mai dă-i dracu' și pe decedații ăia, numai de ei nu mă durea capul acum, n-am eu și-așa destule dureri?"

— Andrei, mergem? Nu mă simt prea bine și oricum am o grămadă de treabă.

— Mai stai puțin. Ce-i graba asta, îngropi pe careva astăzi?

— Nu.

— Păi atunci? Stai aci și roagă-te să pice vreunul.

— Tocmai asta e problema, că așteptăm moartea și nu facem nimic! Măi, eu o să mor…

— Asta și meriți, dacă ești prost.

— Și tu la fel.

— Doar că eu mai sunt și arătos.

— Măi, eu vorbeam de-adevăratelea.

— Desigur, ești prost de-adevăratelea. Și smiorcăit. Cum îți curg puțin mucii, cum te dai de ceasul morții.

— Idiotule!

— Cretinule!

— Pui de maimuță!

— Popă!

— Tâmpitule, legat de scheletul ăla…

— Te referi la domnul Tănase? Așa l-am botezat, sunt sigur că nu se supără.

— Tănase? De unde până unde?

— Crezi că nu mai știu și eu puțină greacă veche? O thanatos, tu thanatu[1], o rahatos, tu rahatu. Mai mult de 5 nu am avut niciodată.

— Îți mulțumesc mult că m-ai ajutat.

— Lasă, lasă, nu-mi datorezi nimic. M-am tot gândit la asta și mă bucur că am putut să te ajut. M-am obișnuit cu ciudățeniile voastre popești, cine știe, oi fi îngropat mai puțini decât trebuia și-acum nu-ți ies la socoteală, treaba ta, fiecare cu problemele lui. Ce știu eu cum e la voi? Dacă e ceva de spus, o să-mi spui tu vreodată.

După câteva momente, se răzgândi:

— Totuși… cred că vreau ceva de la tine, dacă tot te-am prins la înghesuială.

— Anume?

— Tu știi mai multă teologie decât oricine altcineva, cu toate doctoratele și traducerile tale de acum mii de ani.

— Într-adevăr, m-am risipit cu maxim profesionalism…

— Uneori… Bă, să nu râzi!

— Hai odată, că am treabă!

---

1. „Moarte“ (gr.).

— Uneori mă apucă niște puseuri ciudate de melancolie, în care îmi vine pofta să cred. Mi se-ntâmplă mai ales când sunt trist. Simt atunci o nevoie puternică să plonjez în oceanul credinței, să mă afund în adâncuri, să mă zbengui în el ca un peștișor fericit, să fac pluta cu mâinile la ceafă, nepăsător între ape și cer. Înțelegi? Tocmai de-aia vreau să-mi scrii câteva rânduri care să mă trezească, o pagină-două, pe care să le țin doar pentru mine, promit!, și când le citesc să mă scoată din ocean definitiv, să mă întorc cu picioarele pe pământ.

— Altceva mai ciudat nu puteai să-mi ceri?

— Mai ciudat decât să cumpăr schelete? Nu.

— Nu știu, o să văd ce pot face. Mergem?

Oftă.

— Știi ce? Du-te tu, eu mai rămân puțin. M-am risipit destul, vorba unui tâmpit…

Se ridică deodată și porni către bar. Mergea sigur pe el, și-a lățit umerii. Timpul doar îl grizonase puțin—și mai irezistibil. Ospătărița îl aștepta cu botul mijit.

M-am oprit în prag și am privit înapoi cum își râdeau unul altuia. O cafenea goală, un răsărit de soare curgând înăuntru prin vitrine prăfuite, semitransparență—culoarea vieții, o tânără în timpul serviciului, un bărbat însurat, un decor cu sticle începute, beția noilor experiențe, omul modern căutându-și meniri cum numai el știe s-o facă.

9

Ultima slujbă

Era marți. Până duminică am scris și rezolvat... Să spun că duminică va fi ultima mea slujbă, eventual și că mi-am cumpărat o șapcă *à la* Fidel Castro.

Următoarele zile și nopți au trecut la fel. Apoi starea mi s-a agravat subit și orătăniile au început să se reproducă în capul meu: două furnici sătule, doi pui râcâitori, doi gânsaci țicniți, doi struți turbați, doar lopata a rămas una și strașnică, dintr-o bleandă ne adoarme pe toți. Până când puiul a dispărut brusc într-o zi, chiar de curând, cu tot cu frate-su mai mic, cu gâscanii și struții la un loc. Cred că i-au mâncat furnicile, care se înmulțiseră înăuntru prin mine cu așa o nesimțire, încât simțeam ca un mușuroi în tot capul. Furnicături prin creieri zi și noapte, eu cu gândul la mușuroi zi și noapte, gâdilături prin tot corpul, mușuroiul crescând în capul meu, furnicile printre gânduri, eu cu gândul la mușuroi și furnici — așa avea să rămână până în ultima clipă.

Biserica mică, având două turle, ce se înălțau din plafon semețe ca două tumori. Până la ora nouă era deja plină.

Din Evanghelie avea să se citească o povestioară despre un sărac și un bogat care au murit amândoi. Săracul a ajuns în rai, iar bogatul se chinuia în flăcări, strigând către celălalt „să-și vâre vârful degetului în apă și să-i răcorească limba“ și lui. Preventiv, am luat un furazolidon înainte de a pleca la slujbă.

Descriu câteva profiluri de credincioși din biserică:

Colonelul vine întotdeauna înainte de începerea Liturghiei. Are locul lui și tabieturile lui, din care nu îl scoate nimeni. Militar în rezervă, nu a fost niciodată căsătorit. Toată viața lui adultă doar a apărat țara pe timp de pace, luptându-se însă cu dușmanii cei nevăzuți. Urăște veselia, trupul în sine și viața aceasta, la fel cum își urăște viermele cochilia pe care vrea să o străpungă pentru a se înălța într-un zbor frumos de fluture. Colonelul are o foarte bună tehnică a rugăciunii. Cum își ocupă locul obișnuit, de îndată își împreunează mâinile cam la nivelul inimii, apoi fixează chipul Mântuitorului de deasupra catapetesmei și începe să se roage cu atâta încordare, încât ochii mai au puțin să-i pocnească de tensiune, ca două broboane prea coapte. Starea asta încrâncenată durează puțin, vreo câteva minute, timp în care nu cântă slujba și nu reacționează la nimic din jur, doar se încruntă mereu și își strânge degetele unele pe altele, cele de la mâna dreaptă pe cele de la mâna stângă și cele stângi pe cele drepte. Apoi, brusc, se-nmoaie tot, privirea începe să-i plutească, mușchii feței se destind, degetele se descleștează, brațele îi alunecă lungi pe lângă trup, gura începe să dondăne slujba pe tonalități aiurea — e-n transă. Dacă i-aș cere, omul ăsta ar fi gata oricând să apere credința cea dreaptă în orice fel, să se răstignească la nevoie, să picteze în roz Marea Piatră Neagră a musulmanilor, să-l jugănească pe papă sau orice altă faptă măreață și vrednică de numele Domnului.

Nu departe de domnul colonel, o blondă a venit și s-a așezat într-o strană laterală, lângă scaunul arhieresc din partea dreaptă, fără să bage de seamă că în acea zonă stau cu precădere bărbații. Chiar lângă ea, colonelul își revine brusc din transă. Ceilalți domni din jur, bucuroși peste măsură de neștiința blondei, nu au deranjat-o să-i explice că femeile stau în partea stângă a naosului. Dacă ar fi îndrăznit vreo babă să vină între ei și să mai ocupe și strana, cu greu scăpa nelinșată. Blonda însă prezenta motive covârșitoare pentru a fi îngăduită. Avea ceva preistoric în fizionomia ei, de la poalele omenirii: buze foarte mari, umflate în afară, ochii goi de gânduri, fruntea mică, părul bogat și lung, cu fir tare și înfoiat. Degaja un aer de sănătate animalică viguroasă și de inteligență plăpândă — calități răvășitoare asupra oricărui bărbat. Pe deasupra, mai era și nădușită toată de căldură. Colonelul, de fiecare dată când se închina, îi furișa vecinei o privire hulpavă. Se închina continuu. Blonda începuse să bată din picior pe ritmul muzicii bisericești. După un timp, piciorul blondei acceleră ritmul, semn că se plictisea îngrozitor. La doi pași de ea, colonelul uitase și de transă, și de boașele sfântului pontif și pătrundea cu ochii deschiși în Comuna Primitivă.

Tânărul (l-am văzut la spovedit pe dinăuntru) voia doar o slujbă. A primit-o. Apoi o nevastă, ca toți oamenii. Abracadabra! Iacăt-o! Cam nereușită vraja asta, dar se retușează singură din cosmetice. O casă, copii, nepoți, apoi să moară ca restul lumii, în fine, un mormânt central și o cruce din marmură. Pentru toate astea, își făgăduise să ceară ajutorul și să mulțumească Domnului Dumnezeu întreaga viață.

Mai mulți copii de vârste diferite, târâți cu de-a sila de părinți sau de bunici, nu înțeleg de ce toți adulții stau degeaba în jurul lor, îngrămădiți într-o încăpere cavernoasă, cu pereți zoiți în povești mucegăite. Unul mic — îl cheamă Matei, „ca

pe primul evanghelist“, cum se trufește mă-sa mare — ținea arătătorul întins ca țeava unui pistol, iar degețelul gros pe post de lunetă. I-a împușcat de câteva ori la rând pe toți creștinii prezenți, fără să răpună vreunul. Pistolarul îi ochea bine, doar că ei erau nemuritori prin simpla calitate de creștini. Când am scos capul peste ușile altarului, zbierând războinic un „Pace tuturor“, Matei mă aștepta cu arma întinsă. S-a încruntat repede, m-a țintit între ochi și m-a executat cu un „pfu“ din buzițe. Un altul, cam de-aceeași teapă, stătea pe rândul din față. Își căuta secreții prin nas, pe care le înghițea apoi ca un pui de babuin. O fetiță dansa ținându-se de rochiță și țopăind ca o broscuță. Bunică-sa, buhăită și pătată pe față ca un broscoi râios, mai întindea câte un membru superior să o potolească. Dimpotrivă, micuța, crezând că baba are și ea poftă de joacă, se ferea bucuroasă, unduindu-se mai cu foc.

Plus câțiva oameni de bun-simț, pe care îi stimez cu adevărat. S-au născut în familii de bun-simț, au trăit cu bun-simț, iar acum își așteaptă moartea cu același bun-simț.

Vreo câțiva bătrâni au venit și ei la biserică, la fel ca toți bătrânii care își plimbă fără sens ultimele zile, așteptându-și moartea, golirea plămânilor și ospățul viermilor.

Mai multe babe evlavioase urmăreau ca bufnițele fiecare mișcare din micul habitat, pregătite să se năpustească asupra primului novice care nu știa gesturile obligatorii în sfântul lăcaș: „Pune-ți baticul pe cap!“, „Sărută mâna părintelui!“, „Nu trece prin fața ușilor împărătești!“, „Închide telefonul!“, „Nu vorbi în biserică!“, „Stai în genunchi!“ Când nu pică nicio victimă, devin irascibile și se ceartă între ele.

Tocmai au intrat în biserică cei doi soți — nu lipsesc niciodată, chiar dacă vin întotdeauna ultimii —, oameni maturi și culți, dar seci ca niște nuci găunoase, prea plictisiți de viață. I-a plictisit de tot moartea singurului lor copil, de parcă zâmbetul

acela cu dințișori răzleți ar fi dezvăluit întreagă bucuria pământului. Blond și fâșneț, la cinci ani visa să devină fotbalist și fugea după minge, și mingea nu se oprea nici în stradă, și o mașină nu s-a oprit, doar viața celor doi soți s-a oprit din ziua aceea. Acum fac pantomimă — se privesc ore în șir fără să-și zică vreun cuvânt, apoi unul se preface că vorbește, celălalt că ascultă, amândoi că respiră, amândoi că mănâncă, amândoi că trăiesc. După înmormântare au luat calea credinței, neputând să accepte atâta lipsă de sens în destinul uman și, totodată, neavând alternativă mai bună decât credința. De-atunci vin mereu la slujbă, cad în genunchi răpuși, cu fruntea-n pământ, și-acolo își varsă toate năzuințele lor — ce variantă ar putea fi mai bună decât credința?! De mii de ani nu am găsit altceva... Într-o zi mi-au mărturisit că vor să se despartă și să intre la mănăstire. Eu i-am mustrat pentru un astfel de gând, apoi gândul lor a rămas în mine și mă învrăjbește ori de câte ori îi văd: cum de nu am putut ridica până astăzi nici măcar o singură mănăstire închinată Vieții, ori ceva similar, în care să-i fi trimis pe ăștia doi, în care oameni ca ei să se dedice doar cercetării, doar științei, doar unei slujiri profund umanitare, în care să aibă tot ce le trebuie traiului la fel ca în celelalte sute de mii de mănăstiri? Mulți oameni, de-a lungul vremii, mi-au cerut sfatul sau binecuvântarea pentru a se retrage în mănăstire, eu le-am interzis tuturor, cu excepția unei singure fete, atât de urâtă mi s-a părut.

Într-o parte, către mijlocul bisericii — o tânără bălană, îndrăgostită de un țigan tuciuriu, a venit să mi se plângă iarăși că s-a certat cu mă-sa, care nu-i de acord cu relația ei. Fierbe toată de nervi și n-are stare deloc, dacă ar fi după ea ar încheia chiar acum slujba asta lălăită. Neștiind rânduiala liturgică, n-are idee cât mai durează sfânta monotonie și i se pare că

va continua până-n vecii vecilor. De supărare, amorezata e mai neagră la față decât mama țiganilor. De jur împrejurul ei, alte persoane și alte pricini de aceeași gravitate, pentru care (nu merită întotdeauna să te naști, dar) merită întotdeauna să mori.

Ceva mai în spate e congestionat un grup de femei fără nicio trăsătură de personalitate, niște ființe șterse, amorfe, ca un banc de meduze rujate. Nu o cunosc pe niciuna dintre ele. Ba da, o știu pe una! Mi-a rămas în minte de la spovedit, că nu se oprea din plâns, oricât o îndoctrinam eu. Zicea că soțul devine violent când bea, și bea „tot timpul, părinte". Ei nu-i face nimic, nimic altceva decât s-o bată și s-o futä, „tot timpul, părinte". Când am fost cu Boboteaza acasă la ea, sărmana meduză m-a primit roșie toată. Avea fața ca fundul de sepie, nu știu dacă de la bătaie sau de la fututul recent, pentru care să se fi simțit rușinată înaintea mea. Eu însă, bun slujitor, mi-am închipuit pentru ea doar binele. După ce am stropit-o cu agheasmă pe creștet, bărbată-su mi-a întins un pahar de vin și n-am scăpat, cu toate bolile și antibioticele invocate de mine, până ce nu i-am gustat „marfa". La plecare, mi-a trântit o palmă pe spinare și următoarea apoftegmă: „Părinte, aia-i casă de bărbat, unde femeia țipă tot timpul." Măcar îi înțelesesem terapia conjugală: menirea femeii era să zbiere, iar omul se jertfea pe sine ca să o împlinească mai bine...

Mai încolo de ea, în strana din spate, e una care mă pune mereu să-i citesc rugăciuni: ba împotriva blestemelor, ba pentru deochi sau farmece, ba pentru vrăjile făcute asupra ei. Am mulți enoriași care cred în vrăji — „medievali", așa îmi place să le zic în gândul meu.

Când am ieșit cu cădelnița, privind de colo-colo peste mulțime, am avut o revelație uluitoare: niciunul dintre credincioșii de sex masculin nu e gras! Ce sclipire de geniu!

În toți anii ăștia, indiferent de parohiile pe unde am slujit, n-am avut niciodată în biserică nici măcar un singur bărbat supraponderal. Peste 100–110 kilograme n-a rezistat nimeni mai mult de câteva slujbe—asta e granița fizică a credinței! De-aia cei mai habotnici pe care i-am cunoscut erau toți niște sfrijiți până-n 75 de kile… O asemenea descoperire ar putea revoluționa lupta împotriva fundamentalismului religios:

— „Suspect de sex masculin, ten măsliniu, ambele mâini în buzunare. Așteptăm ordine, șefu'."

— „E gras sau slab?"

— „Slab mort, șefu'."

— „Săltați-l imediat!"

— „Să trăiți, șefu'."

Or, poate, dacă ne-am hrăni semenii din lumile subdezvoltate, s-ar rezolva altfel problema…

Cu gândul la noua mea revelație, am cădit mai bucuros ca de obicei. Meduzele s-au închinat toate deodată când le-am afumat. Întorcându-mă în altar, teoria mi s-a năruit într-o clipă, la vederea colegului: el are mai tot timpul peste 130 de kile, sâmbăta chiar 140, când e mâncat bine de la pomeni. Ia stai puțin… Ipocritul! L-am prins: e și el ateu! Și se preface mai bine decât mine… Auzi-l cum urlă că-și închină toată viața lui Hristos, cu tot cu „noi înșine și unii pe alții", mai să rămână fără aer de la formula liturgică prea lungă. Cât a răspuns strana scurt „Ție, Doamne", el a și inspirat jumătate din oxigenul care încăpea în sfântul altar. Apoi a început să reverse iar în microfon: „Că Ție Ți se cuvine toată slava și cinstea și… bueee!"… A râgâ˙t la microfon!!! „Și închinăciunea, Tatălui și Fiului" și celelalte. Băi, ăsta e mai tare ca mine! Uneori și eu simt nevoia să-i trezesc subtil pe bieții oameni din incantațiile adresate pereților, dar n-am avut niciodată curajul să râgâi. Mi-e rușine, așa m-a educat mama. De

obicei, fix după vreo rugăciune mai intensă, scot batista și-mi suflu nasul—altfel perfect uscat—cu o tehnică zgomotoasă, desăvârșită de-a lungul anilor: „prrrrrrrrrr!“... „prrrrr!“... „pr!“ Oameni buni, treziți-vă! Dar să râgâi, niciodată! Brusc, m-am simțit cuprins de-o admirație față de colegul meu, mare cât el. Păcat că astăzi este ultima dată când ne mai vedem. Îmi venea chiar să-l îmbrățișez, măcar atât cât l-aș fi putut eu cuprinde. Voiam să-mi cer scuze pentru toate dățile când ne-am certat la împărțitul banilor sau când l-am asemuit cu o lipitoare uriașă înfiptă în biata parohie, care nu face altceva decât să sugă toată seva, și colacii, și pomelnicele, și contribuțiile, și donațiile, și năzuințele umane, până când se umflă de tot și pocnește. Regret tot, mai ales faptul că nici eu nu am fost cu nimic mai breaz decât el. Asta mă arde acum pe dinăuntru, dar și gândul că o să pocnesc eu înaintea lui.

În rest, nu s-a mai întâmplat nimic toată slujba, doar o rumoare ușoară când dădița Anastasia a dat să se ridice din genunchi și a zbierat ca de moarte că i s-a pus un cârcel. În total, eu și colegul am lălăit-o în silă vreo trei ore și jumătate, ca la fiecare slujbă, sperând să obținem măcar o apostazie în rândul celor prezenți. Nu vă lepădați? Atunci, na-vă: „Iaaaară șiiii iaaaaarăă cuu paaace Dooooomnuluui săă nee rugăăăăăăăăăăăăm.“ Credincioșii însă își apărau credința cu toate mijloacele: unele babe prin surzenie, altele prin moțăieli repetate, cei mai tineri gândindu-se la problemele lor, copiii jucându-se, colonelul închinându-se către blondă, blonda gândindu-se la... Da’ chiar, la ce s-o fi gândind o blondă plictisită? Păcătosul de mine, numai un popă blazat putea să-și pună asemenea întrebări în plină slujbă dumnezeiască! Iar m-am dat de gol că nu sunt vreun scriitor.

Într-un târziu, a sosit timpul să ies la predică, ultima predică de la ultima slujbă. Cum a terminat dascălul de hăpăit nu

știu ce tropar, am venit în fața enoriașilor, mi-am dres glasul și am zis:

— În numele Tatălui și al Fiului și al Sfântului Duh, amin. „Iar un sărac, pe nume Lazăr, zăcea plin de bube înaintea porții bogatului, poftind să se sature din cele ce cădeau de la masa aceluia."

Iubiți credincioși, pilda acestei duminici[1] vorbește despre doi oameni care viețuiau aproape unul de altul. Îi despărțea doar… un gard. Unul dintre ei trăia de partea bună a gardului, celălalt de partea rea. Unul se chinuia cumplit, iar celuilalt nu-i păsa deloc, adică se purtau cu adevărat ca vecinii. Apoi însă, urmând un vechi obicei de-al oamenilor, au murit amândoi. Spune Evanghelia că „a murit săracul și a fost dus de către îngeri în sânul lui Avraam. A murit și bogatul și a fost îngropat". Printr-o răsturnare la care moartea se pricepe de minune, cel putred de bogat a rămas doar putred. Celălalt, săracul, după o viață întreagă de mizerie și chin, a dat lovitura vieții lui taman când a murit — zice Scriptura că a ajuns „în sânul lui Avraam".

Așadar, două vieți complet diferite, doi oameni depărtați atât de mult de-un simplu gard. Unul — citim iarăși — se veselea „în toate zilele în chip strălucit" cu prietenii săi; celălalt era mângâiat doar de câini, care „îi lingeau bubele". Atât era de sărac. Pentru unul, gardul însemna protecție, liniște, siguranța bogățiilor; pentru celălalt era o stavilă, o barieră cumplită de care se izbea destinul său, un zid al plângerii unde doar adulmeca mirosurile bunăstării și îi asculta hohotele de îmbuibare. Și, totuși, același gard pentru amândoi… (Aici mi-am dezlănțuit vocea.) Cum poate un simplu gard să ne

1. Biblia, Evanghelia după Matei, cap. 24, vers. 35.

condiționeze viețile atât de mult? Dar, mai ales, cum putem smulge din temelii asemenea garduri? Ca să nu mai existe! Ca să nu se mai prăpădească atâția copii în partea rea a gardului, de boli simple, de foame, de nicio șansă a destinului! Ca să nu mai fie zvârliți bătrânii tocmai pe poarta lor afară, în mizerie și uitare! Cum putem să le dărâmăm? (Se cutremurau boxele, apoi iar s-au domolit.)

Răspunsul este doar sugerat în Evanghelia de astăzi: nu prin programe sociale sterile; nici măcar prin sisteme politice, oricum s-ar numi acestea—comunisme, democrații și așa mai departe—, în care omul își va arăta mereu rapacitatea și mârșăvia. Ci soluția (știam eu o soluție, dar nu mă ținea cureaua s-o zic acum, n-am avut curaj) pe care Hristos ne-o pretinde ca să desființăm asemenea garduri, atât de simplă că stă la-ndemâna oricui, atât de minunată că ne poate mântui, este milostenia. Atât de importantă, încât ne poate și osândi: „Fiule, adu-ți aminte că ai primit cele bune ale tale în viața ta“, i se spune în iad celui bogat. Printr-o șansă ce ți s-a îngăduit, te-ai născut de partea bună a gardului, acolo unde ai găsit pace, un strop de sănătate, o familie—cele trei mari bogății ale acestei vieți; acolo unde ai aflat destule ca să-ți duci traiul. De ce nu ți-a păsat niciun pic, niciodată, de nimeni, în niciun fel? Unde este milostenia ta? Unde ți-e recunoștința pentru tot ce ai primit?

Fraților, întorcându-ne la gardul nostru, firește că era unul dintre cele la care trudim o viață întreagă să le facem cât mai frumoase, mari, rezistente, să îngrămădim cât mai multe înăuntrul lor, să nu treacă nimic de ele—nici Ebola, nici emigranții, nici Fiscul, dacă se poate nici vaietul de durere al celor de dincolo, din partea rea—, adică să fie etanșe precum sufletul bogatului din Evanghelie. Totuși, oricât ne-am strădui, ceva tot trece numaidecât și-ntr-o parte, și-n alta a

gardului. Anume... moartea. În pilda ce s-a citit, unul a murit de foame și suferință, celălalt probabil de prea multă îmbuibare. Uneori nici nu trebuie atât: o joacă în plus a inimii, un pas mai neatent, un junghi neobrăzat ar fi de-ajuns. Ori un diagnostic năprasnic primit într-o zi oarecare... (M-am oprit câteva clipe; când am fost în stare, am continuat cu vocea scăzută.)

Firește, însă, că omul a încercat în fel și chip să zidească mai ales în calea morții. Omul—acest ghem de ifose și zgârciuri, care s-ar deșira la nesfârșit, nu că i-ar fi zgârciurile atât de elastice, dar ifosele îi sunt atât de mari—, de teama pieirii, omul tot aruncă parapete în fața morții. Însă fără prea mult folos. Unii se amăgesc cu operații estetice, ca să-și ascundă îmbătrânirea; cu tratamente miraculoase—miraculoase, dacă mai scapă din ele; cu băi de nămol—asta da grozăvie!, cel despre care spune Scriptura că „pământ este și în pământ se va întoarce“, ca să scape, se mânjește taman cu... pământ; iar dacă nimic nu ajută, omului îi rămâne trufia că nu se poate ca și el să moară. „Cine, eu? N-are cum să mor. Nu vezi ce bine-mi merge? Ceilalți dinaintea mea, treaba lor, nu știu ce i-a apucat.“

În schimb, alții mai rafinați încearcă să depășească moartea lăsând ceva în urma lor, ceva care să dăinuie. Acesta e „gardul“ și crezul, de pildă, al omului de artă. Voi trăi de câte ori voi fi citit, spunea un scriitor nominalizat de curând la Premiul Nobel. Adică, explică alt mare autor: adevăratul artist își jertfește viața pentru operă, ca să supraviețuiască mort. Cât de cumplit sună! Auzi, să supraviețuiești mort, ca un Lenin împăiat, să mizezi totul pe niște lucruri la fel de pieritoare, pe artă sau pe orice altceva puțin mai trainic decât propria viață! De ce? Doar ca, după ce mori, să se zgâiască alții la amintirea ta... Și aceasta-i tot o formă de trufie.

Cu adevărat, omul se aseamănă păunului — poate cel mai frumos dintre animale. Încolțit de vreun prădător cu mult mai puternic, păunul, neavând nicio armă, doar se înfoaie, doar își arată penajul frumos, vrând parcă să înduplece fiara — flă-mândă și fără simț estetic. Acele pene fascinante, în loc să-l ajute la zbor, dimpotrivă, îl împiedică prin greutatea lor. Ca un păun, în fața colților morții omul se apără doar cu pene frumoase. (Nu am mai spus că și religia este una dintre pene, deși îmi stătea chiar pe limbă.) Tocmai povara, mirajul lor, îl împiedică să zboare, să se înalțe la o altă menire și să trăiască. Iar moartea îl devorează și-i scuipă penele, ca să nu facă vreo indigestie...

Așadar, chiar și un astfel de crez „nobil" e fals. Toate ale acestei lumi sunt vremelnice, până și arta moare, după cum ne-au dovedit de curând niște confrați de-ai noștri care, după ce au furat mai multe tablouri valoroase, urmăriți de poliție, le-au dat foc sau ce le-or fi făcut lui Picasso, lui Matisse și încă unuia. Toate sunt trecătoare!, niciun gard omenesc nu se poate opune! La un moment dat, lumea aceasta, planeta însăși, va dispărea cu tot ce-i aici. (În final, trebuia să îi îndemn spre ceva pozitiv, atât cât ținea de puterile lor.) „Cerul și pămân-tul vor trece" — spune Hristos! „Dar... cuvintele Mele nu vor trece!"[1] Inclusiv acele cuvinte ale Mântuitorului care nu vor trece pentru că le vom reauzi la judecată, și noi, la fel ca bogatul nemilostiv, și care zic: „Dacă atunci când flămând am fost — nu Eu, ci unul dintre acești mici, dintre semenii noștri — Mi-ați dat să mănânc; însetat am fost și Mi-ați dat să beau; dacă străin am fost și M-ați primit; gol am fost și M-ați îmbrăcat; bolnav am fost și M-ați cercetat, atunci voi zice:

1. Biblia, Evanghelia după Matei, cap. 24, vers. 35.

Veniți, binecuvântații Tatălui Meu, moșteniți împărăția cea gătită vouă de la întemeierea lumii“[1], amin.

— Să trăiți, părinte!

Așa se urează la noi după predică. Auzi!? Să trăiesc... Epitropul și doi consilieri parohiali m-au urmărit tot timpul predicii cu ochii mari, ca suricatele. La fel de multe au și priceput, de vreme ce m-au întrebat după slujbă, când îi miruiam:

— Părinte, ce ați zis acolo de gard? Ori vreți să schimbăm iar gardul bisericii? De-abia l-am refăcut acum un an.

— Nu! Doamne, ferește! Totuși, ca să nu-i las prea lămuriți, am adăugat: Mă refeream la alt gard...

Depărtându-se laolaltă, unul a întrebat în gol:

— O fi zis de gardul de la cimitir?

Domnul să-i aibă în pază. La sfârșitul slujbei am văzut-o și pe soția neurologului. A dat să se apropie, apoi s-a oprit tulburată. Se uita la mine într-un fel anume, ca la un film de groază. Idiotul! Îi spusese tot... M-am aprins de furie. Tot planul meu se putea nărui într-o clipă! Îmi venea să mă răzbun cumva, să strig de la amvon: „Dragi enoriași, stați! Mai am de făcut un ultim anunț: marele doctor neurolog are troncul pe dos, că-l fute-n cur nevastă-sa! Uitați-o, aia de colo, evlavioasa cu pula de cauciuc ascunsă sub pernă, amin!“ Fierbeam, cât pe ce să m-apuce iar zvâcniturile și nebuneala. Am intrat în altar și m-am dezbrăcat în grabă de odăjdiile bizantine, oricum arătam în ele ca un păun. Apoi am plecat imediat.

Am pus sacoșa cu Tănase pe scaunul din dreapta față, la noi se numește scaunul mortului. I-am fixat centura peste sacoșă, ca să circule și el cu demnitate, ca tot omul.

---

1. Biblia, Evanghelia după Matei, cap. 25, vers. 35–36.

10

Așa am murit prima dată

Îi las soției un bilet (să spun și ce i-am scris?).

Apoi descriu ultima întâlnire cu Andrei: mă duc la el și ne întâlnim în stradă, tocmai se pregătea să plece. E gătit.

— Taică, am o veste majoră! N-o să ghicești nici mort: mă întâlnesc cu ospătărița.

— Tu ești om serios? Ai copii acasă!

— Păi, nu-i iau cu mine la-ntâlnire, nu-ți face griji în privința lor. Mai ții minte ce forme avea? Frățică, mă întâlnesc cu fundul lui Dumnezeu!

— Urmez și eu în curând...

— Ce faci fața asta? Ar trebui să te bucuri pentru prietenul tău. N-am fost niciodată așa fericit! Gata cu risipirea de mine, acum am renăscut!

— Bravo ție! Aș vrea și eu să renasc...

— Deja arăți ca un mort înviat. Deci, bravo și ție!

— Idiot, ca de obicei... Păi, nevastă-ta nu-i acasă? Ce i-ai zis când te-a văzut că pleci la țol festiv?

— Că o iubesc. Taică, ia zi, mi-ai scris pagina aia?

— Care, cu religiile? Măi, Andrei, chiar îți trebuie așa ceva?

— Doar câteva rânduri, cum ți-am zis.

— Măi, știu că ți-am promis. O să fac eu cumva…

— Hai, că trebuie să plec. Nu vreau să întârzii pentru nimic în lume. Peste câteva minute, „chipul lui Dumnezeu“[1], adică *moi*, se va-ntâlni cu fundul Lui.

— Mă bucur mult că te-am văzut astăzi. Ai grijă de tine!

— Ține-mi pumnii, poate se lasă cu vreo perihoreză[2]…

M-am oprit la o cutie poștală și am pus un colet pe adresa unei edituri. Apoi am pornit la drum. După ce am ieșit din oraș, am găsit un magazin sătesc și am cumpărat două butelii. Un băiețandru ciolănos, cu ochi triști și obraji oțeliți, mi le-a adus la mașină. Le-am pus în portbagaj. Când să plec, m-am răzgândit și m-am întors.

— Mai doriți ceva?

Nu știam cum să-i zic vânzătoarei, ca să nu par prea scrântit.

— Știți, eu sunt preot și vreau să fac o faptă specială. Mai dați-mi două butelii. Ba nu, patru.

Ciolănosul cu ochi triști și obraji oțeliți le-a cărat și pe-astea patru: încă una în portbagaj, restul pe bancheta din spate. Când să demarez, a ieșit fuga din magazin cu altă butelie în brațe:

— Vă dă și doamna o butelie pentru fapta bună…

---

1. Potrivit antropologiei creștine, omul este creat „după chipul lui Dumnezeu“: „Şi a zis Dumnezeu: Să facem om după chipul şi după asemănarea noastră. […] Şi a făcut Dumnezeu pe om după chipul Său“ (Biblia, Cartea Facerii, cap. 1, vers. 26–27).

2. *Perichoresis* – „întrepătrundere“ (termen din greaca veche prin care teologii creștini explică relația existentă între persoanele Sfintei Treimi: Tatăl, Fiul și Sfântul Duh nu sunt considerați trei Dumnezei diferiți – ceea ce ar transforma creștinismul într-o religie politeistă –, ci persoanele divine „se întrepătrund reciproc“, formând o singură dumnezeire, totodată rămânând trei persoane distincte).

Mi-a zis numele vânzătoarei, ca să i-l pomenesc în rugăciuni, dar l-am uitat pe loc. Apoi am plecat spre o fermă. La fiecare groapă, buteliile se ciocneau și țipau amenințător a plin. Oasele lui Tănase zăngăneau amenințător a gol. M-am grăbit să dau drumul la radio, ca să-mi distrag gândurile, dar aparatul nu prindea nicio frecvență, doar hârâia la maxim indiferent pe ce buton apăsam. Am dat *Play*, moment în care un CD uitat în casetofon de cine știe al câtelea proprietar al mașinii a început în sfârșit să cânte:

Hai, păpușa, bagă toane, geampara, geampara,
dă din mâini și din bulane, geampara, geampara!
Refren: niște chelălăieli orientale
Hai, păpușa, dă din fund, geampara, geampara,
mișcă-ți formele pe rând, geampara, geampara!
Refren: tot chelălăieli orientale
Hai, păpușa, energie, geampara, geampara,
cu talent și pe felie, geampara, geampara!
Refren: aceleași chelălăieli orientale
Hai, păpușa, bagă bas, geampara, geampara,
doar pe tocuri ai rămas, geampara…

„Păpușa" a ținut-o așa minute bune, până ce am ajuns la ferma unde comandasem un porc „mai mititel, la vreo 70 de kile, dar fără oase, vă rog". „Nici căpățâna nu o doriți?" „Carnea și atât, fără niciun os." Bietul animal a încăput confortabil în doi săculeți de nailon, pe care i-am pus în față, unul peste sacoșa cu Tănase și altul jos, lângă scaun. De-acolo am plecat spre un loc pe care îl alesesem după multe căutări, la o cruce de drumuri foarte puțin circulate, unde parcasem de ieri minibasculanta, pe o fundătură. Când am ajuns, mâinile îmi tremurau pe volan și privirea îmi era tot mai tulbure. Am

tras mașina la marginea poienii. Am pornit din nou casetofonul, ca să îmi bruiez noianul de gânduri. Acum e momentul! mi-am zis. Cu cât mai repede, cu-atât mai bine! Hai, Doamne-ajută! L-am vărsat pe Tănase pe scaunul meu, apoi am golit sacii cu carne peste el, am deschis robinetele buteliilor cât am putut de rapid, am pornit motorul, am trântit ușa mașinii și am rupt-o la fugă. Toate gândurile mi s-au topit pe dată în fierbințeala tâmplelor, lăsând în urmă un ecou animalic: „să fug“, „să mă salvez“, „să dau din picioare ca smintitul“, „să scap naibii de-aici!“ Din spate mă bântuia o voce înăbușită, un duh captiv ce-și aștepta eliberarea: Hai, păpușa, bagă toane, geampara, geampara, dă din mâini și din bulane, geampara, geampara!...

Trebuia să traversez pajiștea lungă de câteva sute de metri până la minibasculantă. Fugeam de nu-mi venea să cred că știu să fug după atâția ani, darămite așa iute, zici că mă urmărea vreo panteră. În toți anii cât am fost preot, mi-aduc aminte că o singură dată am lepădat demnitatea mersului, când am intrat în curtea unei babe și i-am văzut câinele venind din fundul curții de parc-ar fi băut kerosen. Dar nici atunci nu-mi dau seama dacă am fugit de-adevăratelea sau dacă nu cumva am zburat, că m-am trezit dintr-odată dincolo de gard. Până și câinele s-a oprit chelălăind, cu ștanga sculată de uimire. De data asta însă, nu încăpea nicio îndoială: dădeam din picioare ca veverița și simțeam cum îmi zboară de sub tălpi bulgări mari de pământ și smocuri de iarbă. Hai, păpușa, dă din fund, geampara, geampara, mișcă-ți formele pe rând, geampara, geampara!...

Tocmai atinsesem o viteză miraculoasă ținând cont de starea mea fizică, picioarele îmi paletau ca două ștergătoare de parbriz date la maxim, dinții îmi scrâșneau, pieptul îmi trepida, urechile îmi fluturau, geampara, geampara, lacrimile

îmi zburau, gâtul îmi gâjâia, geampara, când am călcat într-o balegă moale, pe care cine știe ce vacă sătulă o căcase acolo parcă înadins ca să-mi facă mie necaz. Centrul de greutate mi-a alunecat în spate, cu picior cu tot, mușchii mi-au zvâcnit în ultima clipă, piciorul de sprijin a zburat înapoi ca un arc scăpat din strânsori, m-am dat peste cap în aer, timp în care i-am descântat vacii de toți morții mă-sii, începând cu vaca de mă-sa, boul de tac-su, vaca de mă-sa mare și câți au mai încăput în cele două secunde de zbor, am strâns din ochi și din dinți, apoi am aterizat fix în nada curului, înfipt ca un țăruș în pământul vârtos. M-am zvârcolit prin iarbă, am urlat și înjurat, chelălăieli orientale, apoi m-am ridicat fără ajutorul mâinilor, care țineau strâns de zona lovită, și așa am pornit din nou. De durere, acum alergam mai mult pe vârfuri. Hai, păpușa, bagă bas, geampara, geampara, doar pe tocuri ai rămas, geampara, geampara!...

Dosul îmi ardea îngrozitor, ca unui păun jumulit de viu, pesemne că și mișcările mele aduceau cu ale unui astfel de animal: pașii lungi, fragili, fundul rămas în spate, mâinile prinse de cur ținând loc de pene, aceleași gâjâieli nearticulate de neputință rugoasă, neputința de a zbura, aceeași înfățișare de păun jumulit care am fost întreaga viață.

Nu am reușit să alerg prea mult, vreo câteva zeci de metri, până când am rămas fără aer, mi se umflase tot capul, așa simțeam, dădea să explodeze înaintea mașinii, m-am împleticit câțiva pași, genunchii au început să danseze, pământul s-a înclinat brusc ba în stânga, ba în dreapta, ca o luntre prinsă de valuri, apoi s-a ridicat deodată de spate și m-a trântit cu botul în iarbă, o zvâcnitură cumplită m-a lăsat aproape inconștient, nu știu cum de n-am leșinat. Cum ar fi fost oare să mă găsească și sinucis în mașină, și leșinat la câteva sute de metri mai departe?

La naiba, nu am timp să-mi trag sufletul, Moartea e chiar în spate, așa că dau să mă ridic în grabă, dar nu pot să mă îndrept de șale, mi-e trunchiul prea greu, iar capul îmi vuiește ca un stup de albine. Picioarele ar vrea să scape măcar ele, se luptă singure, împingând bezmetic în pământ și aruncându-mă cu capul înainte, fără să mai apuc să îmi îndrept spinarea. Alerg vreo câțiva metri ca maimuțele, zvâcnind din picioare și proptindu-mă în mâini, mă împleticesc tot mai necontrolat, mai pun unu, doi, trei pași lungi, apoi picioarele îmi rămân în urmă și brațele se întind mecanic spre înainte, plutesc în cădere o fracțiune de secundă și mă prăbușesc în brazdă ca un infanterist chior care ratează tranșeea.

Orice ar fi, eu nu mă voi da bătut niciodată! — asta-i singura mea filozofie de viață. Abia mă ridic în patru labe și pornesc din nou, nu mai am mult până la minibasculantă — acum mers de crocodil, lopătând din toate membrele, apoi doar smucituri de focă, după care câteva convulsii de vierme, horcăi a panică și a lipsă de aer, o ultimă arcuire a trunchiului spre sus-înainte, în fine, mă prăbușesc atât de greu și resemnat, încât știu că nu mă voi mai ridica niciodată.

Nu mai pot face nimic, doar îmi înfig degetele în pământ și strâng, strâng cu ultima putere din mine, pământul îmi scapă fărâmicios printre degete. Răcnesc de câteva ori ca un nebun, plâng înfundat, acum abia mai gânguresc ușor, așa cum fac pruncii în somn. Sunt atât de aproape! Aproape de Viață, de Moarte... Doamne, nu mă lăsa chiar acum! Știi doar că nu o fac pentru mine, eu sunt oricum terminat.

Rămân cu brațele desfăcute, îmbrățișând pământul, pământul mă ține strâns și el, ne îmbrățișăm și ne rotim unul cu altul într-un univers prea mare pentru amândoi, firele mele de barbă se prind cu firele de iarbă, gura mi-e...

Gem și horcăi, mă târăsc. Urc în minibasculantă. Când să bag cheia în contact, detunătura morții scutură zările. Cheia îmi cade din mână, rămân paralizat. Unda exploziei mi se propagă în piept, o implozie după alta. În colțul ochiului zboară flăcări și vrăbiuțe. Nu sunt în stare să mă uit într-acolo. Rupe-te-n două, hai, abia mă aplec să iau brelocul cu chei de pe podea. Îmi tremură mâna, cheile se zbat. Îmi vine să... Vomit în cabină. Nu-i de-ajuns. A treia oară vomit doar zgomote. Acum e mai bine. Asta m-a înzdrăvenit puțin. Am pornit motorul și am reușit să merg vreun kilometru sau doi. Apoi am oprit în afara drumului, simțeam că leșin. M-a fulgerat stomacul—de tensiune, mă deranjasem din nou, nu mai conta. M-am ghemuit pe banchetă, cu genunchii la piept, și am căzut în neștiință.

11

Cum este viața dincolo de moarte

Târziu, m-am trezit, se înnoptase. Îmi era silă de mine. Am ajuns cu greu la locuința pe care o închiriasem și în următoarele zile am ieșit din casă o singură dată, ca să curăț cabina de vomă. Mi-am găsit și telefonul mobil pe jos prin mașină, cum îmi căzuse din buzunar. Înainte să-l închid pentru totdeauna, mi-am verificat apelurile pierdute. Între ele erau câteva mesaje de la Andrei, trimise în ziua în care ne-am despărțit: „Perihorează, frate Onan[1]!!!!!!!!!!“, „Vino mâine pe la atelier să-ți povestesc“, „Chipul s-a întrepătruns cu fundul!!!!!!“, „O cheamă Gina. Mai trăiești?“ Cred că au fost ultimele mele zâmbete.

În rest, am scris continuu. Doar alaltăieri n-am putut face nimic. M-am simțit cumplit de rău, n-am avut putere nici să mă țin pe picioare. Am zăcut în pat, acolo m-am pișat, acolo am plâns și urlat, acolo am sfâșiat cearșaful de dureri, acolo am leșinat într-un târziu. Cred că dacă m-aș fi putut da jos din pat, probabil mă aruncam de la etaj sau mă izbeam cu capul în primul perete, precum dracul din coșmarurile mele, numai să scap de chin, să-i pun capăt. Ieri, când mi-a

1. Personaj biblic, considerat a fi „inventatorul“ onaniei.

fost mult mai bine, am strâns lenjeria, să o pun la spălat. Era pătată de sânge. Mă simt foarte slăbit. De câteva zile încoace n-am mai mâncat aproape nimic, doar apă, semințe și câteva citrice (am descoperit dieta asta într-o carte). Însă astăzi voi avea nevoie de toate puterile. Azi-noapte am reușit să dorm, a dormit și furnicarul din capul meu. Visul s-a reluat, mai lung decât de obicei. S-a derulat în mintea mea, apoi a trecut în mușuroi, de-acolo înapoi, și tot așa vreo câteva ore, până când eu și visul și mușuroiul din capul meu am devenit totuna. Fără să știu, avea să fie ultima noapte a morții.

De dimineață, mi-am tăiat barba cu o foarfecă, apoi am ras-o complet. Data trecută mă bărbierisem în urmă cu vreo zece ani, când făcusem o operație la nas. M-am îngrozit văzând cât sunt de palid—alb tot, doar ochii roșii, injectați de sânge. Apoi m-am ras și pe cap. Lucrul ăsta mi l-am dorit dintotdeauna. Când eram tânăr și hotărât să nu mă preoțesc niciodată, mă visam mergând la serviciu dimineața: în blugi scurți peste genunchi, chel și cu o șapcă *à la* Fidel Castro, dreaptă și cu cozorocul scurt. Nu conta la ce serviciu, într-un depozit, la o editură, oriunde, numai să fiu chel și cu șapca mea de revoluționar. Fără să-mi dau seama, lucrurile s-au precipitat, revoluția a fost înăbușită și m-am pomenit mergând la muncă în ținuta obligatorie: barbă, rochie neagră și lungă, culion pe cap. Barbă și rochie!—nu știu dacă poți să-ți imaginezi anvergura caraghioslâcului! Plus culion pe cap, adică un capișon drept și rotund, leit șapca lui Castro, dar fără cozoroc, parcă l-ar fi ros moliile. N-are nicio estetică, zici că-i capacul de la butoiul cu murături. Dac-ar fi avut cât de puțin cozoroc, poate c-aș fi îndrăgit și eu preoția... Așa însă, degeaba purtam blugii scurți pe sub reverendă, cu tichia aia roasă pe cap nu avea niciun haz.

În timp ce îmi tăiam părul, m-a cuprins un sentiment de nețărmurită libertate. Evadam, în sfârșit, cu fiecare smoc retezat... Pentru câteva clipe m-am simțit ca un deținut condamnat la moarte, care tăia furibund primul rând de sârmă ghimpată, apoi pe următorul, pentru a goni spre libertate. În sfârșit, mă elibera moartea, că eu nu fusesem în stare toată viața... Am plâns în fața oglinzii, nici nu știu dacă de bucurie sau invers, ca o călugăriță care vede pentru prima dată o ștangă. După ce m-am clătit și m-am tamponat ușor cu un prosop pe luciul proaspăt al capului, arătam chiar ca o ditamai ștanga cu ochi. Apoi mi-am pus peruca, nasul și pomeții falși. Mi-am dat cu niște fonduri de ten, ceea ce m-a obosit foarte mult și m-a umplut de nervi, fiindcă nu nimeream deloc nuanța potrivită și mi se părea că arăt foarte fals. Apoi am plecat la înmormântarea mea.

În drum spre biserică am simțit cum mi se strânge inima în piept, cum se comprimă, sporindu-și totodată și duritatea. Tot timpul mi s-a reproșat că am inimă de piatră, că nu plâng atunci când trebuie, că nu râd niciodată să duduie casa, că nu m-am scremut să vărs nici măcar o singură lacrimă în cele două nopți și trei zile cât am stat cu soacră-mea moartă în casă, până s-o văd îngropată, că nu am inimă în piept, iar dacă am, e doar piatră care nu se mișcă deloc la emoțiile vieții. Eu știu că nu-i chiar așa, ba știu și adevărul: sunt ardelean sadea, din măduva Transilvaniei, acolo unde dea dracu' de nu-s toți molcomi ca mine, fără pic de prezență spontană, că pân' te lămurești dacă să plângi sau să râzi a trecut toată faza. Dar râsul și plânsul rămân apoi în mine mai mult decât în alții, pe cât de greu se iscă, pe-atât de greu se și sting. Recunosc, totuși, că experiența preoției m-a împietrit până peste poate, cum cred că am mărturisit încă de la începutul cărții.

Acum, văzând atâția cunoscuți în fața bisericii, chiar mi-ar prii o inimă de piatră. Rude, prieteni, foști enoriași, câțiva necunoscuți, îmbrăcați toți în doliu și sporovăind risipiți prin curtea din față, bucurându-se de soarele primăvăratic atât de mult așteptat. Trec printre ei fără să stârnesc vreun interes, doar lungi fiori pe șira spinării. Slujba a început și înăuntru pare foarte aglomerat. Mă cuprinde o emoție intensă, nemaiîncercată, de a fi viu la propria înmormântare, prestidigitatorul era musai să o facă și pe-asta! Intru ca un biruitor al morții, unul cocârjat de spaima să nu-i fie aflată biruința. Piatra din piept bate amplu, până la os. Chiar în pragul bisericii, cască gura soția neurologului. Doamne, de câte unii nu te mai scapă nici moartea! Pun mâna pe clanța de la intrare, dar mâna îmi tremură toată. Apăs, intru, înaintez cu capul plecat, însă cu ochii dați peste cap în toate direcțiile, trec de pridvor, pătrund în naos. Cine-or fi necunoscuții ăștia, pe mulți nu i-am văzut în viața mea?! Înaintez discret, apoi mă opresc brusc. La un pas mai în față e un văr bun, cu care am copilărit, sunt chiar în spatele lui. Ține capul în jos mai dihai ca mine, probabil mă jelește văruleţul. Ajung în dreptul lui, butonează ceva pe telefonul mobil… Eu îl micșorez pe văruleț până îl fac văruț mic de tot, atât cât să-ncapă mai bine în urările mele… Mai pun câțiva pași, cu cât mă apropii de centru, unde se află sicriul, cu atât e mai greu de pătruns. Acolo vreau să ajung, trebuie cu orice preț să văd pe cineva pentru ultima oară! Mă blochez într-o zonă unde se-nghesuie rudele mele, ard de curiozitate să le citesc fețele, arunc priviri furișe în stânga și-n dreapta — cred că din neam mi-e inima de piatră. Mă trag într-o parte, ridic fruntea din pământ, văd înainte doar un desiș de cefe și baticuri negre și chelii. Deasupra desișului, tocmai în față, cocoțați pe treptele altarului, câțiva colegi preoți dau zor cu slujba, întrecându-se în melisme orientale,

în mutre afectate și smiorcăieli existențiale, parcă ar fi Fanfara Militară capturată de inamici. Părintele Georgică îmi cântă acum moartea cu gulgute cât îl țin rărunchii: „În credință și în dragoste, în nădejde și în blândețe, în curăție și în vrednicie preoțească, cu bună cinste te-ai înfrumusețat"... Abia mă abțin să nu-i strig: „Taci, dracu', băi George, cu aiurelile tale. Nu vezi c-am înviat?" Mă încearcă o părere firavă de bucurie să-i revăd pe toți atât de plini de viață și pe mine în mijlocul lor, și totuși nu venisem aici pentru Fanfara Neputinței. Pe altcineva trebuie să văd cu orice preț! Dacă nu, o să mor de-adevăratelea! Și știu că sunt amândouă la doar câțiva pași mai în față, parcă le simt.

Mai fac un pas și, Doamne, cred că i-am auzit glasul fetiței! Mă ia cu tremur, se strânge pielea pe mine, închid ochii și, iat-o, icoana asta mi-am zugrăvit-o în suflet pe toți pereții: părul blond ca un nimb din aur trefilat în bucle lungi înconjurându-i chipul, pe frunte filigrane drepte până la sprâncene, pielea ca mierea, dinții de lapte, năsucul îmbrăcat în puf subțire, ochii mari, verzi, doar ei sunt de la mine, două măsline în pârg, buzițele mereu zbârnâitoare ca două corzi de liră, ce dor mi s-a făcut de cântecelul lor!, deschid ochii și îmi caut loc să trec, fie ce-o fi, trebuie să înaintez prin mulțimea asta înțesată de cunoscuți! Strâng din dinți, îmi cobor iarăși privirea, fac doi-trei pași în lateral, unde observ un culoar, mă strecor, am suflul tot mai apăsat, înaintez încă puțin, când îngheț cotropit: șmecherița mea! uite-o și pe mami! Stau singure lângă sicriu. Ce frumoase sunt amândouă! cât de mult vă iubesc! nu mai plângeți! Aș vrea să merg mai aproape, dar nu mai pot să mă mișc, dacă mai pun un pas se surpă pământul. Doamne, dă-mi inimă de piatră și nu-mi lua mințile în clipa asta! Șmecherița mea e roșie toată de plâns, acum o văd pentru ultima oară, și lacrimile ei se sparg în piatra din pieptul meu

cu lovituri de daltă, va crește fără mine, fără tati care o iubește atât de mult și ar vrea s-o strângă-n brațe măcar pentru câteva clipe, măcar pentru ultima dată!, iar picăturile sunt gheare ce sfâșie piatra, nu mai plânge!, te rog!, își ridică mânuța tremurătoare, mângâie sicriul ca un fulg ce cade moale pe stânca rece și nesfârșită a Morții, suspină lung, se-ntoarce și se-agață de mami, care hohotește înfundat și-i trage căpșorul la piept și mângâie părul de aur și-l șterge de picurii căzuți de sus, ah, Doamne, chiar am inima din piatră!, doar că e-n formă de piuă, are despicătura prea adâncă și strânge fiecare lacrimă și fiecare picătură, și când se umple scurge plânsul prin jgheaburi de vene, și-nchid ochii, dar lacrimile tot le curg în continuare și durerea tot susură-n piuă și piua de piatră o adună și-o varsă în mine și deodată fetița își înghite plânsul și o aud că suspină: „Tati!“... Fetița mea, vin acum să te iau în brațe!, nu mai plânge, nu mai rezist!, sunt viu și nu am niciun cancer, nu are cum, e o greșeală, cancerul nu doare decât în ultima fază, și nici atunci mereu, am cunoscut atâtea cazuri, neurologul ăla e un dobitoc și m-am luat după el, eu am doar niște dureri, dar nu mă voi lăsa, voi trăi cu ele!, voi trăi pentru tine și pentru mami și îmi voi ascunde grimasele și crizele, și orice s-ar întâmpla vom fi iarăși fericiți și iarăși... „Tă-ti-cule!“... Vai, Doamne, chiar mor dacă nu merg să le îmbrățișez în clipa asta, să le sărut, să le șterg plânsul, să le strâng la piept, să le iubesc, să le spun că am cancer, dar asta nu contează, că sunt aproape mort, dar am de gând să nu mă las! să nu mă las... până... până când nu le chinuiesc destul și pe ele... până ce nu le fac să sufere cât mai mult cu putință, până ce nu mă descompune moartea sub ochii lor, ca să mă țină minte toată viața... Ah, mi-e peste putință, piatra trosnește și crapă, se despică, se înmoaie, se frânge și varsă tot plânsul de-a valma, zăgazurile cedează, torentul îmi mătură adâncul ființei, mă întorc și mă trântesc repede într-o strană goală, difuză, apoi

mă las în genunchi sub strană, cineva se apleacă și mă întreabă ceva șoptit, eu îi fac semn să mă lase, îmi sprijin fruntea de mozaicul nedeslușit, cețos, ambiguu, rămân sfârșit, cu mâinile încleștate și încovoiat ca într-o rugăciune.

Nu mai știu ce a urmat. Îmi amintesc doar că am stat ca la facerea lumii, într-un pământ „netocmit și gol“ și într-un timp la fel de vag, în care eu — materie fără contur căutându-și identitatea. Apoi mozaicul s-a recompus treptat și-a început să se clatine ca o mare învolburată, dar lipsită de valuri, seacă, valurile curgeau prin mine toate și se spărgeau de pleoapele închise și se-ntorceau apoi mai mari, mai crâncenate, doar vântul l-am oftat mereu, că se-ntețise. Talazurile se adunau din tot trupul și se învârtoșau și plesneau în meterezele pleoapelor și-n dinții încleștați și își vărsau refluxul pe spinarea jilavă. După care valurile s-au preschimbat în limbi de foc și-au pârjolit un om pe dinăuntru și l-au lăsat pustiu de viață, cenușă și scrum, dar cu fardurile intacte. N-am vărsat nicio lacrimă.

Abia după Evanghelie m-am ridicat, îmbătrânit, și m-am prăvălit în strană. Pământul încă se rotea, urmau cuvântările. Stația de amplificare înregistră câteva clipe de răgaz, apoi șușoteli popești. Începu tot părintele Georgică, vorbind atât de miorlăit și pițigăiat, încât dădea impresia c-ar fi purtat din greșeală chiloțeii nevesti-sii. Explica „de fapt“ că eu nu m-am sinucis și iată de ce „m-am bucurat“ de rânduiala obișnuită a înmormântării, „așa cum meritam“, însă boala necruțătoare „m-a împins la... adică m-a răpus“, că aveam cancer la cap și cancerul „mi-a luat discernământul și viața și m-a luat și pe mine din mijlocul celor dragi“. Cum or fi aflat de boală? Deci, tot neurologul și nevastă-sa își băgaseră codița și-aici, așa cum și-o vârau peste tot unul altuia... O să mă răzbun la ieșire, o

calc pe pantof, sau mai bine să-i trag o flegmă pe spate!... Se pare că îmi revenisem puțin în puteri.

Mi-am rotit privirea cu vreo treizeci-patruzeci de grade spre stânga și m-am oprit brusc într-un chip ce se desprindea impozant: olimpianul meu, Andrei. În același moment s-a întors și el către mine. M-a ațintit bine, apoi s-a încrețit de jur împrejurul ochilor, pe urmă s-a luminat. Numaidecât mi-a făcut cu ochiul, aproape zâmbind. Eu mi-am tras capul în direcția opusă, năucit de stupizenia lui. N-am rezistat mult și m-am răsucit iar spre nerod. El, socotind că nu l-am văzut din prima, mi-a făcut din nou cu ochiul, transmițându-mi în văzul tuturor că mă recunoscuse. Apoi și-a treia oară. Mare idiot mai ești, omule! Îți spun acum, în carte, că la înmormântare nu am mai reușit: imaginează-ți și tu o masă de oameni posomorâți toți în aceeași direcție, doar unul de-a curmezișul, ditamai mamiferul, iradiind de voioșie când cu un ochi, când cu doi. După ce te-ai fasolit a treia oară la mine, o scorpie de babă care stătea chiar în spatele tău, o cheamă Zica, m-a fixat imediat cu privirea. De-aia am dispărut deodată. M-am suit în minibasculanta mea plină cu pământ și am plecat la întâmplare. Uite-ți și foaia tâmpită, așa cum ți-am promis! Numai de zăpăcelile tale teologice nu-mi ardea acum... Dacă nici asta nu te va lecui de credință, atunci nu știu ce altceva să-ți recomand, eventual convertește-te la catolici:

Corespondență între niște tâmpiți
(a nu fi citită de altcineva!)

De unde să pornesc? Poate firesc ar fi cu începutul (în care cred trei dintre marile religii ale prezentului—creștinismul, islamismul și mozaismul, restul sunt oricum atât de naive că râd și maimuțele de noi): Dumnezeu a dat naștere vieții printr-o rostire misterioasă, așa cum numai El știe. L-a creat pe Adam

gata matur, apoi Perfecțiunea s-a răzgândit. „Nu e bine să fie omul singur; să-i facem ajutor potrivit pentru el.“[1] L-a anesteziat pe bietul om ca să-i scoată o coastă, iar din coastă sfâârrr... pufff... hocus-pocus... femeia!, nud, cu vintrea rășchirată sub nasul bărbatului. Apoi le-a zis: „Creșteți și vă înmulțiți, umpleți pământul și-l stăpâniți!“[2] După ce a stat Adam singur-cuc în tot raiul, să primească deodată femeia femeilor, miss univers, mama lor, piesă de-aia cum numai Perfecțiunea putea să facă, ba și goală pușcă, cum să nu se închine de bucurie la toate cele, mulțumind pentru asemenea pleașcă? Ba, cică băftosului îi mai sare în ajutor și o Voce-De-Pretutindeni care o anunță pe Eva să stea cu generozitate, pentru că trebuie să se înmulțească până ce o să umple pământul (adică să se fută în draci, dar într-o formulare mai evlavioasă). Ăsta, da, raiul! Fără concurenți, fără haine, fără nazuri sau codeli muierești. Și fără soacră, ce binecuvântare cerească! În avalanșele de onomatopee ale celor doi se năștea numele recunoștinței: ja-ja-ja-ja-(făcut celebru mai târziu de filmele nemțești pentru adulți)-ah-ah-ah-ve! a-a-a-ah! u-u-u-dha!

Da! Aproape că m-am convertit și eu... Acum vine buba: Adam și Eva au născut băiețel și fetițe. Aceștia — pentru a se perpetua cumva neamul omenesc, întrucât erau singurii oameni pe toată planeta — au fost nevoiți să se împreuneze între ei, unii cu alții, frate cu soră, care cum nimereau, ce mizerie!, uite, frățioare, avem un copil!!!, apoi nepoțeii cu nepoțelele, poate și Adam cu vreo nepoțică (drept pildă pentru prelații catolici de mai târziu), într-un incest odios ce miroase acru a născocire omenească, mai degrabă decât a „planul etern al Atotștiutorului Dumnezeu“. Dacă îi miroase

1. Biblia, Facerea, cap. 2, vers. 18.
2. Biblia, Facerea, cap. 1, vers. 28.

cuiva adevărul? Îi dăm repede în nas cu tămâie și cu „taine dumnezeiești“, asta a fost profesia mea... Tot același mare Moralist înfierează incestul, un păcat monstruos pe bună dreptate. Atotputernicul Creator să nu fi putut oare mai mult? Din păcate, noi nu am putut să dăm mai mult sens vieții. Fiindcă Atotputernicul a putut, încă o dată, cu Noe și copiii lui, să repete scena incestului, de această dată la o scară grandioasă. Fii atent ce sclipire! Mai întâi i-a omorât pe toți ceilalți oameni, cu copii nevinovați, toate vietățile și puișorii lor, să moară toți! toate! aaaaa! fac o criză mare cât Mine!!!, ca apoi, salvându-i doar pe Noe și familia acestuia, să-i pună din nou să se înmulțească între ei, nepoței cu verișoare ș.a.m.d., ba chiar și animalele între ele. Numai Perfecțiunea putea să creeze o asemenea arcă a incestului desăvârșit și numai omul, dintre toate vietățile, putea să năzărească, să tămâieze și să inhaleze așa ceva.

Dar ce-a avut cu cățelușii? Ei ce vină purtau, în afară de purici, îîîîîîh!, ca Dumnezeul-Iubire să-i omoare pe toți? Dacă ar fi cruțat măcar ghemotocii ăia mici cu codițe zvăpăiate, jur că aș fi putut crede și eu toată povestea! Însă Atotiubitorul, nimic, a deschis robinetele și i-a înecat pe toți. Pământul a fost acoperit de apă și de animăluțe moarte, plutind care-ncotro cu burțile umflate. Noroc că Noe a reușit să salveze toate speciile! Omul ăsta ar merita mai multă considerație... Cât de greu trebuie să-i fi venit să adune într-o corabie atâtea orătănii de pe toată planeta!? Când și cum ajungea el la Polul Nord după urșii polari și în Australia după canguri? Cum îi anestezia ca să-i prindă vii? De unde până unde să diferențieze câte un mascul și o femelă din fiecare specie de șarpe, maimuță ori gărgăriță? Ei, dar iacătă că a reușit! Oamenii din vechime erau extraordinari, nu ca de-alde noi! De-aia au putut să-nfăptuiască asemenea lucruri incredibile, la povești mă refer. Din

păcate, nu Dumnezeu l-a creat pe om, ci omul l-a creat pe Dumnezeu, așa cum s-a priceput și el acum câteva mii de ani.

Cu părere de rău,

Ion

Îmi pare rău pentru tot—că Biblia nu a fost scrisă de Shakespeare și de Socrate, că viața noastră nu are mai mult sens, că a trebuit să scriu rândurile astea. Și eu sunt de acord că a cam venit vremea să ne trezim și să ne purtăm pe măsura creierelor noastre, dar, măi nătântocule, ce-mi faci tu mie?!... Din cauza ta am stricat acum toată cartea, va trebui să mă spetesc mult mai mult pe final, ca să îndrept ce se mai poate. Bagă-ți odată mințile-n cap! Chiar nu poți înțelege că *religiile* nu contează, iar *credința* va dăinui atâta timp cât mentalul uman va mai avea nevoie de ea? Dacă vrei să faci vreun bine pe lumea asta, lasă naibii demonstrațiile antidogmatice și treci la munca socială! Iar toate năzărelile despre care ți-am zis adineauri privește-le doar cu eleganța omului civilizat în fața unor idei mai vechi, apărute când omul era mai puțin civilizat!

Te las acum, că, uite, am cotit pe un drumeag pustiu de țară și trebuie să fiu atent la gropile astea. Am traversat mai multe platouri, apoi am părăsit drumeagul la poalele unei păduri, mergând la întâmplare. Eram istovit. Zdruncinăturile hârtoapelor urcau și mi se spărgeau în cutia craniană fără să mai doară, numai lacrimile fetiței vărsau acid necontenit, le simțeam arzând, tumefiind. Cred că de ieri încoace nu am mai resimțit dureri fizice, doar furnicături în tot corpul. Cancerul mi-o fi afectat sistemul nervos?... Și-atunci de ce mai simt furnicăturile astea? Nemurirea se divide în mine clipă de clipă și mă gâdilă prin capilare, prin nervuri, prin gânduri, peste tot. Deja m-am obișnuit cu furnicăturile și cu Mușuroiul. Îl port cu mine pretutindeni, e parte din

mine. De câte ori mănânc, știu că îl hrănesc și pe el, dacă respir eu, înseamnă că respiră și el, mi-a acaparat gândurile, îmi stăpânește simțurile, îmi posedă ființa, de-acum nu mai trăiesc eu, ci Mușuroiul trăiește în mine[1], Viața disputată de Nemurire și Moarte—cum se va termina?

Să nu mă judece nimeni pentru ceea ce voi face! Trebuia cumva să-mi cruț familia de a mă vedea trecând dintr-un „stadiu inoperabil" spre alt stadiu, mult mai inoperabil. Și-apoi, mereu am vrut să văd cum e să trăiesc după moarte, să mă trufesc în sinea mea că am depășit moartea, și eu între puțini, măcar pentru câteva zile. Doar că acum înmormântarea m-a răpus, m-a pustiit de tot. Nu-mi mai arde nici de glume existențiale, nici de scris, de nimic. Nu mai am puteri în mine. Nu mai pot. Mă voi opri aici... lângă teiul ăsta... noroc că paginile următoare le-am scris dinainte. Mi-aș fi dorit să scriu continuu până mor, să depășesc cinci-șase sute de pagini, în care să spun tot ce se putea spune, o explozie a vieții armată între două coperte. Dar nu mai pot... Toate cărțile care au schimbat lumea au fost proaste (generații după generații de exegeți abia au reușit să le sporească valoarea), dar și voluminoase. Eu însă mă voi mulțumi cu aceste câteva rânduri, scrise în mai puțin de o lună. Mi-a fost ușor, având totul în memorie așa cum s-a întâmplat. Trebuie să-i mulțumesc pentru asta doar... bolii necruțătoare că m-a descătușat, mi-a îngăduit o lună în care viața mea s-a umplut de rost și am trăit cu adevărat. Altfel, peste încă treizeci-patruzeci de ani, când m-aș fi pomenit ca acum, un pește zvârcolindu-se în năvodul morții, n-aș mai fi avut niciun suflu, nicio nădejde, nimic. Voiam să mai spun ceva alegoric, dar îmi scapă în momentul

---

1. Parafrazare a cuvintelor Apostolului Pavel: „De acum nu mai trăiesc eu, ci Hristos trăiește în mine" (Biblia, Epistola către Galateni, cap. 2, vers. 20).

ăsta, ceva cum că Moartea pescuiește la năvod; că, privind dinspre adânc la peștii prinși, pare că se ridică toți spre un loc de lumină și odihnă; că, văzuți de sus, sunt doar pești morți... Dar nu-mi mai amintesc continuarea, cu oceanul și viața, habar n-am ce voiam să zic.

Ah, nu mai am niciun suflu, nicio putere, nimic... Înmormântarea m-a îngropat de viu. Am murit odată cu plânsul fetiței, cu mânuța ei desenând sfâșierea umană pe capacul sicriului, cu bluza soției adunând lacrimile din ochișorii verzi-înroșiți, cu căpșorul îngropat pentru totdeauna în acea îmbrățișare a neputinței oarbe, cu hohotele lor nestăpânite în fața morții nestăpânite. Am murit și eu atunci, iar acum am rămas, nu știu de ce, doar să bântui viu într-o lume a morții. Nu mai pot face asta! Sunt gata! Eu o să mor și te las pe tine mai departe, viu... într-o lume... Dar te-am avertizat de la-nceput: de-acum înainte vei fi captiv în lumea mea, așa cum și eu am fost în a ta, un blestem pentru amândoi. Blestemul tocmai ăsta mi-a fost: să trăiesc *viu într-o lume a morții*. Căci asta este o lume a morții, în care doar cancerul, o diviziune celulară nesfârșită, pare să ne fi rămas singura tentativă de nemurire! În curând, mă va dezlega de acest blestem un altul și mai mare, însăși moartea. Pe tine, însă, *nimic să nu te dezlege*! Ai înțeles? Ăsta este blestemul meu asupra ta! Să urli, să bântui, să te rostogolești, să cauți, să răstorni, să afli, să muți, să învingi, *să trăiești... într-o lume care nu vrea să moară*!

Dar dacă nu, dacă eu mor acum degeaba, dacă vei fi găsit aici doar literatură, dacă te vei trezi și tu abia în ultimul ceas, ca mine, dacă vei continua doar să bați mătănii în fața zidului pieirii tale și nu te vei ridica să te izbești în el până-l crăpi, atunci te blestem cu mult mai greu: să mori de viu, ca mine, tu și copiii tăi și nepoții nepoților tăi! De câte ori te vei uita la ei, vei vedea pecetea morții crescând în ochișorii lor plăpânzi.

Inima ta, da, pune mâna pe ea să vezi ce limpede bate, inima să-ți stea într-o clipă! Plămânii să-ți sufle oxigenul în nas! Să-ți urle și ție copiii în urechile surde: „Tată, trezește-te, nu muri, te rog!" „Tatăăăăăăăăăă!!!" Să te coboare în strânsoarea pământului! Viermii să-ți mănânce și ție ochii cu care citești acum, așa cum mi i-au mâncat mie curând după ce am fixat aceste blesteme!

Dragul meu, ai observat, în graba morții nu am mai avut timp de metafore. Poate-mi vei ierta această ultimă neputință. Știu că nu suporți adevăruri urâte decât dacă sunt ascunse sub minciuni sublime. Dar, pentru mine, literatura s-a sfârșit. A fost doar o visare frumoasă, născută din coșmarul realității, o mâzgăleală copilărească în *Registrul pentru evidența înmormântărilor*. S-a terminat! În graba morții nu am mai avut timp de metafore. Am mai zis o dată? În fine... poate-mi vei ierta aceste neputințe. Știu că nu suporți adevăruri urâte decât ascunse sub... Voi încerca să mă revanșez cu asta:

Am oprit mașina spre un clin de pădure, lângă un tei viguros, plin de floare, la rădăcina căruia se lățea o râpă de câțiva metri. Am tras minibasculanta cu spatele spre râpa aceea. Am coborât în căscătura râpei cu lopata în mână. N-am putut să sap decât vreo câteva minute, până când m-au cuprins amețelile și o sudoare rece pe tot trupul. M-am prăbușit în genunchi, pe coate, apoi chircit de pământ ca la metanie. Am scuipat sânge de mai multe ori, am gemut și am urlat, am vărsat tot plânsul din mine, după care m-am târât lângă tei și am rămas acolo tremurând-horcăind, ghemuit la rădăcină.

Un vânticel subțire îmbrățișa teiul. Frunzișul de deasupra cânta suav un cântec de leagăn. Vrăbiuțele urmau și ele partitura la octave înalte. Firele proaspete de iarbă se legănau în același ritm, abia ieșite din pământ. Viața se născuse din nou în ieslea acestei lumi. Din tei curgea o mireasmă dulce,

amețitoare, smirnă și tămâie, din cer — aurul. Totul mirosea a viață crudă, aproape totul. Mireasma puternică a teiului m-a învigorat puțin. Niște furnici îmi urcaseră pe-o mână, erau foarte multe.

Când mi-am revenit, mi-am zis că e crucial să nu mai gândesc de-acum. Altfel, n-o pot face. Creierul meu trebuie să tacă din momentul ăsta! Nimeni nu vorbește când moare, asta o știu din experiență, poate doar cu excepția deceselor accidentale. Nimeni nu ar trebui să moară accidental, pentru ca fiecare, măcar preț de o clipă, să priceapă valoarea vieții pe care toți o risipim. Nimeni nu ar trebui să moară, dacă nu ne-am bate joc de calitățile remarcabile cu care am fost învestiți… Avem în noi un infinit de posibilități, de puteri, pe care noi le risipim într-un infinit de feluri. Toate formele de viață de până acum și-au pus în noi toate abilitățile și speranțele lor. Pe om a mizat Natura tot ce-a avut ea mai de preț! Și-a pariat pe el toate milioanele de ani și miliardele de făpturi. Iar omul, în loc să ducă Viața mai departe, își bate joc de ea până moare. Ba, când moare, se mai și scălâmbă de-a toate vietățile. Se prăbușește ca un sequoia, se zbate ca un pește, urlă în el ca un leu, se strânge ca un vierme, se desface ca o scoică, se leapădă ca o frunză. Nu vreau să mor! Ce greu îmi e să nu gândesc… Dar trebuie să nu gândesc!, trebuie, ca să pot să mor, altfel nu o să fiu în stare. Trebuie să nu gândesc! A nu gândi e oricând o făgăduință prematură pe care o facem morții… Taci!!! Hai, că pot… Offf… Doamne, chiar mor… Ce căcat!

M-am așezat în groapă cu declanșatorul cuvei în mână. Am încercat să imit zâmbetul mamaiei Filofteia. Am apăsat butonul morții. Rampa s-a urnit deasupra mea, cu un icnet sinistru de metal deranjat. A urmat un huruit dințat și amenințător. Am strâns din cur. Câteva vrăbiuțe au zburat speriate. O frunză s-a rupt din tei, răsucindu-se în azur. Un

praf subțire s-a ridicat să o prindă. Soarele s-a ascuns. Câțiva stropi de pământ au picurat din norul de praf. Din colțul pleoapelor, tot stropi. Uitasem șapca în mașină. Un miros de pământ stringent, un suspin lung, apoi căzu o avalanșă de întuneric rece și greu.

Mă credeam mai cerebral, dar, când a-nceput să mă-nghită pământul, m-am zbătut ca un mânz la prima priponire. Rând pe rând, toți jocheii pământului au sărit să mă țină. Mi-au pus hățurile lor, atât de strâns că mă sufocam. Nici chiar atunci nu mi-am pierdut cu totul nădejdea—„pesemne că mă înhămau bine, ca pentru o cursă foarte lungă!? Haide! Hai! Viața veșnică! Iad! Orice... Rezistă!..." Eu nu-mi amintesc decât clipa ce a urmat. N-ai cum s-o uiți, trăiești o viață pentru clipa asta. Cum pot s-o nesocotească toți? Eu n-aș mai fi dat-o pe nimic! Atât de prețioasă, revelatoare, deplină, ca și cum aș fi trăit toată veșnicia într-o singură clipă. A-nceput deodată, când m-a acoperit pământul și n-am mai putut să mă mișc. Atunci am simțit iarăși suspendarea... Timpul se oprise. Mă transfiguram. Zădărnicia m-ar mai fi momit cu niște aer, cu amintiri, cu secunde și alte chilipiruri, dar eu am rămas neclintit. Totul curgea firesc, matematic, după un plan magistral, de-a dreptul—recunosc!—dumnez..., în fine, mai presus de puterile mele. Asta până când pământul mi-a intrat brusc în nări, în urechi, în gură, peste tot, blocându-mi traheea și orice posibilitate de a mai da aerul afară din plămâni. Sufletul îmi rămăsese captiv înăuntru. S-a-nghiontit de câteva ori în bulgării de pământ, dar, plăpând cum l-am avut mereu, mai mult mort decât viu, a obosit repede și a rămas rezemat de-un bulgăre mai mare, să se odihnească. Așa că am trăit pe viu tot ce-a urmat. Știu totul—trecutul, prezentul și viitorul, viața și moartea, secretul veșniciei—și-l voi spune acum! Mi s-a descoperit în acea suspendare.

Oare cum se va încheia spectacolul prestidigitatorului care ascunde Moartea? Ai ghicit! Sau poate nu vei ghici nici într-un infinit de încercări... Înainte de a afla, să ascultăm gongul dinaintea ultimului act cum bate rar, grav, ca un clopot de înmormântare. Dong!... Dong!... Dong!... Urmează punctul culminant al întregii reprezentații! Iată și prestidigitatorul! E singur pe scenă, a renunțat la animatori pentru numărul final. Acum s-a ferecat chiar el în chingile propriului truc. Încordarea taie orice răsuflare... Cum se va termina spectacolul său? Va dispărea el însuși în propria moarte? E cam vechi numărul ăsta, dar merită privit de fiecare dată. Nu! Ce răsturnare nemaivăzută! Printr-o decizie surprinzătoare, prestidigitatorul s-a hotărât să demaște trucul care l-a făcut celebru. Știe că, destăinuindu-l, îl va desființa, îi va risipi magia pentru totdeauna. Acesta va rămâne ultimul spectacol. Dar oricum se săturaseră toți de scenografia asta fără sens, e timpul să o dea-n vileag, numai să nu fie prea târziu, numai să poată scăpa de-acolo, din corsetul de pământ folosit mereu pentru magia morții! Vai! Ar putea fi chiar ultimul spectacol...

Cum începe veșnicia?—bănuiesc că asta vrei să știi. Am simțit niște furnicături pe tot trupul, apoi ciupituri, mușcături milimetrice, canale săpate prin mine, sfârtecare celulă cu celulă, totală. Milioane de piciorușe și gheruțe și colți și acizi și guri mușcând diferit, o foame ipostaziată. Erau furnicile! Până la urmă să fi avut dreptate Buddha, chiar mă reîncarnam în furnici? Sau fuseseră trimise de Marele Inginer să sape canalele astea în mine pentru a-mi elibera sufletul? Fiecare să creadă ce vrea, eu sunt convins că veniseră special pentru mine, marele lor apologet, să mă salveze. Doar că, micuțele, nu mă puteau elibera de-acolo așa cum eram, infinit, și-au început să mă transporte bucată cu bucată. Fiecare dintre ele ducea după putere, iar o furnică poate căra cât de o mie de ori

greutatea ei. Dacă am crezut vreodată în vreo chenoză mântuitoare, tocmai aceasta a fost: ca oamenii să se întrupeze cumva în furnici, ca fabuloasele creiere omenești să ajungă în niște ființe atât de unite între ele prin dorința de a trăi și de a răzbi mai presus de orice. Și iată că se împlinește! Mă „golesc“ de mine pentru a coborî „în latura“ lor[1], mă întrupez în furnicile dragi! Deja le simt peste tot. Perihoreza Sfinților Părinți este reală, furnicile sunt în mine și eu în furnici! Ne întrepătrundem reciproc, ele în stomacul meu și eu în stomacul lor, fiecare ființă în ființa celeilalte, împropriere și apropriere tainice, imanente, reale. S-a declanșat metamorfoza unei noi mântuiri!, îi, ce mă roade!... Acum pot răsufla ușurat, visul meu a-nceput să se împlinească! Tocmai la timp, că eu nu mai pot... Ale naibii tumori! Al naibii pământ, ce greu e! A naibii moarte!...

Am mai scăpat o bășină lungă—și gata.

Întuneric. Liniște. Pieire. Moarte. Putrefacție. Neființă. Dispariție totală (în moarte lipsesc verbele).

---

1. Aluzie la dogma creștină numită a „chenozei“ (*kenosis* = golire), a „golirii“ Fiului lui Dumnezeu de propria măreție dumnezeiască pentru a putea încăpea sub chipul de om, în persoana lui Hristos.

12

Bazele științifice ale nemuririi

Așa a murit „părințelul“. Așa murim toți. Au trecut anotimpuri. Teiul l-a tămâiat în fiecare primăvară, vrăbiuțele l-au prohodit, viermii i-au mâncat și ultima pomană, mai puțin oasele. În oase rămâne măduva vieții. Furnicile l-au vizitat mereu, în treacăt. Ele nu-și pierd mult timp cu ritualuri, ele luptă să trăiască. L-am întrebat mai târziu cum crede că i-a ieșit sufletul în clipa morții și el era convins că prin anus.

— Jur! Așa mi-am dat duhul. Prin cur! Nici nu meritam altfel, după o viață de căcat. Unii îl slobozesc pe gură, dar pute la fel — a carne stricată. Ceea ce numim noi în teologie suflet e, de fapt, ultima bășină din om. L-am fâsâit și gata, mai departe nu îmi amintesc nimic, s-a terminat totul. Întuneric. Liniște. Pieire. Moarte. Putrefacție. Neființă. Dispariție totală. Tăcere... Până când o smucitură năucitoare, cât puterea concentrată a o mie de decolări (ce o mie, mult mai multe, sute de mii!), m-a trezit rupându-mă din mine, din pământ, din moarte, din tot. Ceva a deflagrat înăuntrul meu și m-a propulsat atât de puternic, încât mi-am pierdut din nou cunoștința. M-am trezit doar pentru câteva clipe, undeva, într-un malaxor uriaș care se urnise lin. Aveam o consistență vâscoasă, ca aluatul de cozonac, și un miros fetid, insuportabil

(cunoșteam mirosul ăsta din zilele toride de vară, când trebuia să înmormântez vreun mort îmbălsămat de mântuială). Nu distingeam nimic în jurul meu, doar stăteam lipit de peretele care se rotea tot mai tare. Viteza devenise insuportabilă, la fel și duhoarea de hoit. Am leșinat iar, până în clipa în care m-am trezit aruncat cu furie într-un vârtej întunecat și nesfârșit. Vârtejul mă trăgea în adâncul lui cu o forță nebunească, sorbindu-mă cu viteza luminii, ori mai degrabă a întunericului, că nu era pic de lumină pe-acolo. Cădeam continuu prin centrifuga neagră. Plămada tremura toată pe mine, se subțiase, se încinsese de la viteză, se înmuiase acum ca aluatul de clătite și curgea fulger prin țeava întunericului. Deja mirosul de cadavru se simțea tot mai slab. Probabil depășisem de mult viteza mirosului, care rămânea din ce în ce mai în urmă, iar acum frământătura mea se lepăda de ultimele molecule de putrefacție. Temperatura creștea clipă de clipă. Clocoteam! fie de la viteza potopitoare, fie de la dogorile infernale din adâncuri, de care simțeam că mă apropii tot mai mult. Când am început să ard de-a binelea, am leșinat pentru a nu știu câta oară. Abia o izbitură puternică m-a trezit, mai bine nu mă trezeam... Căzusem ca meteoritul într-un furnal uriaș, încins de flăcări albastre și roșii pe toate părțile. Gata, eram în vâltorile iadului. Ghearele de foc dansau nebune peste tot în jurul meu, ardeau și sfâșiau în mine totul. Trebuia neapărat să fac ceva, să inventez, să mă autosugestionez, să rezist. Iezerul de foc mă biruia. Să rămân pozitiv! Să caut părțile bune — trebuie să existe părți bune în orice — și să mă agăț de ele... Bine măcar că nu mă omora (1–0 pentru mine!), chiar dacă ardeam în clocot (1–1). Apoi, bine că scăpasem de întuneric. Măcar acum puteam să văd ce-i cu mine. 2–1! Am încercat să mă uit puțin de jur împrejur, prin vălul de aburi tot mai toropitori. Nu vedeam mai nimic. Mi se părea că sunt într-un fel de

creuzet uriaș, în care clocoteam ca o supă de morcovi. Numai că temperatura creștea cu fiecare secundă. Era cotropitoare! Mă sufocam. Nu puteam să mai rezist nici trei minute, darămite o veșnicie întreagă. Voi lupta până la ultimele puteri! Aaaaaaaaaa!!! Eu nu mă voi da bătut niciodată!!! Să știe asta toți dracii, cu toți acoliții lor! Ajutoooooor!!!

Gata, asta-i ultima gură de oxigen… aah, atât a fost… o risipă pe cinste, o aventură de căcat… Asfixia și delirul m-au răpus, m-au descompus acolo, între flăcări. M-au ars până la ultima picătură, până când nu a mai scăpat nimic din mine.

Dar tot nu au putut să mă omoare! Fiindcă m-am trezit din nou, plutind printr-un alambic ondulat și alunecos. Din toată supa rămăsesem doar un abur fierbinte. Bun și-așa decât nimic! M-am prelins volatil prin alambic, ba accelerând în picaj prin rotocoalele lungi, ca într-un montagne rousse demențial, ba levitând lin prin eprubete, ca respirația lui Buddha lângă smochin. Pe măsură ce mi se răcea aburul, deveneam de neperceput, invizibil. Eram conștient de mine, dar nu mai știam unde sunt. Peste un moment, am rămas blocat într-un cilindru viguros și etanș. Nu știu cum ajunsesem acolo. Am început iar să mă panichez, captiv în carcera îngustă. M-am zvârcolit în toate părțile, ca sufletul unui vierme, căutând o cale de a scăpa. Pereții erau din fibră groasă, tavanul circular, din oțel sclipitor, dedesubt tot oțel, doar un firicel jos, fix în centru, probabil din cupru sau zinc. Până să mă dumiresc în vreun fel, tavanul de oțel s-a prăvălit peste mine. Atunci mi-am dat seama că nu puteam să țip, adică urlam ca nebunul, dar eram mut, nu mi se declanșa traheea, zici c-aș fi avut numai bolovani în gât. În clipa în care s-a urnit tavanul, cilindrul a început să se învârtă cu tot cu mine, ca blenderul de bucătărie. Amețisem și așteptam cu nerăbdare următorul leșin. Tavanul cobora, învârteala se intețise, leșinul

doar pândea. S-a produs o flamă și m-am năpustit incandescent în cablul de cupru sau zinc. Am stat mult timp leșinat, așa cred, fiindcă m-am trezit mai odihnit ca niciodată. Eram ușor ca unda unui gând.

Un borcan ermetic pe o masă, în mijlocul unui mall uriaș, eu înăuntrul borcanului. De jur împrejur se înghesuiau sute, poate chiar mii de capete omenești uriașe, toate cu antene lungi și roșii ca de furnică și cu ochii plesnind către mine. Nimeni nu vorbea, nimeni nu clipea, toți respirau pe ascuns. Li se vedea pulsul pe jugularele umflate. Încordarea abia le stăpânea clocotul lăuntric, ca-n fața unei lupte pe viață și pe moarte. Chiar când m-am dezmeticit din ultimul leșin, un tartor negru și mătăhălos din față, chel și cu antene lungi pe cap, care ținea în mâini un fel de consolă ca la jocurile electronice, a izbucnit:

— Fraților, după atâția ani de cercetare și sacrificii, iată-ne în fața unui moment pe care l-am așteptat de mii de ani, de când am apărut pe fața pământului! Momentul în care omul își învinge moartea! Ceea ce înaintașii noștri au visat dintotdeauna devine acum realitate! Este meritul unei generații întregi, a omenirii de astăzi, care a știut să-și depășească mai întâi ura, lăcomia și toate racilele trecutului, care a știut să-și prețuiască viața și să lupte pentru ea! Ce lecție teribilă trăim cu toții astăzi! Aceea că lupta omului nu a fost cu factorii exteriori lui, oricât de covârșitori aceia, ci doar lupta cu sine însuși! Fiindcă am avut în noi totul, iar acum doar am scos la lumină! Puterea atâtor milioane de creiere conjugate la același efort este devastatoare, fraților, recreează astăzi legile universului, răstoarnă lumea din nou, așa cum doar apariția primei molecule organice a mai făcut-o, cu milioane de ani în urmă! Am avut în noi totul... și fusese cât pe ce să distrugem totul... Cât pe ce! Două forțe ne-au guvernat istoria!

Două forțe și-au disputat destinul uman: puterea omului de a se risipi, dar și puterea lui de a se autodepăși. Iar astăzi, cea din urmă biruiește. Pentru totdeauna! Mai sunt doar câteva momente până când vom putea sărbători, în sfârșit. Dintr-o singură moleculă de ADN prelevată din materia osoasă a unui subiect care a trăit în trecut, iată, obținem acum Conștiența, unda vieții, autonomă de înlănțuirile oricărei materialități și capabilă să existe doar prin ea însăși. Meritul revine tuturor, cum spuneam, deși noi ne putem mândri că în Mușuroiul nostru se finalizează pentru prima dată întregul proces!

Mă uitam la el și, obișnuit cu ochelarii mei zgâriați, mă minunam acum de acuratețea unei vederi perfecte. Am văzut când i s-a rupt una dintre antenuțele ca de furnică și i-a rămas atârnată pe lângă ureche. Tartorul negru era atât de absorbit de discurs, încât nici nu băgă de seamă. Din pricina aplombului oratoric, antena ruptă îi dansa în toate părțile pe deasupra cheliei, ca elicea unui avion malaysian din vremurile mele. Când a spus că „ne putem mândri“, scuturând din cap și apăsându-și cu degetul în piept, antenuța își luă curaj, țâșni în sus, apoi se lansă într-o voltă descendentă și-l păli pe orator drept în ochi. Începu să clipească mai dihai ca semafoarele intermitente. Mătăhălosul dădea din ochi, dar și din clonț:

— Cum bine știți, l-am ales pe părințelul nostru să fie primul înviat, pentru... predicile sale sublime (strânse din același ochi, privind spre cei din fața lui), cu care ani la rând a reușit să adoarmă sute de babe atât de dragi lui (făcu iar din ochi), pentru, hai să recunoaștem, pentru că toți eram curioși să-i auzim timbrul baritonal, cu care s-a lăudat atâta, și pentru spovedania aia lamentabilă, cum îi spunea el?, apofantică, în care a confesat păcatele istoriei și ale lumii întregi, în loc să ni le zică pe-ale lui, ceea ce ar fi fost mult mai interesant. În seara asta, peste câteva momente...

Chiar atunci, un aparat de lângă recipientul meu declanșă un sunet scurt, dar atât de acut, încât sfâșie văzduhul cu o ploaie de săgeți nevăzute ce se înfipseră în timpanele tuturor, străpungându-i până în profundul ființei. Tartorul negru tăcu, își strânse pumnii și îi ridică până la nivelul pieptului, tremurând de încordare. Clipe lungi rămaseră toți privind spre mine. Tot negrul rupse cârdășia acelei tăceri:

— Oameni buni, fraților, aceasta este ultima noapte a morții! Potrivit tuturor indicatorilor, procesul deja s-a finalizat, iar părințelul în câteva momente va deveni conștient. Iată, deja începe!, chiar acum! Priviți!

Zece!

Nouă! (Se apucară să zbiere toți spre mine.)

Opt!

Șapte!

Șase!

La „cinci“ mi-am adunat și eu primul gând mai închegat: i-am dat dracului pe toți, fiindcă mă împresuraseră cu privirea din toate părțile — așa ceva nu se face! În aceeași clipă, negrul își ridică brațele în văzduh și urlă cum n-o mai făcuse nimeni niciodată:

— Fraților, l-am înviat pe popă!!! Să înceapă veșnicia!!!!!

Atunci se dezlănțui iadul.

— Uraaaa!

— Oooooo! Uuuuuuu! Ăăăăăăă!

— Evrika!

— Uraaaaaa!

— Am învins!

— Am reușit!

— Victorieee!

— Am descoperit Noul Graal!

— Uraaaaaaaaa!

A urmat frenezia celei mai mari victorii obținute vreodată...

S-au prins care mai de care într-o horă nebună, dansând în delir de jur împrejurul meu. Se zguduia pământul. Cădeau și se ridicau. Își smulgeau părul din cap, cu tot cu antenele lor de jucărie. Se luau în brațe, săreau unii peste alții, se călcau în picioare, își rupeau hainele de pe ei, alergau în toate părțile. Unii, opriți la întâmplare, răgeau ca leii deasupra prăzii moarte și se băteau cu pumnii în piept. Apoi, dimpotrivă, fugeau fără noimă, ca niște animale scăpate din încorsetarea morții. „VICTORIE!!!" scăpăra pe toate ecranele, confetti peste tot, muzică asurzitoare.

Nu trecu mult și se dezlănțuiră într-o orgie fantastică, sute și sute, un ghem nesfârșit de împreunări și coarne și răgete și ființe tot mai nedeslușite și chiuituri și mădulare scârbavnice și capete care apăreau și se pierdeau în devălmășie și gemete și răcnete și-o viermuială tot mai îndârjită. Eu fixasem o drăcoaică de fată care chiar știa să facă uz de împrejurarea ivită. Numaidecât își agonisi de jur împrejurul ei doi, apoi trei, apoi patru găligani foarte jertfelnici și altruiști. Se iscă o zbatere crâncenă împotriva gravitației acestei drăcoaice de fată, în care găliganii, rând pe rând și câteșidoi deodată, întinși pe dedesubt, încercau să o urnească fiecare după puteri, însă drăcoaica de fată le ținea piept admirabil, apărându-și gravitația mereu și căzând parcă tot mai grea asupra lor, mai să-i strivească de tot pe cei pe care îi prindea sub căderea ei, încât sărmanii păreau mai degrabă că se zbat pe viață și pe moarte să scape de-acolo. Era toată numai forme voluptuoase, iar formele ei voluptuoase erau toate numai valuri-valuri scânteind a umed prin văzduh. Cum îmi ungeam eu sufletul așa, deodată răsări în fața mea un ochelarist slab mort și cu o mină bolnavă, afundat cu totul într-un halat alb, din care i se înălța

un firicel de gât și-o dihanie de căpățână. Ținea în mâini o pereche de antene ca ale lor. Îmi zâmbi timid, își vântură degețelele subțiri prin aer în semn de salut, apoi se aplecă deasupra mea, mai precis deasupra globului de sticlă, ținând perechea de antene cu ambele mâini:

— Uitați, părințele, astea sunt special pentru dumneavoastră, ca să sărbătorim împreună! — și fixă antenele pe recipientul meu. Deja începeți să ne auziți și să ne vedeți, nu-i așa? Aici suntem într-un Mușuroi, o să vă povestesc totul. Nu-i băgați în seamă pe ăștia, nu-s chiar așa grobieni. Doar că au muncit foarte mult și-acum sărbătoresc.

Făcu o pauză, în care își furișă privirea prin colțul ochilor, pe sub ochelari, cătând cu lăcomie la orgia nebună din spatele lui. Nu știu în ce măsură putea să vadă ceva în felul ăla, dar gura i se deschise involuntar, ca la peștii morți. Apoi se întoarse încurcat către mine, își potrivi ochelarii încruntându-se ponciș — își vedea reflexia feței în globul meu de sticlă —, înghiți în gol de câteva ori, își luă curaj, deschise gura și zise, scăpând printre cuvinte câțiva stropi de salivă, care picurară pe recipientul meu:

— Părințele, ce este viața? Știu că vă plac definițiile...

Îmi plac pe naiba! E doar un defect profesional, o infatuare a predicatorului ridicat prea mult în slăvi, unul deschide gura și restul cască gurile. Dacă am fost mereu în postura de a le ține predici altora și de a le spune eu cum stă treaba, până la urmă am devenit prea sentențios. Ce este viața, pe bune!? În loc să meargă la orgia de colo, poate ar nimeri și el vreuna capabilă de caritate, ochelaristul ăsta stă aici și întreabă eprubetele ce este viața. Măcar să se dea mai într-o parte, că mi-a luat toată priveliștea. Numai un onanist de primă mână putea să debiteze asemenea tâmpenii în clipa asta, auzi la el!... Da' chiar așa, ce este viața?... Păi... cred că am zis cândva, într-o

predică, îmi aduc aminte, dar am zis-o atunci mai mult pentru mine — un gând care m-a ars pe dinăuntru cât am trăit: „Viața este șansa uriașă pe care o avem de a lua câteva hotărâri. Ne pot înălța sau strivi. Ne pot împlini sau risipi. Ne pot mântui sau pierde." Pe mine m-a strivit gândul ăsta... Șansa Uriașă pe Care O Avem de a Lua Câteva Hotărâri. Apoi trece.

— Părințele, mă refer la *Viață*, aia mare, nu la nimicuri.

Mulțumesc... Ăsta se pricepe la complimente, stai să vezi la definiții...

— Există o singură definiție, restului îi ziceți cum vreți dumneavoastră, tot retorică de fundal rămâne: Viața este puterea organicului de a ieși din anorganic. Din piatră și din pământ, așa s-a urzit. S-a stors din apă și s-a rupt din lumina soarelui. Duhul aerului și l-a prefăcut în trup, cu forța uriașă pe care o degajă experiența de *a fi*. Natura s-a dovedit atât de uimitoare, încât a transformat materia anorganică în energie organică, vie! Viața s-a născut din anorganic, dar a și rămas în continuare dependentă de el, de trup, de aer și apă. Știți ce am făcut noi acum? Doar am încheiat procesul început de Natură, am extras energia organică pură, independentă. Este ceea ce dumneavoastră numeați „sinele fiecăruia, capabil să existe fără câțiva metri de mațe". Dintr-o singură fărâmă de ADN! Da, am reușit! V-am descătușat „sufletul", unda vieții! Vorba unui coleg: din toată oala de ciorbă am luat doar gustul. Părințele, ce gust are... veșnicia?

Rămase câteva clipe încurcat și tăcut, gata să plângă.

— Și știți care e forța lăuntrică a universului care ne-a modelat Viața?

Gravitația?

— Autodepășirea! O permanentă autodepășire a limitelor, în tot drumul parcurs de la gazele cosmice care s-au transformat în rocă, roca stearpă în viață, viața unicelulară în

om. Ne-am născut sub zodia autodepășirii! Fiecare stadiu s-a întrecut pe sine mereu.

Numai eu nu! Până și pietrele au avut puterea să-și depășească propria condiție, numai eu nu! Eu doar am înăbușit-o, mi-am bătut joc de mine, eu și câți alții din vremea mea!?… Meritam să mor!

— Părințele, Viața a știut să treacă de fiecare dată peste tot ceea ce îi îngrădea autodepășirea, peste clima potrivnică, peste zeii antici, peste… ce vreți dumneavoastră.

Peste mine… A trecut peste mine, omul-degeaba, ne-omul… Ion Aion.

Ochelaristul își ridică privirea și se uită lung spre ghemul de trupuri goale care sărbătoreau „pur organic". Înghiți în gol și zise:

— Puteți să credeți că am reușit într-o singură generație? A, uitați, de-asta am și venit, să vă arăt ceva. O vedeți pe fata de colo pe care o… mă scuzați, ăia doi? E nepoata dumneavoastră. Cea rămasă în șosete. Nu-i așa că suntem niște ființe extraordinare?! Au trecut doar câteva zeci de ani de când s-a construit primul Mușuroi și iată că am reușit! Am depășit moartea! Haideți să vă arăt pe-aici și să vă explic.

Pesemne că măsuța cu eprubetele în care mă aflam eu stătea pe niște rotile. Ochelaristul doar a smucit-o puțin din loc, iar eu am leșinat. M-am trezit destul de repede, întrucât nu ne depărtaserăm prea mult, dar simțeam că fiecare hâțânătură mă destrăma ca pe o substanță nu prea închegată. Tocilarul mă împingea cu grijă și vorbea singur:

— Mușuroaiele funcționează după modelul mănăstirilor creștine, deci se poate spune că vă aflați într-o mănăstire a științei. Oricine este bine-venit: avem bătrâni, mulți fără moștenitori, care și-au donat totul Fundației și au venit aici, unde studiază, sunt îngrijiți, socializează și își trăiesc

bătrânețile cu nădejdea pusă în puterile științei și ale minții omenești, care iată că a biruit. Aici, la noi, a dispărut din mintea omului vârstnic sentimentul devastator al lipsei de sens, care se înăsprea odată cu neputințele proprii, cu reculul social și cu iminența morții, sentiment pe care dumneavoastră l-ați observat îndelung. Nicio altă formă de organizare socială nu a reușit până acum să-i confere atâta demnitate vârstei a treia, insului aflat la capătul vieții! De asemenea, avem oameni de știință din toate ramurile, dedicați cu totul cercetării, fără grija zilei de mâine, căci au absolut totul la dispoziție. Dar și oameni cât se poate de simpli, care au venit în Mușuroi mânați de același crez ca toți ceilalți de aici. Ajută și ei cum pot la treburile zilnice, se ocupă de copii, de bătrâni, de proprietățile și investițiile Mușuroiului, exact ca în mănăstirile pe care le știați dumneavoastră, fiecare după priceperea lui. Se pun în slujba Vieții, din proprie alegere, trăind cât se poate de normal: muncesc, se relaxează, merg în concedii, se simt împliniți, ceea ce mănăstirile de odinioară le refuzau nevoitorilor din ele. Este interesant că toți au ajuns să citească, să se cultive cât de puțin, iar unii chiar și-au descoperit vocația spre diferite ramuri ale științei, deși au pornit de la munca de jos. Oare cum se numeau mănăstirile creștine care aveau toate bunurile în comun?... De obște, da, chinoviale! Așa funcționăm. Tot ce se vede aparține Fundației și umanității. Și sunt mii de mușuroaie în toată lumea.

Îmi place aici, toți sunt fericiți și știu să se distreze! Uite ce radiază și ăsta, care o trage întruna cu Mușuroiul lui.

— La ataaaac! trecu pe lângă noi un vlăjgan dezbrăcat, cu ditamai hanganul gata copt, și se năpusti în orgie nechezând. Semăna de minune cu vecinul Mugurel.

— ADN-ul uman este de-a dreptul remarcabil, părințele, are memorie completă. Cum să vă explic mai simplu? Nu doar

memorie din aceea progresivă, care știe cu precizie la ce vârstă să lepede dinții de lapte și în ce ordine, mereu aceeași—mai întâi incisivii, apoi caninii etc.—, sau când să-și înceapă organele sexuale funcționarea și așa mai departe; ci are și zone care stochează memoria inversă, a faptelor consumate de-a lungul timpului, ca o cutie neagră a vieții fiecărui om. Asta a fost o descoperire care ne permite acum să știm cum și-a dus veacul fiecare. Îi „scanăm" pe toți, cum ne place nouă să zicem, și—așa s-a hotărât—nu va fi înviat niciun om care a săvârșit crime sau alte abuzuri împotriva umanității, lideri politici, criminali, negustori de sclavi, teroriști și așa mai departe. Asta este răsplata noastră, a posterității care îi judecă acum: moartea veșnică!

N-ar fi fost rău să adauge la pomelnic și soacrele prea cutre, mi-am zis eu, tot mai convins de perspectiva veșniciei.

— Hi, hi, hi, nici chiar așa, părințele, reacționă atunci ochelaristul, de parcă ar fi știut ce gândeam.

Cum am putut să mă înșel atât de tare, necredinciosul de mine?! Înseamnă că se împlinea tot ce scrie la Carte, erau adevărate poveștile alea în care eu nu am crezut și despre care mi-a fost atât de rușine să predic: existența „sufletelor"—fiindcă tocmai asta simțeam că devin—, viața veșnică, ba chiar și judecata universală, i-auzi ce zice ăsta!

— Ei, nu chiar universală, mi-o întoarse ochelaristul numaidecât. Încă de pe vremea dumneavoastră se știa că ADN-ul are capacitatea să se renatureze de la sine, chiar și când a fost denaturat total. Catenele, în condiții prielnice, se reasociază singure și refac structura inițială a ADN-ului nativ. Însă rămășițele multora nu au mai fost găsite, deși avem detectoare de ADN ultraperformante. De pildă, toți ateii încrâncenați care au preferat incinerarea și-au făcut scrum propria nemurire. De unde să-i mai luăm acum? Păcatul lor este aroganța,

aceeași care a hrănit și religiile, infatuarea că ei ar fi fost ceva mai mult decât regnul organic din care s-au născut și căruia au refuzat apoi să se înapoieze cu recunoștință. Părințele, mântuirea trece prin intestinul viermilor! Nu am recuperat decât o parte din câți oameni au trăit pe fața pământului, iar, dintre aceștia, destui au fost cu adevărat prea odioși, prea rapace, prea inumani ca să merite mai mult decât moartea.

Deci, nu degeaba au rânduit Sfinții Părinți înhumarea celor răposați, avea și asta o noimă... Tot ei ne-au învățat că la învierea obștească trupurile se vor scula din morminte, însă altfel decât cum fuseseră în viață, „transfigurate", *metamorphoumena*, ca să folosesc exprimarea lor, adică „avându-și materia plină de Duh". Exact ce se întâmplă cu mine! Așadar, ei căutau să înțeleagă și chiar au intuit ceva, dar nu au avut resursele moderne, așa că au încropit-o cu ce-au găsit atunci la îndemână și ne-au lăsat pe noi s-o deslușim mai bine. Dacă ar fi trăit acum, chiar și ei s-ar fi amuzat de vechea lor înțelegere... Gândul ăsta cu Sfinții Părinți l-am zis în mine mai mult ca momeală, să-l încerc pe ochelarist—dacă avea să-l nimerească din nou, îl lua dracu'. Pe cât de reținut am fost ca preot în reacții și în limbaj o viață întreagă, pe-atât de slobod la gânduri. Tocilarul se uită spre mine, miji un zâmbet subțire în colțul gurii și nu mai zise nimic. Nu trecu mult și își coborî din nou privirea spre același... Uite!!! Ăsta îmi citește gândurile acolo, pe ecranul lui!

— Într-adevăr, părințele, holograma de aici îmi arată cu precizie tot ce se întâmplă cu dumneavoastră, până când vă veți stabiliza definitiv.

Zău? Atunci ia ascultă, băi, puțulică: du-te dracului pentru-nceput! Așa te-a învățat mă-ta că-i frumos să te uiți la gândurile omului? Mai holbează-te o singură dată în holograma

mă-tii și-o să vezi tu pe urmă gânduri! Asta-i bună, oi fi ajuns acum să mă spovedesc la toți mucoșii!...

Albeața fină a obrajilor i se înroși aprins. Își răsuci capul și nu mai zise nimic. Doar mă împingea în continuare pe culoarele nesfârșite ale mallului. Am intrat pe un coridor cu multe uși, înțesat de bătrâni. Un moș înalt și drept, gătit cu ștaif — numai bun de-ngropăciune —, se apropie foarte demn de tocilarul meu și îi cuprinse capul cu palmele lungi și noduroase. Avea lacrimi mari în ochi și prin găvanele feței.

— Bravo, copii, bravo! zise grav și îl sărută pe frunte pe ochelaristul ușor stânjenit. Sunteți geniali, magnifici, bravo! Îl mai sărută o dată, apoi îl strânse într-o îmbrățișare gata să mi-l omoare. Moșul avea putere. Ăsta mic nu se împotrivi, doar așteptă să se sature moșul sau să obosească. În sfârșit, a scăpat. Am pornit din nou. M-a împins până în dreptul unei uși închise.

— Am ajuns.

Apăsă un buton, o sonerie. Se întoarse către mine, zâmbind cu înțeles, apoi mă trase puțin spre centrul culoarului. Se așeză pe o scoică din piele roșie, cu picior nichelat în forma unui arc de suspensie. Își vârî mâna dreaptă sub halat și scoase o cărțulie din buzunarul de la piept.

— Uitați, asta e biblioara mea!

O deschise la prima pagină și începu să citească:

— „Omul și Moartea stau față-n față, fiecare cu ritualul său, parcă ar fi un păun și o panteră."

Deci se publicase... Oare sub ce titlu, *Mușuroiul* sau *Ultima noapte a morții*? Ba nu, cred că știu: *A Treia Întrebare Fundamentală*! Doamne, și pe-asta o judecasem greșit? Literatura mai poate fi ea mântuitoare?

— „Moartea își arată colții, ghearele și mușchii negri, încleștați de atac; Omul îi arată niște pene frumoase"... I-auziți

acum: „Asta-i tot ce poți?“ Supertare! Ha! Moarte, asta-i tot ce poți? Mânca-ne-ai penele, că noi am zburat de-aici!...

În clipa aceea se deschise ușa din fața noastră. Încet, ieși o bătrână sprijinindu-se de un cadru metalic. O, Doamne!... Ochii mari, verzi, ca două măsline puțin pălite, încordați de emoție. Mă înșelasem chiar și în privința băbuțelor, unele pot fi încântătoare. Ne înșelăm în toate privințele?...

— Tată! Tă-ti-cule!...

Întinse degetele subțiri, tremurătoare. Suspină lung. Apoi plânse...

— Te iubesc! Pot vorbi!

Din tot timbrul meu viguros rămăsese doar o voce sugrumată. Totuși, am răcnit cât am putut de tare, parcă întreaga viață mi-ar fi atârnat doar în puterea vocii:

— Te iubesc, fata mea!!!

După o clipă mi-am pierdut cunoștința.

Postfață: un nou *Crez*

Povestea nu s-a sfârșit, abia acum începe!

În punctul ăsta nu mai e nevoie de personaje. Ca o curiozitate, să știi că au fost reale, eu doar le-am pus alte nume, trimițând la cuvinte din greaca veche sau latină:

Oncel Zoița — Olecuță Viețișoară (*zoé* = viață)

Irina și Filica — Pacea și Prietenia (*εἰρήνη* și *φίλη*)

Filofteia — Iubitoarea de Dumnezeu (cui îi pasă cum scriau grecii antici?)

Andrei și Gina — Bărbat și Femeie

Atanasia și Anastasia — Nemurirea și Învierea etc.

Am păstrat, totuși, un nume real, în memoria unui om simplu de la țară care m-a fascinat. Sub celelalte se ascund vieți reale: „Oncel Zoița" a murit spre nouăzeci de ani, în cea mai mizeră condiție umană. A înmormântat-o alt preot, eu eram la mare în Bulgaria. „Filica" a fost găsită în casă, într-o vară, moartă de câteva zile și în plin proces de putrefacție. Am îngropat-o cu mare scârbă. „Micu" s-a stins de cancer la ficat, în vârstă de patruzeci și trei de ani. Dascălul bătrân încă trăiește, se apropie de nouăzeci de ani și se hrănește în continuare doar cu alcool și pomeni. Doctorul cel gras trăiește, mai

nou se pretinde gogeamitea credinciosul, mi-a aflat numărul de telefon și mă terorizează cu apelurile. De fiecare dată când (nu mai am de ales și trebuie să) îi răspund, îmi mulțumește că l-am ajutat să îl găsească pe Dumnezeu.

Gata. În punctul ăsta nu mai e nevoie de personaje. Rămânem doar noi doi, adică tu, care citești, și eu.

Așa, și? Care-i povestea care începe cu noi? Mai trebuie ceva… Simpla noastră existență nu e de ajuns pentru a crea o poveste. Mai trebuie un subiect, o miză, o acțiune, întoarcerea la adevărul nostru zilnic.

Viața comportă uneori și gesturi ample, iar cartea de față se datorează unui astfel de gest. Înaintea asumării ei, nu îmi lipsea nimic: aveam un serviciu tihnit, curgând agale spre o pensioară frumoasă; un statut social de invidiat, de vreme ce oamenii din jur se închinau în fața mea și îmi sărutau mâna; o împlinire profesională de excepție, slujind la o biserică foarte bună, doctorate, studii, publicații, aprecierea enoriașilor și a colegilor de breaslă – cam tot ce se putea obține în acest domeniu de activitate. Am greșit renunțând la tot? Dacă vei zice „da“, cartea asta nu ți se adresează!

Eu nu am rupt-o cu un trai idilic, ci cu o lume greșită! Căci trăim într-o lume ale cărei fundamente de gândire și a cărei structură datează dintr-un trecut mult prea îndepărtat—de la religii, de la formele de organizare politică și socială până la marile așteptări umane (pe care le-am moștenit dintr-o generație într-alta) –, o lume atât de veche și atât de greșită astăzi, încât eu nu mi-aș fi iertat niciodată să fi trăit într-o astfel de lume doar acceptând-o până la capăt, fără să fi încercat măcar să mă delimitez de ea.

Totodată, trăim într-o lume care astăzi, în ansamblul ei, își caută schimbarea, iar eu aparțin acestei generații de gândire. Orice om poate schimba lumea, însă doar odată cu sine: Dacă

eu (tu, fiecare, un „eu“ impersonal), dacă eu mă schimb pe mine, îmi e de-ajuns, deja am schimbat lumea atât cât trebuia!

Unii oameni trăiesc fără aspirații mai mari decât rutina zilnică, vor să iasă la pensie dintr-un serviciu comod, să se menajeze cât pot și atât. Le e teamă să-și înfrunte viața. Mie, dimpotrivă, ca și altora, mi-ar fi teamă să nu o înfrunt, aș fi îngrozit de mine! Iar astăzi suntem deja mult prea mulți, prea interconectați, destui mult prea civilizați pentru a nu încerca să regândim lumea în care trăim[1]. Și, da!, cartea caută să adune laolaltă oameni ai acestei noi mentalități a prezentului, mentalitate din care s-a inspirat și pe care o curtează crezul Spovedaniei.

Lăsând la o parte literatura, despre ce *crez* este vorba?

Îmi închipui că unora—evlavioși, dar și curioși—le vor tremura mâinile pe cărțulia mea doar din simpla citire a titlului. Sper să înțeleagă până la urmă, lecturând, că miza textului nu are a face cu religia cuiva—atunci cartea ar fi arătat cu totul diferit, punctuală și ridicolă pe de-a-ntregul[2]; și că autorul nu este lipsit de credință, dimpotrivă (mai întâi citește nota de subsol, în caz că ai sărit-o):

Dintre toate ideile vehiculate prin toate religiile, eu mi-am păstrat una singură, cea care mi s-a părut mai de preț, anume că: *omul va reuși până la urmă să-și dea Vieții o nouă anvergură!*

---

1. Grecii antici, despre care am tot amintit în text, au fost doar câteva mii, timp de doar câteva generații, probabil încăpând toți într-un stadion modern, însă au căutat să înțeleagă lumea – cu mijloacele lor rudimentare – și să o modeleze potrivit înțelegerii dobândite (într-un efort comun atât de amplu, *încât noi și astăzi trăim tot în lumea lor*).

2. Nu mi-a fost deloc ușor să rezist tentației de a da în vileag toate neputințele teologiei și de a scrie în maniera fragmentului de mai jos. Aș fi putut umple cartea doar în felul ăsta. Nu am făcut-o, întrucât nu

Dintre toate dogmele, nu am găsit niciuna mai venerabilă decât aceasta: *gestul de a trăi este lucrul cel mai sfânt de pe fața pământului!*

Și, dintre toate credințele, eu unul mă regăsesc în atât: *cred că putem reuși!*

Cred că suntem niște ființe extraordinare! Cred în infinitul de posibilități pe care ni le-am creat deja astăzi! Cred, însă, că va veni vremea când vom fi capabili să ne reconfigurăm noi înșine existența într-un mod pe care acum nici nu-l bănuim!

Da, ca specie și ca simpli indivizi, cred că putem să răzbim în orice ne vom propune, să acceptăm ceea ce suntem, să depășim ceea ce suntem, să învingem, să simțim mulțumirea de a fi trăit, să sperăm! Cred că am putea reuși orice! Chiar să trecem de stadiul acesta care sfârșește cu moartea—asta ar fi miza cea mare.

Să fi avut jobul lui Dumnezeu, lăsam o singură poruncă:

Civilizează-ți lumea cât mai mult!

---

cred că este tonul corect. Sunt oameni care au nevoie de credință, ceea ce nu-i face mai prejos decât restul. Altfel spus, restul nu le-a dovedit până acum că ar fi cumva mai presus.

Model de discurs greșit, zic eu, privind fenomenul religios

Dumnezeu s-a „revelat“ omului ca fiind o întruchipare a perfecțiunii și atotștiinței, cunoscător al trecutului și viitorului ca Unul mai presus de timp. Înseamnă că, atunci când l-a creat pe om, a știut deja tot ce va urma, inclusiv că omul va „păcătui“ și va ajunge în chinurile veșnice ale iadului. Vinovată este, desigur, libertatea omului! Însă, privind lucrurile strict din perspectiva lui Dumnezeu, ne-a creat cu bună știință ca să ne chinuim în draci, doar știa tot ce va urma. „Ia să îi fac Eu pe oameni, uite, acum pe Costică, dom' Costică va crește și va deveni cel mai mare bețiv din zona lui rurală, apoi vor pocni ficații-n el și va ajunge, însfârșit, în iad. Următorul! Acum o să fac unul care va deveni criminal în serie, abia aștept să se muncească în iad o veșnicie“... Copleșiți de recunoștință, am înțeles că un astfel de Creator nu ne poate fi decât Iubire Supremă.

Ce caraghioși mai suntem!

Să-ți spun un secret? Bă, noi suntem singuri pe-aici!!! Putem să trăim frumos și să dispărem ca proștii, sau putem să trăim la fel de frumos, dar să ne dăm vieții un sens real—nu imaginar—și nouă, mai multe șanse.

Istoria e mult mai ieftină decât o credem noi: cei mai mulți dintre oamenii care au trăit pe fața pământului s-au zbătut toată viața doar să supraviețuiască, fără să însemne nimic mai mult (mâncat-căcat-futut-murit); alți câțiva au dus-o incomparabil mai bine, dar au murit ca primii, degeaba (mâncat mai mult-căcat mai mult-futut mai mult-murit la fel); plus câțiva gânditori, câțiva cercetători, câțiva vizionari/visători și cam atât. Asta-i toată istoria!

Și-ncă ceva, apropo de istorie: nu a fost niciodată făcută de oameni mulți, ci doar de câțiva—unu, doi, zece etc.—, care au luat anumite hotărâri îndrăznețe pentru timpul lor și au urnit întregul tăvălug de fapte ce a urmat.

Însă nu acesta este discursul corect. Credinciosul e ca un îndrăgostit, degeaba îi arăți defectele *religiei* lui, tot perfectă o vede. *Religiile* nu contează (altfel ar fi dispărut demult), ci doar nevoia multora de a crede. Iar aceștia nu se vor dezbăra de *credința* lor—de o necesitate aproape biologică pentru ei—fiindcă le zici tu. Ba, chiar dacă ar face-o, în fața unor evidențe covârșitoare, le va rămâne un gol adânc, o nostalgie recidivantă, un sentiment amputat. Necazul e că și eu sunt un ahtiat al acestei nevoi lăuntrice: nu pot trăi fără nutrienții unei *credințe*. Însă nici nu mai pot crede în vreo *religie*; nu mai am nicio îndoială, niciun fior mistic; nu-mi mai îngădui să conduc pe cineva drag în fața Morții („Ne pare rău, dar copilul sau părintele dumneavoastră nu poate fi salvat. Luați-l și îngropați-l") și-acolo doar să aștept salvarea de la Zeus sau Brahma sau Iisus sau Quetzalcoatl. Tu n-ai decât să crezi în Oricare dintre Ei. Dar eu, când voi ajunge acolo, vreau să știu că am încercat mai mult de-atât!

Iată de ce am căutat să-mi îmbunătățesc puțin *Crezul*, iar pe acesta am să-l slujesc de acum înainte (măcar până când va propune cineva un altul mai reușit—mai realist de atât, mai uman).

Sunt convins că a sosit acum timpul unei noi hotărâri, amânate mult prea mult. *Cred că am ajuns deja în punctul în care cei cu același crez să nu ne mai privim neputincioși cum ne prăpădim unul după altul, ci să începem împreună să mutăm lumea!*

(Măcar cu 1% pentru început, ce zici? Eu și cu tine am fi de-ajuns.)

Cuprins

La prețul de vânzare se adaugă 2%
reprezentând valoarea timbrului literar.